günebakan

AYDIN FEN LİSESİ KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ

YIL: 2022
SAYI: 31

SINIR

"İlim ve fen ve ihtisas nerede varsa, sanat nerede varsa gidip öğrenmeye mecburuz."
Mustafa Kemal ATATÜRK

Sayı: 31 - 2022

Sahibi
Aydın Fen Lisesi adına
Okul Müdürü
Uğur Güleç

Genel Yayın Yönetmenleri
Emine Altınsoy
Esra Yıldırım Hazar

Danışma Kurulu
Gül Arpa
Nurettin Kılıççöte

Kapak* & Grafik Tasarım
Eren Şahin
Türkü Avcı
* Kapak tasarımında yapay zekâdan yararlanılmıştır.

Editörler
Ayşegül Ulusoy
Berra Su Kuşgöz
Eren Şahin
Umut Çetinkaya
Türkü Avcı
Yiğit Elmacı

Baskı
-

Yazışma Adresi
Aydın Fen Lisesi
Kültürel Öğrenci Dergisi Günebakan
Girne Mah. 2203 Sok. Nu. 4 Efeler / AYDIN
Tel: 0256 219 14 98
Fax: 0256 219 23 66
e-posta: 756120@meb.k12.tr

Tamamen Aydın Fen Lisesi öğrencilerine özgün eserleri ve bakış açıları ile hazırlanan Günebakan, Milli Eğitim Bakanlığı Sosyal Etkinlikler Yönetmeliğine uygun olarak Kültür, Edebiyat, Yayın ve İletişim Kulübü tarafından yayımlanmaktadır.
Dergi içerisindeki yazı, çizim vb. tüm eserlerin sorumlulukları eser sahiplerine aittir.
Ücretsiz olarak dağıtımı yapılan bu dergi üzerinen hiçbir maddi kazanç elde edilmemektedir.

Editörden

Değerli Günebakan okurları,

Size ulaşan bu sayı uzun soluklu bir emeğin ürünüdür. Onca meselenin arasında bu işe girişmemizden sonuçlandırmamıza kadar geçen süreç, hiç düşünmediğimiz kadar beklenmedik zorluklarla doluydu. Başlarken bize böyle olacağı söylense inanmazdık ama şu anda ellerinizde Günebakan tarihinin en benzersiz dergisini tutuyor olabilirsiniz. Okumakta olduğunuz 31. sayı 32. sayıdan daha geç yayımlandı. Belki de böylece zamanın ötesinde bir dergiyle karşı karşıya olduğunuzu iddia edebiliriz :) Yaşanan gecikme bizim için dergimizi en mükemmel haline getirmek için iyi bir fırsat oluşturdu. Daha fazla yeni fikir, daha fazla metin, daha fazla tasarım örneği, daha fazla emek ve en önemlisi daha fazla sohbet ve muhabbet. Yıllar sonra geriye dönüp baktığımızda gülümseyerek hatırlayacağımız gururlu bir anı. Bizden önce de aynı duygular yaşanmış bu okulun sınırlarından uzak kalıp tadına doyamasak da birlikte geçirebileceğimiz kıymetli anlar yaratmanın peşinde koştukça edindiğimiz, AFL'nin bize kattığı en paha biçilmez şey olan, yaşam boyu devam edecek dostluklarımız var artık.

Her an her mevsim, renk renk çiçeklerle dolu Aydın Fen Lisesinde, biz fark etmeden akıntısına kapılıp birden sonuna geldiğimiz ırmağın suyuyla Günebakan'ı büyütmeyi seçtik. Ardımıza bakıp "Öncekiler gibi başarılı olabilecek miyiz?" telaşını yaşayarak en sonunda tamamlayabildiğimiz bu sayıyı sizlere sunarken gelecek için de bizden öncekiler gibi örnek olabildiğimizi umuyoruz. Editör ekibi olarak sınav senemizin yoğunluğunda kafamızı bir yandan Günebakan meşgul ediyordu. Ancak bu meşguliyetin bizim için birer yükten ziyade zevkle yaptığımız bir iş olduğunu belirtmeliyiz. Aldığımız sorumluluğun asıl amacına ise eğer sizler şu anda bu yazıyı okuyorsanız ulaşmışız demektir. Bütün zorluklara rağmen derginin çıkması için zamanını, emeğini ortaya koyanlara; derginin basılmasında maddi destek sağlayan tüm sponsorlarımıza ve en çok da içimizde bu zevkli uğraşa dahil olma isteği uyandırarak okulumuzun onur verici geleneğinde bir yerimiz olmasını sağlayan Edebiyat Öğretmenimiz Emine Altınsoy'a teşekkür ederiz. Biz dergiyi keyifle ve bu anın hayaliyle hazırladık. Sizin de keyifli bir okuma deneyimi edinmeniz dileğiyle...

İÇİNDEKİLER

01 MÜDÜRÜ-MÜZDEN

Napoleon Crossing the Alps, Jacques-Louis David, 1805.

02 TOPLU-LUKLAR

The Death of Socrates, Jacques-Louis David, 1787.

04 GÜNDEM

The Last Supper, Leonardo Da Vinci, 1498.

14 RÖPORTAJ

American Gothic, Grant Wood, 1930.

20 EDEBİYAT

A Young Girl Reading Jean-Honoré Fragonard, 1770.

52 TARİH COĞRAFYA

Washington Crossing the Delaware, Emanuel Leutze, 1851.

62 ARAŞTIRMA

The Bookworm, Carl Spitzweg, 1850.

76 KÜLTÜR SANAT

The Starry Night, Vincent Van Gogh, 1889.

88 ŞENLİK

A Centennial of Independence, Henri Rousseau, 1892.

Kıymetli okurlarımız,

Öncelikle Aydın Fen Lisesi Ailesi adına hepinizi saygıyla selamlıyorum. Öğrencilerin okumak, öğretmenlerin çalışmak için özendiği, ülkemizin emsal okulları arasında seçkin bir yere sahip olan Aydın Fen Lisesinde olmanın onur ve mutluluğunu yaşadığımı belirtmek isterim. Okulumuz eğitim öğretime başladığı 1997 yılından itibaren başarılı ve çok yönlü yetiştirdiği örnek öğrencileri, kaliteli eğitimi, bireysel ve kitlesel başarıları, öğrencilere sağladığı huzurlu ve güvenli ortamı ile ülkemizin nadide okulları arasında yer almaktadır.

Ne mutlu ki atalarımız bize huzur içinde, güvenle yaşadığımız bir ülke emanet etmişler. Bize bırakılan bu emaneti şerefle koruyup gelecek nesillere daha muasır bir şekilde teslim etmek en önemli görevimizdir. Bugün istiklal kaygısı olmayanların, yarın için istikbal ile ilgili beklentileri hayalden ibarettir. Cumhuriyetimizin 100. yıl dönümünde; ülkesine ve milletine bağlı, millî ve manevi değerlerine sahip çıkan gençler yetiştirebilmek bizler için onur kaynağıdır. 100 yıl önce ülkemiz için nasıl mücadele edilmişse bugün de aynı inanç ile mücadelemize devam etmek zorundayız. Çünkü o gün bizi bölmek isteyen zihniyet bu düşüncesinden vazgeçmemiştir, vazgeçmeyecektir. Ülkemizin yükselişini önlemek isteyen bu zihniyet her seferinde farklı bir kılığa bürünerek karşımıza çıkmaktadır ve çıkacaktır.

Ülkemizin istikbalde çok şeyler beklediği tüm öğrencilerimizin Atatürk ilke ve inkılapları ışığında yöneticilerinden ve öğretmenlerinden aldıkları bilgi ve eğitimle memleketimizi Atatürk'ün hedef gösterdiği muasır medeniyet seviyesine yükseltmek için çok çalışacaklarına ve böylelikle yüce milletimizin refah ve mutluluğuna katkıda bulunacaklarını yürekten inanıyorum. Bu yıl okulumuzdan mezun olacak tüm öğrencilerimizin girecekleri sınavlarda ve hayatta başarılı olmalarını diliyorum. Okulumuzun bu konuma gelmesinde ve özveride bulunarak uzun soluklu bir çalışmanın sonucunda "Günebakan" dergimizin basıma hazırlanmasında emeği geçen tüm öğretmenlerimize, öğrencilerimize, Okul Aile Birliği üyelerimize ve çalışanlarımıza teşekkür ediyorum.

Aydın Fen Lisesi Müdürü
Uğur Güleç

Hepinize ART'la Sanatlı Günler!

Başlangıçta resim yapmayı seven -ve sevmek isteyen- kişileri buluşturup projeler, sınavlar ve dersler arasında rahat bir nefes almalarına yardım etmek için 2020'de kurulan ve henüz kurulma aşamasındayken açılımı "AFL Resim Topluluğu" olsa da zamanla tüm sanat dallarını kapsayan bir topluluktur ART. ART ismi Serkan Tiren'in düşündüğünün aksine İngilizce olan "art"tan gelmez, yönetim kurulumuzun yeniden logo tasarlamaya üşenmesi üzerine adı aynı kalmıştır. Zamanla müzik, fotoğrafçılık, halk oyunları, edebiyat gibi alanları da kapsamış ve çizim buluşmaları, kitap söyleşileri, fotoğraf yarışmaları, sergiler vb. faaliyetlerde bulunmuştur.

Formaliteyi bırakıp biraz daha eğlenceli şeylere geçersek; yönetim kurulunun yüz binlerce toplantı yaptığı, sürekli başkanımız Melike'yi devirme şakalarının yapıldığı -Yani... Şaka olduğunu umuyorum (ben Balım)- üstün bir çalışma ve imeceyle bir haftada sergi çıkartılan, bolca anı biriktirdiğimiz bir deneyimdi bizim için ART.

AFL tarihindeki ilk sanat topluluğu olma hevesiyle atıldığımız bu maceraya başlarken aklımızda ne yapmamız gerektiğine dair tonlarca soru vardı. Ne kadar cevaplayamadığımız bazı sorular olsa da "Kervan yolda düzülür." deyip harekete geçtik. Ne kadar başarılı olduk bilmesem de ART'ın hepiniz için hoş bir anı olarak kalması tek temennimiz.

Son olarak yönetim kurulumuza, danışmanımız Süleyman Tunçay'a ve perdelerin arkasından bize yardım eden tüm gizli kahramanlara teşekkür ederiz. Ayrıca AFL'25 ekibimiz Gaye Serter ve yeni yönetim kurulu için de güzel anılar diliyoruz. Hepinizin sanatlı ve mutlu yıllar geçirmesi dileklerimizle.

Melike Zeynep Öztürk
Balım Nur Kaplan
Sevde Dilara Topaloğlu
Elif Koçar
Barış Taha Özcan
Ali Alkan
Ayşe Naz Köse
Duru Kutlu
Gaye Serter
Nuri İmir
Nimet İrem Çoban

Selam Genç Liderler!

Genç Liderler Topluluğu Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda gelecekte çevresine yön gösteren bireyler yetiştirmeyi amaçlayan ve aynı zamanda kişilerin özgüvenlerini geliştirerek özgürce fikirlerini belirtebileceği ortam yaratan bir topluluktur. 2018 yılında Furkan Elmalı ve Selin Nur Barlak ortaklığıyla Emine Tiriç danışmanlığında kurulan GLT o günden bugüne aktif bir şekilde okulumuzda faaliyet göstermektedir. Pandemi sürecinin araya girmesi topluluk aktivitelerinin çevrimiçi olarak sürdürülmesine sebep olsa da bu süreç içerisinde yine de herkes fikrini özgürce ifade edebildi. Pandemi sürecinin sonunda GLT'22 yönetim kurulu olarak işleri biz devraldık ve yakılan bu ateşi sürdürmeye devam ettik. Heyecanımız yüksek, hedefimiz büyüktü. Bu bağlamda "Başarı ve Mutluluk"la çıktığımız yolda ilk durağımız Dr. Yavuz Dizdar oldu. Dolu dolu geçen bir yılı tam tamına 18 toplantı ve 6 söyleşi ile noktaladık. Yaptığımız seçimler sonucunda GLT'23 dönemini Nuri İmir ve ekibine devrettik. Onların da bu bayrağı daha da yukarıya taşıyacaklarına inancımız sonsuz.

Ali Güneş
Mustafa Kaya
Ayşegül Yıldız
Mina Akın
Muhammed Hüseyin Kaya
Ekim Nehir Özkaya
Şevval Uysal
Seraz Ayaz

Merhaba Aydın Fen Lisesi Ailesi!

YouthTalk topluluğu 2020 yılında, benim de dahil olduğum 9 ve 10. sınıflardan oluşan öğrenciler tarafından, Irmak Özsiper başkanlığında, Nilgün Öz danışmanlığında, pandemi sürecinde sosyalleşmeye, sohbet etmeye, fikirlerimizi paylasmaya aç olan biz öğrencilere hem sosyalleşme hem de İngilizce pratiği yapabilme fırsatı sunan bir ortam hazırlamak için kurulmuştur. Pandemi zamanında kurulmasına ve tüm toplantılarının çevrimiçi gerçekleşmiş olmasına rağmen YouthTalk ilk toplantısından itibaren dinamik, akıcı, samimi ve heyecanlı atmosferiyle bizler tarafından sevilmiştir.

2021 yılında devraldığımız yönetim süresince 8 toplantı düzenledik. Her toplantı için birbirinden farklı, ilgi çekici, İngilizceyi sevdirecek, üzerine konuşmanın zevk vereceği konu başlıkları seçmeye, kimi zamansa bilgi yarışmaları, söyleşiler gibi farklı konseptler hazırlamaya çalıştık. Zamanın nasıl geçtiğini anlamadan biten toplantılardan, oluşan samimi ortamdan, atılan kahkahalardan, ayrılan gülen yüzlerden anladığım kadarıyla hep beraber keyifli ve başarılı bir sene geçirdik. Sene boyunca bizi yalnız bırakmadığınız, her toplantıya hevesle katıldığınız, bizimle fikirlerinizi paylaştığınız için YouthTalk'22 yönetim kurulu olarak teşekkür ediyor ve '23 yönetimine başarılar diliyoruz.

Ekinsu Bora
Simge Dere
Sude Arpat
Taha Çağdaş Demiral
Cenkay Sever

BİTEG'in Gelmiş Geçmiş En Kısa Süren Yönetim Kurulu!

Öncelikle sizleri bilimle selamlıyoruz. İşe "BİTEG nedir?" onu anlatmakla başlayalım: BİTEG (Bilim ve Teknoloji Grubu) amacı bilimsel ve teknolojik bilgilerin akran öğrenimi yoluyla insanlara aktarılmasını ve bu şekilde geniş ufuklu bireylerin oluşmasını sağlamak olan bir öğrenci grubudur. 2013 yılında okulumuz öğrencisi Alp Gülbahar tarafından kurulmuş olan BİTEG, 2023 yılında halen aktif bir şekilde çalışmalarına devam etmektedir. Ve şu an bu yazıya konu olmayı başarmış olan 2022 BİTEG yönetim kurulunun hikayesini okuyacaksınız. Pandemi dönemindeyken bazı aksaklıklar yaşamış olsa da faaliyetlerini sürdürmüş olan grubumuz, yıl sonunda yeni yönetim kurulu başkanı için adayını aramaya başlamıştı. Öğrencilerden bu konum için talep olmayınca yönetim kurulu devredememiş ve 2022 yılı için bir yönetim kurulu oluşturulmamıştı. Öğretim senesi başladığında okulumuzdaki diğer gruplar hızla çalışmalarına başlamışken BITEG'in yönetim kurulu yoktu. Biz de (ben Gökçe ve Kamil) bu işin böyle yürümeyeceğini ve bu işe el atmamız gerektiğini düşündük ve yönetim kurulunu devralmaya karar verdik. Aldık almasına ama sınav haftaları, tatiller ve yönetim kurulunu oluşturma süreci yüzünden tam olarak toplantılara başlamamız nisan ayını bulmuştu. Tüm bu aksaklıklara rağmen AFL öğrencisinin içindeki bilim aşkı hiç sönmemişti ve BİTEG'e olan talep sevindiriciydi. Hazirana kadar 3 sunum ve 1 kapanış olmak üzere TOPLAM 4 TOPLANTIYLA yılı bitirdik ve çok güzel anlara imza attık. Bu yolda hep beraber olduğumuz 2022 BİTEG yönetim kuruluna en içten duygularımla teşekkür ederim. Bundan sonraki BİTEG toplantılarında, bilim yolunda beraber yürümek üzere...

İkra Akşahin İlke Ülper
Kamil Önal Elif Seval Turhan
Gökçe Bilge
Kağan Yaka
Hazal Selin Kışkır

AYFED

AYDIN FEN LİSELİLER DERNEĞİ

Türkiye'deki fen liselerinin serüveni, 5-15 Şubat 1962 tarihlerinde düzenlenen VII. Milli Eğitim Şurası'nda fen ve matematik alanlarında üstün yetenekli gençleri geleceğin bilim adamları ve kamuoyu önderleri olarak yetiştirmek ve ortaöğretim fen ve matematik öğretiminde yapılacak yeniliklere kaynaklık etmek üzere bir fen lisesi kurulması fikrinin ilk kez gündeme gelmesiyle başlamıştır. Aydın Fen Lisesi de 15 Eylül 1997 tarihinde Türkiye'nin 36. fen lisesi olarak kapılarını açmış ve bu serüvene dâhil olmuştur. Açılış tarihi itibarıyla Türkiye'deki fen liseleri arasında kısa sayılabilecek bir geçmişe sahip olan okulumuz, buna rağmen mezunların birlikteliğini ve okul kültürünün oluşumunu kurumsal bir yapıya dönüştürme amacıyla erken bir dönemde Aydın Fen Liseliler Derneği(AYFED)'ne kavuşmuştur. Yirmi beş yıla uzanan bu öykünün aşamalarını yazımızda sizlerle paylaşacağız.

Aydın Fen Lisesi'nin 39 kişiden oluşan ilk mezun dönemi diplomalarını 2000 yılında almıştır. 2000 yılından 2022 yılına dek 23 dönemde toplam 1.127 mezunumuz adlarını diploma kütük defterine yazdırmıştır. Kuruluştan itibaren uzun bir süre boyunca yurt kapasitemizin sınırlı olmasından ötürü bir dönemde en fazla iki sınıflık öğrenci kontenjanı açılmış ve Fen Liseleri Yönetmeliği gereği de her sınıfta en fazla 24 öğrenci bulunmuştur. Böylece 2010 yılındaki Yönetmelik değişikliğine dek okulumuzdaki bir dönem mevcudu en fazla 48 öğrenciden, toplam mevcut da en fazla 192 öğrenciden oluşmuştur. Öğrenci mevcudunun azlığı, hem öğretmenlerin öğrencilerle bire bir iletişimini hem de öğrencilerin kendi aralarındaki iletişimini olumlu yönde etkileyerek akademik başarının ve insani ilişkilerin gelişimindeki başat etkenlerden birini oluşturmuştur.

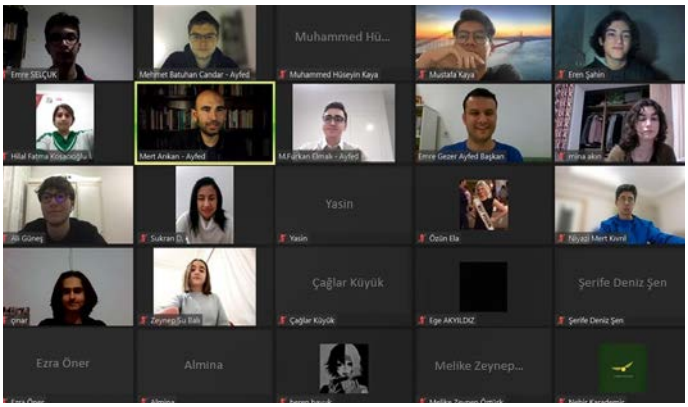
Diğer tüm fen liselerinde olduğu gibi okulumuz öğrencilerinin büyük çoğunluğunun yatılı olarak eğitim görmesi, öğrenciler arasındaki paylaşımı ve etkileşimi arttıran diğer bir önemli etkeni oluşturmuştur. Yatılı öğrencilerimiz, yatılılığın zorluklarını en başta aralarındaki dayanışma ruhu sayesinde aşabilmiştir. Bu durum da okulumuzda ikinci bir "aile ortamı" oluşmasına neden olmuştur.

Aydın Fen Lisesi'nin 28 öğretmenden oluşan mevcut kadrosunun 15'i, yani yarıdan fazlası en az 15 yıldır okulumuzda görev yapmaktadır. 15 öğretmenimizden 2'sinin okulumuzdaki mesaisi 25 yılın üzerinde, 8'inin mesaisi 20 yılın üzerinde, 5'inin mesaisi de 15 yılın üzerindedir. Kuruluştan bu yana öğretmen kadrosunun büyük ölçüde sabit kalabilmesi, hem öğretmenlerimizin okula yönelik her geçen gün birikimli şekilde artan tecrübelerini yeni dönemlerdeki öğrencilere daha nitelikli şekilde aktarabilmelerine hem de tüm mezun dönemlerimizi tanıyarak onların arasında adeta bir köprü vazifesi görmelerine olanak tanımıştır.

Aydın Fen Lisesi, diğer tüm fen liseleriyle benzer şekilde akademik başarının daima yükseltilmesine yönelik çalışmalar yürütmekle birlikte sosyal etkinliklerde diğer fen liselerinden daha özgün bir profil çizmeye gayret göstermiştir. Yıllık olarak "Günebakan" adlı okul dergisinin yayımlanması, her yıl en az bir tiyatro ya da dinleti temsili hazırlanması, her yıl bir ya da birden fazla yurt içi ya da yurt dışı gezileri düzenlenmesi gibi kültürel etkinliklerle, çeşitli dallardaki sportif etkinliklerle ve beraberinde ulusal ve uluslararası çapta birçok başarı ödülü alan projeler sayesinde sınav başarısı haricindeki bilimsel etkinliklerle öğrenciler çok yönlü şekilde yaşama hazırlanmıştır.

Okulun kuruluşundan itibaren bu şartlarda ve bu ruhla yetişen Aydın Fen Lisesi öğrencileri ve mezunları büyük çoğunlukla Aydın

Fen Lisesi ailesinin bir ferdi olmayı, yaşamlarındaki en değerli aidiyetlerden birisi olarak görmüştür. Bu nedenle okuldan mezun olmalarının ardından aralarındaki iletişim zamana yenik düşerek zayıflamamış; bilakis zamanın getirdiği özlem duygusuyla birlikte daha da güçlenmiştir. Bu durum ise okulumuza yönelik aidiyet duygusunun kurumsal bir yapıya dönüştürülmesi beklentisini gitgide arttırmıştır. Okulumuzun 25. kuruluş yıldönümünün yaklaştığı yıllarda mezunlar ailemizin belli bir sayıya ve kariyer durumuna ulaşmasıyla birlikte uzun zamandır şartlarının olgunlaşması beklenen bu hedefi gerçekleştirme zamanının geldiğine yönelik kanaat de böylece oluşmuştur. 23. kuruluş yıldönümüne rastlayan 2020 yılının Eylül ayı itibarıyla dernekleşme yolundaki ilk adım 2010 mezunumuz Emre Gezer tarafından atılarak kurucular kurulunda ilk mezunlarımızdan son mezunlarımıza kadar tüm dönemlerin dengeli şekilde temsil edilebileceği bir çalışma başlatılmıştır. 2020 yılının Aralık ayına dek üç ay boyunca sürdürülen bu çalıma sonucunda 2000 mezunumuz Mert Arıkan, 2001 mezunumuz Barış Ağardan, 2004 mezunumuz Özge Altıntaş, 2006 mezunumuz Şükran Damgalı, 2010 mezunumuz Emre Gezer, 2012 mezunumuz Ege Şengün, 2014 mezunumuz Eren Yalçın, 2018 mezunumuz Mehmet Batuhan Candar ve 2020 mezunumuz Muhammed Furkan Elmalı'dan oluşan 9 kişilik kurucular kurulu oluşturulmuştur. Kurucular kurulu 2021 yılı Ocak ayı itibarıyla dernek tüzüğünün yazım aşamasına geçmiş ve kurulu derneklerin hazır tüzüklerinden yararlanmayarak tüm maddelerini tek tek ve müzakere etmek suretiyle belirlediği tüzüğün yazım aşamasını 7 aylık çalışma sonucunda tamamlamıştır. Nihayetinde Aydın Valiliği nezdinde yapılan başvuru ile AYFED'in kuruluşu, 10 aylık çalışmanın bir ürünü olarak 29 Temmuz 2021 tarihinde gerçekleşmiştir.

AYFED'in üç temel amacı; desteklenmesi gereken arkadaşlarımıza burs yardımında bulunmak, Aydın Fen Liselilerin akademik gelişimlerine ve kariyer planlamalarına katkı sağlamak ve her yıl sabit bir tarihte, Aydın'da mezunlar yemeği düzenlemektir. Bu üç temel amaç da Aydın Fen Lisesi okul kültürünün kurumsal bir yapıda oluşumunu sağlamak başlığıyla özetlenebilir. Bu kapsamda 2022 yılının Eylül ayına dek geçen 1 yıl 2 aylık süreçte AYFED aşağıda belirtili ana etkinlikleri gerçekleştirmiştir:

-AYFED Geçici Yönetim Kurulu dernek logosunu belirlemiş, dernek merkezi olarak Bedesten İş Merkezinde bir iş yeri kiralamış, dernek internet sitesini kullanıma açmış, dernek defterlerini usulüne uygun şekilde oluşturmuş ve üye kayıt işlemlerini başlatmıştır.

-AYFED 1. Olağan Genel Kurulunun 15 Ocak 2022 tarihinde okulumuzda gerçekleştirilmesi sonucu seçilmiş dernek organları göreve başlamıştır.

-AYFED Kariyer Planlama Komitesi 29 Ocak 2022 tarihinde AFL öğrencilerinin beklenti ve önerilerini tespit etmek amacıyla e-toplantı gerçekleştirmiştir.

-AYFED Burs Komitesi 2022 yılı Şubat ayı itibarıyla Aydın Fen Lisesi mezunlarının daha önce başlattığı burs fonu çalışması kapsamında belirlenen öğrencilere aylık burs yardımında bulunmaya başlamıştır.

-AYFED Kariyer Planlama Komitesi 30-31 Temmuz 2022 tarihlerinde, üniversite tercihi yapacak yeni mezunlarımıza yönelik olarak tıp ve mühendislik alanlarını kapsayan meslek tanıtım günleri etkinliği düzenlemiştir.

AYFED

AYDIN FEN LİSELİLER DERNEĞİ

AYFED MESLEK TANITIM GÜNLERİ

	30 Temmuz 2022 Cumartesi Tıp Fakültesi Günü	31 Temmuz 2022 Pazar Mühendislik Fakültesi Günü
1. Oturum: 19.30 – 20.25	Aslı Akyol Gürses AFL'02 Hacettepe Üni. Tıp Fak.	Birtaç Eskicioğlu AFL'06 Bilkent Üni. Elektrik-Elektronik Müh.
2. Oturum: 20.30 – 21.25	Hakkı Çelik AFL'08 Hacettepe Üni. Tıp Fak.	Didem Unat AFL'01 Boğaziçi Üni. Bilgisayar Müh.
3. Oturum 21.30 – 23.00	Berkay Demirtaş AFL'17 İstanbul Üni. Cerrahpaşa Tıp Fak. Ayca Nur Sayın AFL'18 Ankara Üni. Tıp Fak. Umur Aydeniz AFL'19 Ege Üni. Tıp Fak. Fatma Nur Akyalçın AFL'20 Koç Üni. Tıp Fak.	Mehmet Batuhan Candar AFL'18 Bilkent Üni. Elektrik-Elektronik Müh. Anıl Bayram Göğebakan AFL'18 Bilkent Üni. Elektrik-Elektronik Müh. Alper Kutay Özbek AFL'18 ODTÜ Elektrik-Elektronik Müh. Yağmur Akarken AFL'18 Koç Üni. Bilgisayar Müh. Hasan Yağız Kılıç AFL'19 Boğaziçi Üni. Endüstri Müh. İbrahim Emre Ertürk AFL'20 ODTÜ Bilgisayar Müh.

-AYFED Yemek Komitesi 17 Eylül 2022 tarihinde Aydın Fen Lisesi ailesinin okul tarihimizdeki en geniş çaplı buluşmasını gerçekleştirdiği "Aydın Fen Lisesi 25. Kuruluş Yıl Dönümü Balosu" adlı etkinliği düzenlemiştir.

AYFED belirtili ana etkinlikler dışında ayrıca diğer fen liselerinin mezunlar dernekleri ile etkileşimi arttırmaya yönelik çalışmalar yapmakta, İstanbul, Ankara ve İzmir'deki mezunlarımıza yönelik olarak hafta sonu kahvaltıları düzenlemekte, Aydın Fen Lisesi öğrencileri ile mezunları arasında mentorluk ilişkisi kurulmasına yönelik çalışmalar yapmakta, okul tarihine yönelik arşiv oluşturma, doğa yürüyüşü, fotoğraf sergisi ve yarışması, kitap okuma ve tartışma günleri, opera-bale-tiyatro temsillerine katılım gibi etkinliklerin planlamalarını sürdürmektedir.

Geçmişimizi geleceğe taşıyabilmek için çıktığımız bu yolda, Aydın Fen Lisesi'nin yaşam boyu devam edecek mezunlar sınıfı olarak gördüğümüz AYFED'i hep birlikte daha ileriye götürmeyi ümit ediyoruz.

AYFED
Yönetim Kurulu

BU SENE AFL GÜNDEMİNDE NE VAR?

10 Kasım Atatürk'ü Anma Programı'nda okulumuz öğrencileri tarafından Hidayet Sayın Kültür Merkezinde oratoryo gösterisi sergilendi.

2021-2022 EĞİTİM -ÖĞRETİM YILI OKULLAR ARASI TENİS GENÇ ERKEKLER AYDIN İL 3. LÜĞÜ

2021-2022 EĞİTİM -ÖĞRETİM YILI OKULLAR ARASI TENİS GENÇ KIZLAR AYDIN İL 4. LÜĞÜ

2021-2022 EĞİTİM -ÖĞRETİM YILI OKULLAR ARASI SATRANÇ GENÇ KIZLAR AYDIN İL 3.LÜĞÜ

Okulumuz önüne kalp AFL yazısı konuldu.

OKULDA SABAHLADILAR... HEM DE 4 KEZ!

Öncelikle yaptığımız şeyle gururluyuz ve yüzünüzdeki o şaşkınlık ifadesine bir son verdiğinizde okuyabilmeniz için size yaşadıklarımızdan bahsetmeye karar verdik. Şunu belirtelim ki biz deli falan değiliz, sadece okulumuzda bolca bulunan proje ekiplerinden yalnızca bir tanesiyiz ve projemiz için elimizden geleni yaptık. Karantinaya denk gelen sömestr tatili boyunca neredeyse her gün okula gelip sabah 9 akşam 5 mesaiyle, ki bu akşam 7 8'lere kadar uzayan bir süreç, okulumuzun kimya laboratuvarında çalıştık. İşlerin istediğimiz gibi gitmediği bir gün aklımıza çılgınca bir fikir geldi: Neden okulda sabahlamıyoruz ki?

Böylelikle gece boyu deneyimizi sürdürebilecek ve istediğimiz ilerlemeyi sağlamış olacaktık. İlk kaldığımız gece Aydın'ın en soğuk gecelerinden biriydi, bunu şöyle anlatabiliriz: O gün uzun zaman sonra ilk defa Aydın'da hafif kar yağmıştı ve etraf buz gibiydi. Hem dışarısı soğuktu hem de karantina yüzünden okulda bir faaliyet olmadığı için kaloriferler yakılmıyordu ve okulun içi de dışarıdan farksızdı. Gün doğana kadar donarak deneyleri devam ettirdik. Sabah olduğunda hepimiz sıcak bir yatağın arzusuyla okuldan ayrıldık. Bunun gibi koca 3 geceyi daha okulda geçirdik ve tüm bu çabanın sonunda DSİ Stockholm Su Ödülü Yarışması'nda Türkiye 3.sü olduk.

Şimdi diyorsunuz ki ne bu proje, siz ne yaptınız. Anlatalım: Su kirliliğinin küresel bir sorun haline gelmesinin üzerine bizim bu konuda neler yapabileceğimizi sorguladık ve Büyük Menderes Nehri'nin aşırı derecede kirli olan suyunu arıtabileceğimizi düşündük ve çalışmalarımızı bunun üzerine inşa ettik. Arıtımda kullanmak için atık maddeleri seçmenin sürdürülebilir kalkınma için daha iyi bir yöntem olacağına karar verdik. Bunun üzerine deneylerimizde mermer tozu ve zeolit kullandık. Deneyleri yaptıktan sonra sonuçları almak için DSİ'ye gittik. Sonra da edindiğimiz bilgileri raporladık ki bu da 30 sayfa uzunluğundaydı; fakat bilmeyenleriniz için söyleyelim, genel olarak yarışmalarda rapor için maksimum 20 sayfa izni oluyor. Uzun kısaltmalar sonunda artık yarışmalara başvurabileceğimiz bir raporumuz vardı. Başvurduğumuz birçok yarışmanın sonunda DSİ'nin Stockholm Yarışması'nda Türkiye 3.'sü olduk.

Geriye baktığımızda bizi gülümseten anılar, okulda sabahladığımız gecelerdi. Arkadaşlar, sırf okulda kalmak için bile yapılır proje. Tabii biz bunu yaptık diye siz de bunu yapak zorunda değilsiniz, siz de kendi ilklerinizi yaratabilirsiniz ve kim bilir belki sizin de Günebakan yazınız olur.

Hişt Hişt, Melike!

17. "Hişt Hişt, Genç Sait Faik!" Öykü Yarışması, salgın koşulları nedeniyle çevrim içi yapıldı. Ön eleme sonuçları, ön seçici kurul tarafından yapılan değerlendirme sonucunda 1 Nisan tarihinde belli oldu. Türkiye'nin çeşitli illerinden ve Darüşşafaka Lisesinden 200'ün üzerinde başvuru gerçekleştirildi. Bunlar içerisinden 51 başvuru, Seçici Kurul'a gönderildi. Seçici Kurul, yaptığı değerlendirmeler sonucunda dereceye giren ilk 3 öyküyü 24 Nisan'da belirledi. Bu değerlendirmelere göre okulumuz öğrencisi Melike Zeynep ÖZTÜRK "MARTININ ANILARI" adlı öyküsüyle Türkiye ikincisi oldu.

TÜBİTAK Projeleri

Armanç GEDİK, Umut Barış CAN ve Uygar Ege KOCAKIR coğrafya öğretmenimiz Emine TİRİÇ danışmanlığında "CBS ve PYTHON Kullanılarak Görme Engelliler İçin Gezilecek Yerlerin 3D Haritasının Çıkarılması" projesiyle katıldıkları 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda Türkiye ikincisi oldular.

Berra Su KUŞGÖZ, Ramazan Berk KARATAŞ ve Umut ÇETİNKAYA edebiyat öğretmenimiz Emine ALTINSOY danışmanlığında "Öğrencilerin Yazım ve Noktalama Yanlışlarının Giderilmesine Dönük Yazılım Temelli Uygulama: DİLYAZ" projesiyle katıldıkları 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda Türkiye ikincisi oldular.

Ayşegül ULUSOY ve Eren ŞAHİN biyoloji öğretmenimiz Nilda TEMELLİ danışmanlığında "Selüloz Nanopartikül Uygulaması ile Kumaşlarda Bazı Fiziksel ve Konfor Özelliklerindeki Değişimlerin İncelenmesi" projesiyle katıldıkları 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması Türkiye Finali'nde Teşvik Ödülü kazandılar.

Adem Mert AKKAYA ve Ömer Can KUŞCU kimya öğretmenimiz Ayşegül METİN danışmanlığında "Derin Öğrenme Yöntemi ile Hemogram Test Değerlerinden Meme Kanserinin Erken Teşhisi ve Tanısı" projesi ile katıldıkları 29. Dr. İbrahim Arıkan MEF Eğitim Kurumları Araştırma Projeleri Yarışması'nda Türkiye ikinciliği, 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması İzmir Bölge Finali'nde ikincilik ve 2022 TEKNOFEST Sağlıkta Yapay Zeka Yarışması'nda ikincilik ödülü kazandılar.

Armanç GEDİK, Mustafa KAYA ve Uygar Ege KOCAKIR coğrafya öğretmenimiz Emine TİRİÇ danışmanlığında "CBS ve PYTHON Kullanılarak Görme Engelliler İçin Gezilecek Yerlerin 3D Haritasının Çıkarılması" projesiyle katıldıkları 2204-C TÜBİTAK Kutup Yarışması'nda Türkiye birincisi oldular.

Nida Çildağ Uluslararası Genç Bilim Olimpiyatlarında (IJSO) gümüş madalya kazandı. "Aedes Albopictus'ta (Asya Kaplan Sivrisineği) İnsektisit direncine neden olabilecek Detoksifikasyon Enzim Düzeylerinin Belirlenmesi" projesiyle katıldığı 53. TÜBİTAK Lise Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması'nda ise İzmir Bölge Finaline çıkmaya hak kazandı.

Ayşegül YILDIZ ve Umut ÇETİNKAYA Nazilli Sosyal Bilimler Lisesinin düzenlediği Aydın Geneli Öğrencileri Münazara Turnuvası'nda split birinci oldular.

Okulumuz Münazara Topluluğu tarafından okul içi münazara yarışması düzenlendi, Nisa KARABACAK ve Ayşegül ULUSOY Evreka takımı ile birinci oldular.

Genç Liderler Topluluğu, Hidayet Sayın Kültür Merkezinde Yavuz Dizdar ile söyleşi düzenledi.

Ceylin Bayar ve Ekim Nehir Özkaya'nın "Neuroprotective effects of different Lavandula stoechas L. Extracts Against Hydrogen Peroxide Toxicitiy in vitro" *(Karabaş Otunun Ekstrelerinin Hücre Kültüründe Hidrojen Peroksit Toksisitesine Karşı Nöroprotektif Etkilerinin Araştırılması)* makalesi International Journal of Pharmacology'de yayımlandı.

REZONANS - TEDxYouth@AFL'22

TEDxYouth@AFL, 2022 yılında da önceki yıllarda olduğu gibi büyük bir başarıyla gerçekleştirildi. **Organizatörlüğünde** 23. dönemden Eren Şahin, **yardımcı organizatörlüğünde** 23. dönemden Umut Çetinkaya'nın bulunduğu TEDxYouth@AFL'22'nin organizasyonunda 17 kişilik bir ekip görev aldı. Güz döneminde başlanan çalışmalar 6 ay boyunca devam etti. Yüzlerce mail yazıldı, onlarca sponsor ile görüşüldü, uçak biletleri alındı, yerler ayırtıldı ve o gün geldi çattı. 13 Mayıs 2022 Cuma günü tüm Aydın'ın gözü Hidayet Sayın'daydı.

Tüm bu süreç boyunca;
PR Takımı'ndan Ayşegül Yıldız ('24), Elif Seval Turhan ('24) ve Yiğit Elmacı ('23)
Ağırlama Takımı'ndan Mina Akın ('24), Sude Arpat ('24), Berra Su Kuşgöz ('23) ve Selen Eskici ('23)
IT Takımı'ndan Ömer Can Kuşcu ('24), Adem Mert Akkaya ('24), Mustafa Kaya ('24) ve Kayra Özsoy ('23)
Finans Takımı'ndan Ekinsu Bora ('24), Zeynep Sena Arslan ('24), Ayşegül Ulusoy ('23), Bilal Arda Ay ('23) ve Rabia Nisa Karabacak ('23)

canla başla çalıştı.

450 kişilik salonun dolup taştığı etkinlikte, birbirinden özel konuklar yer aldı: Devlet Tiyatro Sanatçısı Hülya Böceklioğlu, Evrim Ağacı eş kurucusu Babür Erdem, astrofizikçi Doç. Dr. Selçuk Topal, YouTuber Çilem Akar, AFL 24. dönem öğrencisi Muhammed Hüseyin Kaya ve İş Geliştirme Uzmanı Nihan Kırlıkovalı seyirciler ile buluştu. Fizikten biyolojiye, dilden sosyolojiye hayata dair konuşmalar gün boyu devam etti. Katılım sağlamış herkes, gün sonunda büyük bir memnuniyetle ayrıldı.

GEZİLER

'23 dönemi İstanbul'da.

'24 dönemi Ankara-Eskişehir gezisinde.

Aliaksandr KRASOUSKI Türkiye 9'uncusu
İlke SERTER Türkiye 36'ncısı
Ebubekir Sıddık ERDEN Türkiye 160'ıncısı
Kaan UZ Türkiye 188'incisi
Furkan ÖZATA Türkiye 212'ncisi
Osman Eren HÖRMEN Türkiye 318'incisi
Ahmet GEDİK Türkiye 346'ncısı
Doğukan OK Türkiye 505'incisi olmuştur.

18-19 Haziran'da gerçekleştirilen Yükseköğretim Kurumları Sınavı (2022-YKS) sonuçlarına göre AYT'de 0, TYT'de 2 yanlış yapan Ege AKSOY sayısalda Türkiye 2'ncisi olmuştur.

2022 YILI
YERLEŞTİRME LİSTESİ

AD SOYAD	ÜNİVERSİTE	BÖLÜM
Ege Aksoy	**Koç Üniversitesi** İstanbul	**Bilgisayar Mühendisliği** İngilizce, Burslu
Ali Semih Ural	**Philadelphia Drexel University** ABD	**Bilgisayar Mühendisliği** Burslu
Ebubekir Sıddık Erden	**Boğaziçi Üniversitesi** İstanbul	**Bilgisayar Mühendisliği** İngilizce
Kaan Uz	**Boğaziçi Üniversitesi** İstanbul	**Bilgisayar Mühendisliği** İngilizce
Yalın Bora Özsoy	**Boğaziçi Üniversitesi** İstanbul	**Makine Mühendisliği** İngilizce
Doğukan Ok	**Boğaziçi Üniversitesi** İstanbul	**İşletme** İngilizce
Ahmet Gedik	**Boğaziçi Üniversitesi** İstanbul	**İşletme** İngilizce
Erenalp Yuca	**İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi** Ankara	**Bilgisayar Mühendisliği** İngilizce, Burslu
Efe Aykut Çelik	**İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Tolga Tutar	**İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi** Ankara	**Makine Mühendisliği** İngilizce, Burslu
Bilgehan Akın	**İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi** Ankara	**Bilgisayar Mühendisliği** İngilizce
Halil İbrahim Türkmen	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Güneş Ceylan	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Emincan Bayhan	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Osman Eren Hörmen	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Ömer Osman Yolcu	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Elektrik-Elektronik Mühendisliği** İngilizce
Aliaksandr Krasouski	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Havacılık ve Uzay Mühendisliği** İngilizce
Kaan Berke Arslan	**Orta Doğu Teknik Üniversitesi** Ankara	**Makine Mühendisliği** İngilizce
İde Melis Yılmaz	**Sabancı Üniversitesi** İstanbul	**Mühendislik ve Doğa Bilimleri Programları** İngilizce, Burslu
İlke Serter	**Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi** İstanbul	**Tıp Fakültesi** İngilizce, Burslu
Yusuf Çağrı Şen	**Yeditepe Üniversitesi** İstanbul	**Tıp Fakültesi** İngilizce, Burslu

AD SOYAD	ÜNİVERSİTE	BÖLÜM
İsmet Tınas	Yeditepe Üniversitesi İstanbul	Eczacılık Fakültesi İngilizce, Burslu
Halil Gediz Türkeli	İstanbul Teknik Üniversitesi	Endüstri Mühendisliği İngilizce
Hüseyin Çağatay Korkmaz	İstanbul Teknik Üniversitesi	Uçak Mühendisliği
Yılmaz Duman	TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi Ankara	Elektrik-Elektronik Mühendisliği
Pınar Gedik	Yıldız Teknik Üniversitesi İstanbul	Endüstri Mühendisliği İngilizce
Muhammed Eren Dağ	Türk Alman Üniversitesi İstanbul	Bilgisayar Mühendisliği Almanca
İrem Ay Karul	Türk Alman Üniversitesi İstanbul	Hukuk Fakültesi
Hasan Alp Bostan	İstanbul Teknik Üniversitesi	Makine Mühendisliği
Furkan Özata	Ankara Üniversitesi	Tıp Fakültesi
Hamid Hasan Yaman	Ege Üniversitesi İzmir	Tıp Fakültesi
İrem Songur	Ege Üniversitesi İzmir	Tıp Fakültesi
İrem Özcan	Ege Üniversitesi İzmir	Tıp Fakültesi
Damla Gürgey	Ege Üniversitesi İzmir	Tıp Fakültesi
Efe Çiçekdağı	Ege Üniversitesi İzmir	Bilgisayar Mühendisliği İngilizce
Ali Karahan	Ege Üniversitesi İzmir	Diş Hekimliği Fakültesi
Bahar Gülce Çüçen	Ege Üniversitesi İzmir	Eczacılık Fakültesi
Anıl Doğru	Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir	Tıp Fakültesi
Emircan Şimşek	Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir	Elektrik-Elektronik Mühendisliği İngilizce
Ece Kaptı	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	Tıp Fakültesi
Eşref Mert Sayıntürk	Bursa Uludağ Üniversitesi	Tıp Fakültesi
Onur Şahin	Bursa Uludağ Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği
Berrin Yakar	Akdeniz Üniversitesi Antalya	Tıp Fakültesi
Halil Mert Davran	Pamukkale Üniversitesi Denizli	Tıp Fakültesi
Emre Çavdar	Pamukkale Üniversitesi Denizli	Tıp Fakültesi
Sümeyye Kırkan	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Tıp Fakültesi
Orçun Ege Tuncer	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği
Rojin Doğan	Düzce Üniversitesi	Tıp Fakültesi
Mehmet Arda Yeniçulha	Hacettepe Üniversitesi Ankara	Bilgisayar Mühendisliği İngilizce
Ceylin Öykü Özyurt	Hacettepe Üniversitesi Ankara	İngilizce Mütercim ve Tercümanlık
Efe Mert Çetin	Kadir Has Üniversitesi İstanbul	Moleküler Biyoloji ve Genetik İngilizce, Burslu
Damla Oktar	Gazi Üniversitesi Ankara	Diş Hekimliği Fakültesi
Yakup Efe Turgut	Başkent Üniversitesi Ankara	Diş Hekimliği Fakültesi İngilizce
Sıla İlhan	Ankara Medipol Üniversitesi	Eczacılık Fakültesi

Duygu Karataş

Siegen Üniversitesinde

Araştırmacı / Köln / AFL[2003]

1) İnceleme komisyonuna takılmayacak bir Aydın Fen anısı anlatabilir misin?

AFL'ye ilk geldiğimizde din öğretmenimiz Kadir gecesi öncesinde, o gece sevaplarımızın 5000 ile çarpılacağını söylemiş, tahtaya yazmıştı. Bir arkadaş da "Vay be demek ki Fen lisesinde din dersi bile böyle sayılarla anlatılıyormuş, gerçekten tam bir Fen lisesi." demişti, epey gülmüştük.

Bir sınav esnasında birkaç arkadaşımız çok soru sormuştu, bir arkadaşım da "Arkadaşlar lütfen sessiz olabilir misiniz, konsantre olamıyorum." demişti. Çok sevdiğim zeki bir arkadaşım da arka sıradan "Neden sen meyve suyu musun?" demişti, berbat bir espriydi ama o anın stresiyle iyi gelmişti.

2) İş hayatı ve lise hayatını biz AFL'liler için karşılaştırabilir misin?

Lise hayatı denince tek çocukken ailemden uzakta yatılı hayatla tanışmak geliyor. Benim için oldukça zor bir dönem olduğunu sonradan fark ettim. Küçük yaşta sorumluluklar almak kolay değil, doğru mu onu da bilmiyorum. Birçok açıdan belki size güçlendirirken bazı zorluklar da sizi sakatlayabiliyor. Lisede öğretmenlerimizin birçoğu çok yardımcı olurken bazı zorluklar ve ortam sizi oldukça yanlış yönlendirebiliyor. Ne güzeldir ki öğretmenlerim müthiştiler ve lise dönemimi karakterimin şekillendiği en çok okuyup yazdığım ve en yaratıcı dönemlerimden biri olarak görüyorum. Türkiye'deki eğitim sisteminin yetenekler değil rekabet üzerine kurulu olması ne yazık ki öğrencileri de etkiliyor(du). Şu an sizin döneminizin dünyadaki bazı tartışmaların varlığı ve sizin de farkındalığınız açısından daha ileride olduğunu düşünüyorum. İş hayatı ise tam bir cangıl, ne yazık ki Türkiye'de eğitim hayatının ve bazı değişmeyen kültürel değerler sebebiyle çok hırslı ama takım çalışmasına ve özeleştiriye kapalı bireyler yetiştirdiğini gözlemliyorum. Bireysellik ile bireycilik farklı kavramlar ve ne yazık ki bizim toplumumuz bireyci insanlar yetiştirmeye devam ediyor, öne geçmeye çalışan bireyler ise dayanışmayla elde edilebilecek kazanımları engelliyor. Şu anki iş hayatımdan çok memnun olmakla birlikte Türkiye'deki önceki iş hayatım insanın kendi türüne oldukça yabancılaşmasına sebep oluyordu. Yani kültürel kodlarımız ve toplumsal şartlarımız değişmedikçe lise hayatlarımız da iş hayatlarımız da rekabetçi bir baskıyla bizim yaşamdan ve yaptığımız işlerden keyif almamıza engel oluyor. Yine de AFL'deki hoşgörülü ve yaratıcılığa önem veren öğretmenlerim ve bazı güzel arkadaşlıklarım lise hayatımı çok verimli ve yaratıcı geçirmemi sağladı.

3) Şu an lise arkadaşlarından kaçı ile hâlâ görüşüyorsun?

Sosyal medyadan haberleştiğim arkadaşlarım var; yüz yüze görüştüğüm arkadaşlarım da var. Fakat son 3 senedir liseden bir arkadaşımla görüşmedim, yurt dışında yaşayan bir arkadaşımla görüşmeyi planlıyoruz.

4) Ortalama bir günün nasıl geçiyor?

Akademik hayat daha çok elinizdeki iş ve projelere göre değişiyor. Ama pandemiden sonra, çevrim içi eğitim nedeniyle evden çalışıyorum. Genellikle sabah saatlerinde kalktıktan sonra e-postalarımı kontrol ediyorum, günlük işlerimi halledip günlük planlamamı yapıyorum. İnternetten haberlere ve medyadaki isimle ilgili yayınlara göz gezdiriyorum. Hava durumuna göre dışarıya çıkış saatimi planlıyorum, yürüyüş yapmak ya da dışar-

daki işlerimi halletmek için havanın iyi olduğu saatleri seçiyorum. Sabah önemli işlerimi hallediyorum, eğer uzun vadeli projeler için çalışıyorsam okumalarımı sabah yapıyorum, öğleden sonra yürüyüş yapıp akşama kadar yazı işleriyle meşgul oluyorum. Kışın akşamları genellikle evde oluyorum ve dizi ya da film izliyorum, arkadaşlarımla konuşuyorum, hava güzel olduğunda dışarda arkadaşlarımla buluşuyoruz ama değilse de evimde onları ağırlamak çok keyifli oluyor. Ama bazen gece 3'lere kadar çalıştığım da oluyor. Biraz yoğunluk ve elimdeki işlere bağlı. Sanıyorum akademinin en sevdiğim yanlarından biri zamanınızı sizin yönetebilmeniz.

5) Almanya'da en sevdiğin yerel yiyecek hangisi?

Almanların çok zengin bir mutfağı olduğu söylenemez, daha çok diğer kültürlerin mutfaklarından yemekler servis eden restoranlar bulunuyor. Patates burada çok seviliyor, bir tür patates salatası olan Kartoffelsalat'i seviyorum, özellikle ekmekleri ve pastaları mükemmel, dikkat edip çok yememeye çalışsam da Brötchen dedikleri ufak ekmeklerini arada tüketiyorum. Özellikle Laugenecken, pasta olarak da Berliner ve Apfelstrudel'I çok seviyorum.

6) Türkiye'ye ne sıklıkla geliyorsun?

Türkiye'ye genellikle yılda bir ya da iki kez ailemi görmek için geliyorum. Çalıştığım proje Türkiye'yi de kapsadığı için saha araştırmalarım olabiliyor, o zaman iki ya da üç kez olabiliyor.

7) Almanya'da kurulu düzeninin var mı?

Evet, yerleşeli çok uzun süre olmadı fakat artık oldukça düzenli bir yaşama geçtim diyebilirim. İlk geldiğimde fazla tanıdığım yoktu fakat artık arkadaşlarım var. Şu anda tek başıma Köln'de yaşıyorum.

8) Türklerde olup da Almanlarda olmayan en çok aradığın özellik nedir?

Aslında globalleşen dünyada kültürler biraz daha yakınlaşıyor. Buradaki Türkiye kökenli vatandaşların biraz daha bireyselleştiklerini, Almanların da biraz diğer kültürlerden etkilenip esnekleştiklerini gözlemliyorum. Ama Türkiye'deki cömertlik ve bir şey ikram etme, çekinmeden yardım istediğinizde tanımadığına bile yardımcı olma ve ayaküstü muhabbet edebilme özelliklerini arıyorum.

9) Okuldan hangi öğretmenle kendini daha çok özdeşleştiriyorsun?

Mizahi tavrı, hoşgörülülüğü ve dışardan çok göstermediği ama içten ve samimi sevgi göstermesi bakımından kendimi Eyüp Hoca ile özdeşleşiyorum. Ayrıca genç kalma konusunda da umarım ona benzerim, halen sırrını araştırıyorum.

10) Lisede hayalini kurduğun yer ile ne kadar uzaktasın, beklentilerin ve kararların ne kadar değişti?

Doğrusu ben lisede gelmekte olanı görüp çevre etkisiyle görmezlikten gelmişim. Nihat Hoca "Sen üniversiteyi nasıl kazandın ya hep edebiyat hem muhabbet." demişti. Aydın Fen lisesine dereceyle girip 5.00 ile mezun olup sayısalı becerebiliyorum diye sayısal bölüm insani olmam gerekmediğini idrak ettim. Fakat o dönemde sayısaldan sadece işletme ve iktisat yazabiliyorduk ben de işletme yazmaya karar verdim. Daha sonra iş hayatımda pazarlama sektörünün de bana uygun olmadığını görüp Jean Monnet Bursu'nu kazanıp istifa ettim ve sosyal bilimler alanında medya çalışmaya karar verdim. Bursla yüksek lisans ve doktoramı İngiltere'de yapıp akademik kariyeri seçtim. Şu an sosyal medya ve onun toplumsal etkilerini çalışıyorum. Okuyup yazdığım ve fikir üretebildiğim bir sosyal bilimler alanındayım. Keşke bu geçişimi üniversitede yapsaydım diye düşünüyorum. O dönemde belki de fazlasını yapmak istesem de hayal bile edecek bir cesaret gösteremediğimi görüyorum. Ama bu cesareti hayatın bir yerinde gösterdiğim için de yine de kendimle gurur duyuyorum. Kendinizi iyi gözlemleyin, size telkin edilenlerin değil tutkunuzun peşinden gidin. O zaman sıkılmayacak, pişman olmayacak ve hayatınızdan keyif alacaksınız.

Sevgilerimle.

Asena Devrim

Yatırım Bankacısı / Londra / AFL[2004]

1) İnceleme komisyonuna takılmayacak bir Aydın Fen anısı anlatabilir misin?

Nezih ve güzel çok anı var ama ben saçmalarla başlayayım :) Bir cuma günü biyoloji laboratuvarında dana kalbini kesip inceledikten sonra geri kalanları laboratuvarın çöpüne atıp çıkmamız. Pazartesi okula döndüğümüzde korkunç ceset kokusunun kaynağını uzun sure bulamamamız. Bir Aydın klasiği, havalar ısınmaya başlayınca mahalledeki düğün salonundan akşamları saatlerce ve tekrar tekrar zeybek havasının duyulması. 'Aydın Dağlarının Sularını Borudan Geçirme ve Bol Su İçirme Derneği'nin fotoğrafını yıllarca insanlara gösterip prim yapmamız. Bir Eyüp Hoca klasiği, her matematik sınavından önce aynı kabusu görmem, soruları bir türlü çözemeden uyanmam. Sınavın kendisinin de çok farklı geçmemesi.

2) İş hayatı ve lise hayatını biz AFL'liler için karşılaştırabilir misin?

Benim için ikisi de hayatımın gidişatını değiştirme açısından güzel fırsatlar sundu. İkisinde de toksik ortam ve insanlardan uzak durmak mental sağlık için şart :) Lisede başarının tanımı ve ölçümü daha açık. Arkadaşlıklar, samimiyet tabii bu yılları bambaşka kılıyor. İş hayatında ise işini iyi yapmak ve bu konuda tutarlı olmak çok değerli. Fırsatları kovalamak lazım, kimi zaman da insan ilişkileri A noktasından B noktasına gitmeyi hızlandırıyor. Diyelim ki işler istediğin gibi gitmedi, o zaman da "bir kapı kapanırsa başka kapı açılır" deyip devam etmek gerekiyor. Bir de lisenin tadını çıkarın. Lise çabuk bitiyor ama çalışmanın sonu yok :)

3) Şu an lise arkadaşlarından kaçı ile hâlâ görüşüyorsun?

Farklı ülkelerde olduğumuz için çoğunlukla sosyal medya üzerinden kontaktayız :) Bende yeri çok ayrı, güzel haberlerine çok çok mutlu olduğum hem kendi sınıfımdan hem de diğer dönemlerden AFL'liler var.

4) Ortalama bir günün nasıl geçiyor?

Yatırım bankacılığında günler biraz uzun sürüyor. Genelde 3-4 gün Londra'dayım, diğer günler de Almanya, Fransa ve İskandinav ülkelerine günübirlik yolculuk yapmam gerekebiliyor. Küçük çocuklarımız olduğu için güne erken başlıyorum. Kızımızı okula bıraktıktan sonra 8:30-18:30 arası müşteri ve proje toplantılarıyla geçiyor. Pandemi sırasında bunlar tamamen çevrim içi olmuştu ama artık yüz yüze görüşmeler de geri geldi. 18:30-20:30 arasını aileme ayırıyorum. Kızlarımızı uyuttuktan sonra tekrar işe bağlanıyorum. Gecenin geri kalanını şirket içi toplantılar ve takımımın hazırladığı sunum, değerleme modeli gibi materyalleri inceleyip eklemeler yaparak geçiriyorum.

5) İngiltere'de en sevdiğin yerel yiyecek hangisi?

Fish & chips dışında çok fazla yerel opsiyon yok :) Belki bir de istiridye. Londra'nın avantajı zaten farklı ülke mutfaklarından iyi şeflerin ve restoranlarının olması.

6) Türkiye'ye ne sıklıkla geliyorsun?

Senede iki kez gelmeye çalışıyorum.

7) İngiltere'nin en sevdiğin özelliği hangisi?

Bütün Birleşik Krallık için genelleme yapmak istemem ama özellikle Londra çok kozmopolit. Londra'nın farklılıklara kucak açan, nezaketle yaklaşan ve çeşitliliğin değerini bilen yapısını seviyorum. Bir de neresi olursa olsun sıraya girme kültürü var, aşırı bayılıyorum.

8) Sence artık bir Londralı oldun mu?

Geleli 12 yıl oluyor, Londra artık evimiz oldu.

9) Okuldan hangi öğretmenle kendini daha çok özdeşleştiriyorsun?

Öncelikle hepsinin emeği bizde çok, hepsini çok çok sevgiyle anıyorum. 2004'ten beri nasıl kimse yaşlanmaz, merak içindeyim :) Kadın öğretmenlerin güçlü duruşu ve Amazon hallerini kendimle bağdaştırıyorum. Mutlaka bizlere de yansımıştır. Bir de Mustafa Hoca'nın tarzı sayesinde fizik derslerinde aydınlanma yaşadığımı hatırlıyorum: Formül yerine işleyişi anlamaya çalışmak.

10) Lisede hayalini kurduğun yer ile ne kadar uzaktasın, beklentilerin ve kararların ne kadar değişti?

Ben lisedeyken daha Google Yahoo'yu piyasadan silmemişti, internet bile yeni yaygınlaşıyordu. Bilgiye erişim görece zorken, haliyle benim hayallerim de oldukça soyuttu. Cam kaplı gökdelenlerde çalışacağımı biliyordum ama o binalarda ne yapacağıma dair çok da fikrim yoktu. Üniversite, stajlar, yüksek lisans derken vizyonumu biraz daha genişletme şansım oldu :) O yüzden beklenti ve kararlarım yıllar içinde sürekli güncel-

Çağdaş Öztekin

Bilgisayar Programcısı / Stockholm / AFL[2012]

ma dahil olan arkadaşlar
mikse dahil olunca buradaki hayatımda liseden kimseyle sık haberleşmeye pek olanak sağlamıyor. Ama Türkiye'ye gidince vakit ayırıp görüştüğüm arkadaşlar var. Onlara selamlar. Daha ekstremi ise bizim sınıftan Batuhan Sivrikaya'yla İsveç'in ta en tepesine kuzey ışığı avına çıkıp köpek kızağıyla turladığımız bir tatil, o tatilde de kiralık arabayla Allah'ın unuttuğu bir dağın başına çıkıp geri inerken eşek gibi bir kar yığınına saplanıp -40 derecede donmaktan şans eseri oradan geçen bir dolmuş dolusu iri yarı İsveçli Vikingler'in bir ittirmesiyle kurtulmuşluğumuz var.

1) Bize yayımlayabileceğimiz bir Aydın Fen anısı anlatabilir misin?

En zor soru bu işte. İnceleme komisyonuna takılmayacak bir anı kurgu olur.

2) İş hayatı ve lise hayatını biz AFL'liler için karşılaştırabilir misin?

Hayat lisedeyken çok daha kolay. Daha az sorumluluğunuz var, özellikle bir "gündüzlü" olarak ve aslında çok boş vaktiniz ve gelişimini tamamlamamış beyin kıvrımlarınız var. Bu süper bir şey. İş hayatı ise bunların tersi maalesef. Ama kendim için konuşursam hem güzel bir iş sahibi olmak hem de yirmili yaşlarda İsveç gibi özgür bir toplumda yaşamak buraya özgü problemleri beraberinde getirse de lise hayatını da üniversite hayatını da solluyor.

3) Şu an lise arkadaşlarından kaçı ile hâlâ görüşüyorsun?

Herhalde ayda bir iki yazıştığım iki elin parmaklarını geçmez. Zaten lise hayatımda ziyadesiyle aciz bir yalnız kovboy olduğumdan, bir de kaçınılmaz olarak önce üniversite arkadaşları sonra da Stockholm'de günlük hayatı-

4) Ortalama bir günün nasıl geçiyor?

Ortalama bir gün hafta içi oluyor, ortalama bir hafta içi gününde de sabit olanlar ev ve iş olsa gerek. Bense elimden geldiğince her günü ortalamadan uzak yaşamaya çalışıyorum. O yüzden ortalamaya vurduğumuzda ev ve iş sabit gibi görünse de burada özellikle son iki senedir çok farklı çevrelerde buluverdim kendimi, maraton koşmaktan horon tepmeyi

öğrenmeye, sevgilim İsveççe ve İngilizce bilse de hazır yeni diller öğrenmeye başlamışken Tagalog da öğrenmekten yirmili yaşların son hızlı gecelerine nice faaliyetle bir şekilde hızla geçiyor günler.

5) İsveç'te en sevdiğin yerel yiyecek hangisi?

Kebab Pizza olur, ki onu da zaten 80'lerde bizim buradaki Türkler uydurmuş ama yıllardır İsveç'te acayip popüler, o kadar ki Wikipedia'da sayfası var. Dipnot olarak da İsveç'ten Türkiye'ye getirdiğim tek yerel yiyecek surströmming, onu da Bilkent'te koku bombası olarak kullanmıştık.

6) Türkiye'ye ne sıklıkla geliyorsun?

Yılda 3-4 defa gelmeye çalışıyorum. Anne babayı görmeden döndüğüm bir sefer oldu.

7) İsveç sence gerçekten o kadar soğuk mu?

Yanlış kişiye soruyorsunuz, bende ta lise yıllarından ayarsız bir hararet var, ki sınav senesi Birey'de kışın sıcak klima açtıran arkadaşlar da hatırlar, zor katlanırdım. Burada Vasaloppet'i atletçe yapmıştım. Eski ofisten muzip bir arkadaş bana çok lakap takmışlığı var, Vikingturken de biri.

8) Lisedeki 1'deki kendine 1 cümle söyleyebilecek olsan ne söylerdin?

Carpe diem.

9) Okuldan hangi öğretmenle kendini daha çok özdeşleştiriyorsun?

Politik olayım, herkesten kendimden bir şeyler buluyorum diyeyim. Ama en sevdiğim Altınsoy-Serkan Tiren tipi deli doluluk, Fransızların joie de vivre dediği şey.

10) Lisede hayalini kurduğun yer ile ne kadar uzaktasın, beklentilerin ve kararların ne kadar değişti?

Altınsoy bütün 9. sınıflara ilk dersinde bunu ödev veriyor mu bilmiyorum ama bizden kendimizi on sene sonra nerede gördüğümüzü yazmamızı istemişti. Herhalde on sene sonra onları bizle paylaşır diyordum ama ses çıkmadı, artık o ödevlere ne olduğunu bilmiyorum ama ben Kutuplarda, soğukta, karanlıkta yaşadığımı hayal edip yazdığımı hatırlıyorum. İsabetli sayılır, birkaç enlem, boylam yaklaşığını tutturdum. Ondan gayrı beklentilerim ve kararlarım sürekli yeniden şekilleniyor.

Selin Suar

Türk Alman Üniversitesi

Elektrik Elektronik / AFL[2018]

1) Bize yayımlayabileceğimiz bir Aydın Fen anısı anlatabilir misin?

Lisedeki anılarımdan birini seçip anlatmak benim için çok zor ama okula geldiğim ilk pazar günü benim için hâlâ çok değerli. İlk günün heyecanı, yeni yüzlerle tanışmak ve bir anda üst dönemlerimizin teker teker odalarımıza gelerek bazen gözümü korkutmaya bazense bizi rahatlatmaya çalışmalarıyla kaos içinde geçen bir gün olmuştu. Bu kaos dinginleştikten sonra gece odalarımıza çekilip ışıkları kapattığımızda daha bu sabah tanıştığım bir insanın bana iyi geceler demesini ne kadar garip bulduğumu ve dört yıl boyunca bu insanlarla yaşayacağımı düşündüğümde hem biraz korkmuş hem de çok heyecanlı hissettiğimi hatırlıyorum. Daha sonra mezun olana kadar o geceyi birçok kez gülümseyerek andım.

2) Üniversite ve lise hayatını biz AFL'liler için karşılaştırabilir misin?

Lisede edindiğim arkadaşlıkların yeri bende çok çok ayrı, üniversiteye geldiğimde bu arkadaşlıkların yerini dolduramadım ve benim için lise ve üniversite arasındaki en büyük farklılık bu oldu.

3) Şu an lise arkadaşlarından kaçı ile hâlâ görüşüyorsun?

Şu an lise arkadaşlarımın üçüyle aynı şehirde olduğum için sıklıkla görüşebiliyorum, bunun dışında liseden 10-15 arkadaşımla yılda bir kez de olsa görüşmeye veya haberleşmeye devam ediyorum.

4) Ortalama bir günün nasıl geçiyor?

Bu yıl lisans 3. sınıf öğrencisiyim ve oldukça yoğun bir ders programım var. Dolayısıyla ortalama bir günüm derslerime girip ödev yapmakla geçiyor, vaktim ve enerjim kalırsa biraz esnemek veya dans etmek için kendime vakit ayırıyorum. İstanbul'da mühendislik okuyan çoğu öğrenciden farklı olarak üniversiteme yakın bir konumda yaşadığım için günümün daha azı trafikte geçiyor, bu vaktimi de genellikle kedimle geçirmiş oluyorum.

5) Dansa merakın ne zaman başladı?

Aslında dansla ilk tanışmamı hayal meyal hatırlasam da yaklaşık 3 yaşlarımdayken bale kursuna yazılmamla oluyor. O zamanlar Kuşadası'nda bir tek bale okulu var ve eğitmenimiz Rusya'dan daha birkaç yıl önce Türkiye'ye taşınmış olan Olga öğretmenimiz, dolayısıyla kendisi yeni yeni Türkçe öğreniyor, tabii ben de 3 yaşında olunca aynı dilden konuşamıyoruz ve ben ağlaya ağlaya dansı bırakıyorum. Ben 9 yaşıma geldiğimde ve artık iki taraf da birbirini anlayabilecek kadar Türkçe öğrendiğinde yollarımız tekrar kesişiyor ve dans artık benim hayatımın bir parçası oluyor.

6) Okuldan bir öğretmen olsan kim olurdun?

Aydın Fen Lisesinin bütün öğretmenlerine ayrı ayrı hayranlık beslesem de ben muhtemelen Altınsoy olurdum. Aydın Fen Lisesinin bir fen lisesinden fazlası olmasını sağlayan birçok etkinliğin başında Altınsoy vardı ve bunların hepsi benim hevesle katıldığım işlerdi. Umarım Altınsoy'un sadece hevesini değil aynı zamanda azmini ve liderliğini de taşırım.

7) Lisede hayalini kurduğun yer ile ne kadar uzaktasın, beklentilerin kararların ne değişti?

Ortaokuldayken liseyi İstanbul'da okumak istiyordum, liseyi Aydın'da kazandığımda bu hayalim üniversiteye kalmıştı. Lise boyunca gelecekten ne beklediğim hakkında kesin bir fikrim yoktu, sadece üniversite hayatımı İstanbul'da geçirmek istediğimi biliyordum. Tabii bu hayali kurarken İstanbul'un çok küçük ve merkezi bir kısmını biliyordum ve Türk Alman Üniversitesini kazanıp Beykoz'da yaşamaya başladığımda biraz hayal kırıklığına uğramıştım. Şu an baktığımda büyük şehir keşmekeşinden biraz olsun uzak olduğum için oldukça memnunum ve bence bu da liseli Selin'in düşüncelerinin ve beklentilerinin ne kadar değiştiğinin bir göstergesi.

8) Şu an hayatında olan ve "Temellerini Aydın Fende attım." dediğin neler var ?

Aydın Fen Lisesi herkese konuşabilmesi için alan açan ve teşvik eden bir okul, şu anki özgüvenimin temellerini burada attığımı düşünüyorum.

9) Türk Alman Üniversitesi ve bölümün hakkında bilgi verebilir misin?

Türk Alman Üniversitesi, Türkiye Cumhuriyeti ile Almanya Federal Cumhuriyeti arasında imzalanan antlaşmaya dayanarak kurulan bir devlet üniversitesidir, öğrenim dili Almanca'dır. Ben bir yıllık Almanca hazırlık eğitimimin ardından bölüme geçtim ve şu an 'Elektrik Elektronik Mühendisliği' bölümü 3. sınıf öğrencisiyim.

10) Yıllar önce oturduğun AFL sıralarını devrettiğin bizlere bir mesajın var mı?

Aydın Fen Lisesinde geçirdiğiniz vakit boyunca etrafınız zeki ve parlak insanlarla çevrili olacak, bunun tadını çıkarın. Ayrıca sizlere çok fazla tavsiye dinlememenizi tavsiye edeceğim (bizlerin tavsiyeleri dahil :)). Tabii ki tecrübeler ve bunlardan çıkarılan dersler çok önemli fakat lise dönemi, özellikle son yıllara doğru, gelecek kaygılarımızın çok arttığı bir dönem ve bazen bizlere iyi niyetle verilen bu tavsiyelerin yol göstermekten çok bizi strese soktuğunu hissedebiliyoruz. Böyle anlarda kimsenin sizi sizden daha iyi tanıyamayacağını aklınızdan çıkarmayın.

YERDENİZ ÜZERİNE

YAZAR DİLŞAN ÖZCANOĞLU '15

Hiç bitmeyecekmiş gibi gelen lise yıllarının üstünden seneler geçmiş olması ve bu duruma şaşırma hâli, uzaktan ne kadar klişe gibi görünse de herkes için biricik yaşanan bir tecrübe. En nihayetinde bu dönemi herkes bir kere yaşıyor. Kimisi yıllar sonra dahi lise arkadaşlarıyla görüşüyor, geçirdiği güzel zamanları unutamazken kimisinin de uğradığı zorbalığın etkisinden kurtulması senelerini alabiliyor. İnşa etmeye çalıştığımız karakterler ve idol olarak aldığımız insanlar bile şekil değiştiriyor. Bir yandan hiçbir şeyin önemi yok iken bir yandan her şeyin gerektiğinden fazla önem taşıdığını fark ediyor insan büyüdükçe. Hiç tahmin etmediği yerlerde, hiç tahmin etmediği insanlarla bir araya geliyor, hiç tahmin etmediği işleri yapıyor. Bu devinim hiç bitmiyor, doğası gereği bitemez de. Yıllar önce Portekiz'de bir laboratuvarda çalışırken tanıştığım Bangladeşli arkadaşımın bilgisayarının ekran görüntüsünü unutamıyorum. "Olağanüstü şeyler hiçbir zaman konfor alanımızın içinde gerçekleşmez". Bunca sene sonra dahi kendimi hâlâ, yapamayacağım söylenen ve belki de kendimi yaparken hayal edemediğim şeyler yapmaya zorlarken buluyorum. Böyle olmasa doktor olarak bir gemide çalışıyor olacağımı tahmin bile etmezdim. Ama şimdi, lise yıllarındaki benden çok daha farklı bir insana bakıyorum her gün kamaramdaki aynada. Kendine ve hayatına anlam katmaya çalışan her insanın, her gün, yüzünde bile görülebilecek ufak tefek farklılıkların oluştuğuna inanıyorum.

Geçtiğimiz aylarda aile evime döndüğümde var olduklarını bile unuttuğum lise günlüklerimi okudum uzun uzun. Hiç kolay olmadığını söylemek zorundayım. Neşeli bir şekilde başladığım lise hayatım, bitmesi için gün sayarak sonlanmıştı. Ne istediğinden emin olamayan, geleceği için endişeli bir kız çocuğu gördüm okuduğum satır aralarında. Şu anda bu yazıyı okuyan, zamanında aynı sıralarda oturduğum birçok kişinin aynı hisleri paylaştığını tahmin ediyorum. Tepeden bir yerlerden bakarak değil de hâlâ lise sırasında oturuyormuşum gibi hissettiren hâlimle söylemek istiyorum ki neyin doğru neyin yanlış olduğunu hâlâ bilmiyorum. Doğru veya yanlışın var olup olmadığından dahi haberim yok. İlerleme çizgisel olmadığı gibi, opak da değil. Farklı ışıklar altında, farklı gölgeler oluşturuyor, farklı şekillere bürünüyor. Ama öğrendiğim bir şey varsa, insanın kendi hayatı için taşıdığı endişenin hiçbir zaman bitmeyecek olması. Yaşadığımız bu hisler, bize özgü olmadığı gibi, "şimdi"ye de özgü değil. Bize çok uzak gibi görünen hayatlar, bizim olmayan problemler, sahip olmadığımız hastalıklar ve kulağımızın duymadığı dertler; hiç tahmin etmeyeceğimiz bir anda bize sahip oluveriyor. Eşyanın tabiatı gereği, çaresiz kabulleniyoruz. Sonrasında ise hayatımızı, bizi yeni evlat edinen bu parlak endişe etrafında kuruyoruz. Halbuki biz geçici olanız, bu ışığın ne ilk ne de son dokunduklarıyız.

Bu sene, kendi küçük dünyam için seçtiğim kelimem "ümitvâr". Kullandığım haftalık ajandanın sert kapağından beni izliyor bu kelime. Konfor alanımın dışına biraz daha çıkabilmek için, kendimi bulabilmek, büyütebilmek ve affedebilmek için umutluyum. Guillermo del Toro, Pan'ın Labirenti filminde diyor ki: Çıkabileceğin başka kapılar kalmadığında "kendi kapını kendin yarat". Elimizde sihirli tebeşirlerimiz olmasa da, yaratacağımız kapıların istediğimiz yerlere çıkmasını diliyorum. Kaybettiğimiz dönem arkadaşımız Furkan Gökçe'yi de anarak tüm Aydın Fen Liseli arkadaşlarıma selam gönderiyorum. Bilimle, akılla ve ümitle kalmanız dileğimle.

YAŞAMAYA DAİR

YAZAR BEREN ADIGÜZEL

Üniversiteyi bitireli iki yıl olmuştu. Matematiği çok sevmeme ve herkesin itiraz etmesine rağmen Koç Üniversitesinde arkeoloji okumuştum. Her zaman hayallerinin peşinden giden biri olarak küçüklüğümden beri arkeolog olmak istemem beni buna sürüklemişti. Bir şirkette sadece yazları kısa seyahatlerle başka ülkelerdeki veya Türkiye'deki kazılara katılıp yılın kalan aylarını Ankara'daki küçük evimde geçiriyorum. Her ne kadar kazandığım para lüks bir yaşama sahip olmama yetmese de bu seçimlerimden asla pişmanlık duymamıştım.

Yağmurlu bir pazar günü elimde kahvemle pencerenin kenarına oturmuş bunları düşünürken telefonum çalmaya başladı. Sabahın yedisinde beni kim arar ki, diye düşünerek ayaklarımı sürüye sürüye mutfaktaki telefonuma gittim. Arayan annemdi. Şimdi bir sürü laf edecek, evzinip duracaktı. Açmamayı düşünsem de son çalışında açtım. *"Alo?"* dedim yorgun bir sesle. *"Ay ay ayy Eşref Beyefendi de uyanır mıymış bu saatte? Şaşırdım vallahi. N'oldu, dünya tersine döndü de benim mi haberim yok?"* dedi annem. Yine formundaydı. *"Akşam erken yatmıştım, sabah da uyku tutmadı uyandım işte. Ayrıca sen niye aradın sabah sabah? Oğlunun güzellik uykusunu hesaplayabilmek için mi?"* dedim alayla. *"Hah hah hah, güzellikmiş! Sen daha elini yüzünü bile yıkanmamışsındır. Dün bizim komşularla altın günümüz vardı. Yaptığım böreği bir tatsan parmaklarını yersin. Aysel de kalkmış diyor ki bu çok yağlı olmuş. Sen git önce yumurta kırmayı öğren, sonra gel benim böreğime laf et. Hah! Olacak iş değil."* Telefonu hoparlöre alıp oturma odasındaki koltuğuma geri döndüm. Annemin Aysel Teyze söz konusu olduğunda konuşmasının sınırı yoktu ve belli ki bu sefer çok sinirlenmişti. Annem yaklaşık 20 dakika sonunda *"Ay, dur, ben sana iş buldum!"* diyerek ağzındaki baklayı çıkardı. Anneme her ne kadar böyle mutluyum desem de annem, beni KPSS'ye sokup memur olmam konusunda bile zorlamış bir insandı. *"Ah, bu sefer ne olacağım çok merak ediyorum."* dedim. *"Bizim altın gününden Melahat'in yeğeninin matematiği iyi değilmiş. Benim oğlan ders verir, dedim. Nasıl olsa tek işi evde yatmak. İyi etmişim değil mi?"* dedi çok da matahmış gibi. Bu sözlerini duyar duymaz kan beynime sıçramıştı. *"Anne neden beni anlamak istemiyorsun? Ben bunu kendim seçtim ve bu şekilde yaşamaktan da gayet memnunum. Yok kendime yazık etmişim, yok tıp okusaymışım böyle olmazmış. Okumadım işte okumadım! Mutlu olduğum sürece dünyanın en fakir insanı olmuşum ne yazar? Benim mutluluğum seni neden mutlu etmiyor?"* diye bağırıvermişim. Annem üzgün bir sesle, *"Ben senin iyiliğini istiyorum oğlum. Başkalarının oğulları o salaklıkla zengin olup paraya para demezken senin bu zekâyla, iki kediyle minicik bir evde sürünmen zoruma gidiyor."* dedi. Hâlâ başkasının çocuklarından bahsediyordu. Beni gerçekten anlamıyor muydu yoksa anlamak mi istemiyordu? *"Bir de Melahat'ın yeğenine üzüldüm. Sen de matematiği seversin, gider anlatırsın diye düşündüm."* dedi mahcup bir sesle. Anneme daha fazla direnemeyeceğimi ve eninde sonunda onun kazanacağını bildiğimden *"Ne zaman gidecekmişim bu derse?"* diye sordum. Annem bir çığlık attıktan sonra, *"Hemen, bugün git. Çocuğun da sınav haftasıymış zaten. Ev de bir sokak aşağıda, fırının karşısındaki apartman. Dur ben arayayım haber vereyim Melahat'a."* dedi ve telefonu suratıma çat diye kapatıverdi.

Birkaç saat sonra *"Bir ders verir, bir daha da gitmem nasıl olsa."* deyip yayıldığım koltuktan kalktım ve odama gittim. Üzerime bir pantolon bir tişört geçirdim ve gideceğim evin yolunu tuttum. Apartmana vardığımda annemin mesaj attığı dairenin zilini çaldım ve kapının açılınca merdivenleri çıkıp dairenin önüne geldim. Zile basar basmaz kapıyı uzun boylu, kumral, gözlüklü bir genç açtı. İsminin Ege olduğunu öğrendiğim öğrencimle kısa bir tanışmadan sonra zaman kaybetmeden derse başladık. Yaklaşık bir saat sonra, Ege'nin yorulduğunu fark ettiğimden, *"Ege, ne olmak istiyorsun bakalım?"* diye sordum. *"Ben daha tam karar veremedim aslında."* dedi. Tereddütle, *"Siz sanırım arkeologmuşsunuz."* diye ekledi. Ben de *"Evet, arkeoloğum. Bence sen de ne olmak istediğini biliyor ama söyleyemiyor gibisin."* dedim. Ege gözlerini kaçırarak, *"Ben fen lisesine*

gidiyorum. Çevremdeki herkes bana yalnızca tıp mı yoksa mühendislik mi okuyacağımı soruyor. Oysa ben tercüman olmak istiyorum. Ama biliyorum işsiz kalacağım. Şimdi nerden baksanız bir doktor on bin lira alıyor. Böyle bir şansım varken geleceğimi sizin gibi heba etmek de istemiyorum." dedi. Açık sözlülüğü karşında yüzüme küçük bir tebessüm peydah oldu. *"Nasıl, benim gibi?"* diye sordum. *"Yani çok zekisiniz, tıp okusanız ya da mühendis olsanız çok para kazanabilirdiniz. Ama şimdi sırf para kazanmak için bir lise öğrencisine ders bile veriyorsunuz."* dedi birazcık da kızararak. *"Ben küçüklüğümden beri hep hayallerimin peşinden koştum. Fen lisesine gitmek istedim, kazandım. Arkeolog olmak istedim, arkeoloji okudum. Çünkü bu hayatta herkese yalnızca bir şans tanınmış: yaşamak. Para kazanmak uğruna mutsuz olduğum bir işte sırf başkaları öyle söyledi diye çalışamazdım. Çünkü bu hayatta herkese yalnızca bir şans tanınmış: Yaşamak."* dedim son kelimenin üstüne basarak. *"Eğer başkalarının kriterlerine göre seçim yaparsan başkalarının gideceği yerlere gidersin. Yani kendi hayatında değil, başkalarının hayatında yaşamış olursun. Peki bu gerçekten yaşamak mıdır sence?"* Biraz duraksadıktan sonra devam ettim, *"Nazım Hikmet'in çok sevdiğim bir şiiri var: Yaşamaya Dair.*

'Bu dünya soğuyacak günün birinde,
hatta bir buz yığını
yahut ölü bir bulut gibi de değil,
boş bir ceviz gibi yuvarlanacak
zifiri karanlıkta uçsuz bucaksız.

Şimdiden çekilecek acısı bunun,
duyulacak mahzunluğu şimdiden.
Böylesine sevilecek bu dünya
"Yaşadım" diyebilmen için...'

dizeleri geçer."

Eğer sen de bir gün *"yaşadım"* demek istiyorsan kaldır yaşamın sınırlarını.

Robert Frost şiir çevirileri

ÇEVİREN **GÖKÇE BİLĞE**

GİDİLMEMİŞ YOL
(The Road Not Taken *by Robert Frost*)

İki yol gözüktü sarı ormanlıkta,
Üzgünüm ikisini de gezemedim,
Yalnız bir yolcuydum, durdum uzun uzun
Baktım bakabildiğimce bir yolun
Çalılıklarda kıvrıldığı yere kadar;

Ve seçtim diğerini, en az diğeri kadar güzel,
Daha iyi olduğu iddia edilen,
Çünkü yemyeşildi ve gezilmek istiyordu;
Oradan geçenler ikisini de
Aynı şekilde gezmiş olsa bile,

Ve o sabah ikisi de aynı şekilde uzanırken
Hiçbir adımın karartmadığı yapraklar içinde.
Ah, sakladım birinciyi başka bir gün için!
Bilerek yolun nereye götürdüğünü,
Şüphe ettim geri döner miydim.

Söyleyeceğim bunu iç çekerek
Yıllar yıllar sonra bir yerlerde:
İki yol gözüktü sarı ormanlıkta, ve ben-
Ben, seçtim daha az gezilmiş olanı
Ve bu, bütün farkı yarattı.

ATEŞ VE BUZ
(Fire and Ice *by Robert Frost*)

Bazıları dünyanın ateş içinde
yok olacağını söylüyor,
Bazılarıysa buz.
Tutkudan anladığım kadarıyla
Ateş diyenlerin tarafındayım.
Ama iki defa yok olması gerekiyorsa da,
Yeteri kadar biliyorum nefreti
Söylemek için buzun yıkımı da
Büyük ve yeterli olur.

ORMANDA KARLI BİR AKŞAMÜSTÜ
(Stopping by Woods on a Snowy Evening *by Robert Frost)*

Bu kimin ormanı sanırım biliyorum.
Köyde olsa da evi;
Görmeyecek burada durduğumu
İzlemek için ormanının karla örtülüşünü.

Garip olduğunu düşünüyor olmalı küçük atım
Yakında hiçbir çiftlik evi olmadan durmanın
Ormanın ve donmuş gölün arasında
En karanlık gecesinde yılın.

Çanlarını sallıyor
Sormak için sorun var mı diye.
Diğer tek ses ise fısıltısı
Rüzgarın ve ince ince yağan karın.

Orman güzel, karanlık ve derin,
Ama tutmam gereken sözler var,
Ve uyumadan önce gitmem gereken yerler,
Ve uyumadan önce gitmem gereken yerler.

fotoğraf: türkü

SINIRLARIMIN SONSUZLUĞU

Sınırlarımın sonsuzluğunda yürüyorum,
Kulaklarımı tırmalayan, çığlık atan rüzgarların uğultusu
Hep ensemde susmayan soruların buğusu
Korkuyorum: Bu ip çok sıkı tutarsam alır mı beni avuçlarına, hapseder mi,
Ya tutmayıp da düşersem boşluğun karanlığına peki?

Susuyorum bazen, sessizlik konuşsun istiyorum.
Titrek bir nefes, belki bir duraksama
İzin verir mi hayat korkularımın gölgesinden kaçmama?
Herkes koşarken ben ürkek ve yorgun,
Sınırlarımın sonsuzluğunda yürüyorum.

Kıskanıyorum yıldızları, alayla bakıyorlar bana sanki.
Siliyor yağmurlar hayata attığım her adımın izini.
Üşüyorum kimsesizlikten, anlaşılamamaktan tükeniyorum
Bulutlar kadar kırgın, onlar kadar yüklüyüm.
Sınırlarımın sonsuzluğunda yürüyorum.

Kaçmak istiyorum güneşten de havadan da sudan da
Boğmak istiyorum zihnimi kemiren canavarları
Buzları eritmek, yıkmak duvarları
Zincirlerim umutlarımı kırdı, ben onları kıramıyorum;
Sınırlarımın sonsuzluğunda yürüyorum.

Anladım artık cevapların gelmeyeceğini
Bir arayıştı, bir bekleyişti; belki bir kaybedişti
Adımlarım, gözlerimdeki ışık, nefesim tükendi.
Artık bitkin ve yenik, geri dönüyorum.
Sınırlarımın sonsuzluğunda yürüyorum.

Yağmur Özen

fotoğraf: türkü

GALİBA

Biriyim o yeşil ağaçlardan
Bir ağaç kadar eşsizim
Bir ağaç kadar sıradan
Anlamak için gerekir dallarıma dalman
Tüm o karmaşaya aldırmadan

Beyazım bir bulut gibi göklerde
Bir yüzüm güneş
Bir yüzüm gölge
Kimsenin aklına gelmese bile
Dağılmaktayım her saniye

Gri küllerden biriyim sanki
Onlar kadar yanmış
Onlar kadar cansızım
İçimde varmışçasına sızım
Savrulmaktan korkmamışım

Siyahım bir böcekten arda kalan kabuk gibi
Neşemin kanatları
Götürmüş dertlerimi
Sadece çürüyen bedenimin içi
Son acımı çekeli çok vakit geçti

Ayşenur Aslan

Yaşamın Çiçeği

YAZAR DURU KUTLU

Gece... Hava kararalı yaklaşık dört saat oldu. Evde bunaldığım için kendimi dışarı attım. Üstümde ceketim olmasına rağmen soğuktan ürperiyorum ve nereye gideceğimi bilmiyorum. Şu anda sıcak evlerinde oturup büyük ihtimalle televizyon izleyen ya da uyuyan insanların saatler önce park ettiği arabalarının arasından yürüyorum. En beğendiğimin hangisi olduğuna karar vermeye çalışıyorum. Sanki bu sokak benim kişisel araba galerimmiş ve ben bütün bu arabalara sahipmişim gibi yarın hangisini kullanacağıma karar vermeye çalışıyorum. Hayatım boyunca asla göremeyeceğim bazı insanların en büyük dertlerinin bu olduğundan eminim.

Bomboş sokakta yürürken yaya geçidinden geçmeme gerek olmadığına karar verdiğim için karşı kaldırıma en yakın yerden gittim. Çünkü bu saatte ve bu soğukta etrafta hiç kimse yok ve beni yaya geçidinden yürümeye mecbur bırakacak hiçbir araba da göremiyorum. Biraz ilerideki restorandan sesler geldiğini duyabiliyorum. Galiba kalabalık bir arkadaş grubunun toplanmasına sebep olacak bir davet sona erdi ve insanlar uğultular eşliğinde sandalyelerinden kalkıyorlar. Son bir kere birbirlerine sarılıp güzel dileklerde bulunup evlerine gitmek üzere yola koyuluyorlar. Bazı adamlar, bu kadar sese ve karmaşaya rağmen yorgunluklarına yenik düşmüş ve uyuyakalmış çocukları kucaklarında arabalarına gidiyorlar. Bu kadar insanın bu soğuk ve karanlık geceye rağmen bu saate kadar hala burada durmalarının sebebi birbirlerini çok seviyor olmaları mı? Belki de uzun zamandır görüşmeyen eski bir arkadaş grubu, ölen arkadaşlıklarını diriltmek için çabalıyordur. Ya da birbirlerinin iş arkadaşlarıdırlar ve aralarından birinin terfi alışını kutluyorlardır. Ama bana kalırsa bu sebeplerin hiçbiri gece gece sıcak evlerinden çıkıp rahatsız kıyafetler ve ayakkabılarla burada bulunmalarını açıklamıyor. Ben, evde beni bekleyen bir ailem ve uzanıp televizyon izleyebileceğim bir salonum olsaydı geceyi soğukta yürüyerek geçirmezdim kesinlikle. Sadece böyle bir eve sahip değilim o kadar. Bu kalabalık ve insanların kendini kaybettiği koca şehirde, sadece okumak için bulunuyorum. Başka türlüsü benim için çok zor olurdu zaten. Çünkü hayatımın kalanını böyle bir yerde geçirdiğimi hayal ederken bile sıkılıyorum. Belli bir yaşı geçmiş ve artık emeklilik hayalleri kuran insanlar gibi sakin bir Ege köyüne yerleşmek de değil hayalim. Bu iki yeri birbirinden ayıran keskin bir çizgi olmadığına inanıyorum ve ikisinin de eşit olarak bulunduğu bir şehirde yaşamak istiyorum. İstediğim zaman koca kalabalıkların içinde kendimi kaybettiğim ve aslında kendimle biraz daha baş başa kaldığım bir yerde, istediğim zaman da sessiz sakin bir banka oturup yavaş yavaş gelip geçen insanları seyrettiğim bir yerde olmak. Ayrıca insanların saygısızlık yapmadığı, durup dururken yüksek sesli motorlarıyla tüm sokağı inletmediği, herkesin sınırını bildiği bir şehir. Tabii böyle bir şehir varsa...

Aslında okuduğum bu şehre gelmeden önce en büyük hayallerimden biri kalabalık, hareketli bir yerde yaşamaktı. Tam da burası gibi. Ama buraya geldiğimde fark ettim ki benim asıl istediğim bu değilmiş. Belki şu an hayalini kurduğum yer de oraya ulaştığımda anlamını yitirecek benim için. Belki o zaman da başka bir yerin hayalini kuracağım. Belki de bazı şeylerin hayal olarak kalmasının daha doğru olduğunu fark edeceğim.

Bu koca şehirde minik bir dairede yaşıyorum ve kirayı ödeyebilmek için canımı dişime takmış durumdayım. Okuldan arta kalan zamanda ufak bir pastanede garsonluk yapıyorum ve hafta sonlarında da birkaç öğrenciye matematik dersi veriyorum. Yine de bu kadar çalışıyor olmak beni yormuyor. Hatta aksine çalışacak bir değil birden fazla yer bulduğum için kendimi şanslı hissediyorum. Hem de bu üniversite öğrencisi halimle... Çünkü günümüzde üniversite mezunu olmalarına rağmen çalışamayan insan sayısı oldukça fazla. Ben de üniversiteden mezun olduğumda onlardan biri olmak istemiyorum. Bütün bunları biraz umutsuzluk, biraz çaresizlik içinde düşünürken insanların gürültüyle kalktığı restoranı çoktan geçtiğimi fark ettim. Düşüncelerimin akıp gittiği böyle anları çok seviyorum. Ne zaman canım bir şeye sıkılsa ya da kendimi çıkmazda hissetsem böyle olur. Şu an olduğu gibi...

Yanından geçtiğim sitenin yasemin çiçeği kaplı duvarını gördüğümde durmak istedim. Yasemin çiçeğinin kokusunu çok severim, hatta rahatlatıcı bir etkisinin olduğunu düşünürüm. Eskiden ailemle yaşadığım köy evimizde de yasemin çiçeğiyle kaplı bir duvar vardı. O duvarı babam ve yan komşu arasında yer kavgası çıktığında yaptırmıştık. Babam, komşunun bizim arazimizi işgal ettiğini söylüyordu. Aynı şekilde komşumuz da bizim onun sınırını geçtiğimizi düşünüyordu. Buna bir çözüm bulmak zorunlu hale gelmişti. Sonunda araya muhtarın girmesiyle uzlaşma sağlandı. Bu sayede benim vaktimin büyük bir kısmını yanında geçireceğim bahçe duvarımız yapılmış oldu. Ben de neredeyse her gün o duvarın yanına gider ve sırf eğlence olsun diye hapishaneden kaçmaya çalışan bir suçlu gibi duvarın altını kazmaya çabalardım. Zamanla eskiden sevdiğim bu oyundan sıkılmaya başladım ve duvarı kendi haline bıraktım. Yıllar içinde annemin duvarın kenarına diktiği yaseminlerin kocaman olup duvarı kaplayışını izler oldum. Bazen duvara sırtımı dayayıp saatlerce hiç sıkılmadan otururdum. Ya da çimlere uzanır ve bulutların yavaş ve düzensiz hareketlerini izlerdim. Böyle anlarda yasemin kokusu beni çok rahatlatırdı.

Karanlıkta kaldırıma çökmüş, hayalleri olan bir üniversite öğrencisi değildim şu anda. Eskiden yaşadığı güzel günleri bir daha yaşayamayacağını hatırlayan, dışarıdan bakıldığında yirmi yaşında görünse de yaşamın onu erkenden yorduğuna inanan bir insandım sadece.

İliklerime kadar üşürken ve ben bu düşüncelerimde kaybolmak üzereyken yanağımdan süzülen küçük sıcak bir yaşla kendime geldim. Neden ağlamaya başladığımın farkında değildim. Belki geride kalmış günlerin özlemi, belki de babamın yaptığı zamanla yıkılıp giden o duvar ve bir daha asla eskisi gibi kokmayacak olan yaseminler yüzündendi. Ya da bizim küçük ama sevgi dolu evimizin artık eskisi gibi olamayacak olmasıydı. Annemin ve babamın, babalarından kalan zeytinlikler yandıktan sonra evimizde huzur kalmamıştı. Babam ve annem başka bir yerden kazanç sağlayamadıkları için zeytinlerimiz yandıktan sonra kredi çekerek zor günleri atlatmak istediler. Ama işler beklediklerі gibi gitmedi. Ellerinde kalan arazilerini satmak zorunda kaldılar. Bu kadar sıkıntıya daha fazla dayanamayan babam kalp krizinden öldü. Ben üniversite sınavını kazanınca annem köydeki evimizi sattı ve okuduğum bu şehre geldik. İkimize yetecek bir ev kiraladık. Ben okula giderken annem de bir markette temizlik görevlisi olarak çalışmaya başladı. Üniversite hayatımın ikinci yılında ne yazık ki annem de hayata veda etti. Hiç kardeşim olmadığı için dünyada yapayalnız olduğuma inanmıştım. Zamanla annemle oturduğumuz evin kirasını ödeyememeye başladım. Zaten tek başıma yaşadığım için bana büyük gelen bu evden ayrılıp şu an oturduğum minik daireme yerleşmiş oldum. Şimdi, yasemin kokusuyla kendimi eskiden olduğu gibi evimizin bahçesinde oturup bulutları seyrederken hayal ediyor olmak, bana dinmeyeceğini bildiğim bir acı veriyordu. Acının kendisinden çok, dinmeyeceğini biliyor olmak daha fazla canımı yakıyordu.

Artık eve dönmem gerekiyordu. Çünkü hava iyice soğumuş ve saat ilerlemişti. Oturduğum yerden kalkıp eve doğru yürümeye başladım. Bugün geçmişten ne kadar da çok anıyı hatırladığımı düşündüm. Belki de bir kokuyla bir sürü anı, yeniden yaşadığını söyleyen insanlar haklıdırlar. Belki de tek bir kokuyla geçmişe gidilebiliyordur. Ya da bir sesle, belki bazen de sadece bir hisle...

Herkesin geçmişiyle bugününü ayıran bir sınır vardır. Herkes için bu sınırı oluşturan şeyler birbirinden farklıdır. Benim için yaseminin kokusuyken bir başkası için bir şarkı sözü olabilir. Geçmişimiz bizi biz yapan şeydir ve keskin çizgilerle geçmişimizi bugünümüzden ayırdığımız için asla mutlu olmayı başaramıyoruz. Ya da yaşadığımız mutlu anlara odaklanamadığımız ve güzel şeyleri görmeyi asla başaramadığımız için mutlu olamıyoruz. Aynı o yasemin kaplı duvarın örülmesine sebep olan kavgadan çok duvarın bana hissettirdiği güzel şeylere odaklanmak gibi. Ya da evimizi, başımıza gelen talihsizliklerden dolayı satmak zorunda kalmamızdan çok, o evin ne kadar huzurlu ve sevgi dolu olduğuna odaklandığım gibi. Belki de hayatımızda olup bitenlere bakarken güzel şeyleri görmeyi de öğrenmeliyizdir. Aynı şu anda yapmaya çalıştığım gibi.

BENİM ADIM GÖKDENİZ

YAZAR ŞULE YALÇIN

İsmim çoğu insana tuhaf gelmiştir. Neden bilmiyorum, hiç sormadım. Her zaman o ilk tanışma anında adımı söylediğimde gözler bir büyür, ağızlar buruşur. Var ya o tuhaf şaşkın yüz ifadesi, işte aynen o biçimi alıyor karşımdaki insanlar. Sonra ya Gök ya Deniz olurum onlar için, Gökdeniz pek bir anlam ifade etmez.

Uzunca bir süre sorguladım bunu, yani adımın konulma sebebini. Anlamı çakır gözlü kimse olarak geçiyor, simsiyah zeytin gözlerimin olması dışında hiçbir sorun yok. Bilmiyorum babam şu an nerelerdedir ama on bir yaşında annesiyle koca İzmir'de bir başına kalmış Gökdeniz'i karşıma alabilme şansım olsaydı annesi onu bu dünyada yalnız bırakmadan önce ona Gökdeniz'in onun için manasını sormasını isterdim. Şimdi fark ettim de, onu çok özlüyorum. Kalbimdeki evine o kadar uzun zamandır uğramamışım ki o evin içindeki eşyaları tozlar kaplamış. On bir yaşıma kadar hatırladığım bölük pörçük tüm anılarım annemle, ve ben hepsinin üstünü kocaman beyaz çarşaflarla örtmüşüm. Düşündüm de, keşke hiç kaldırmasaymışım o anıların üstünden çarşafları. İçimi soğuk bir titreme sardı. Neyse, demek ki mutlu olmak için buna ihtiyacı varmış. En azından ben böyle avutuyorum kendimi. Babamı soracak olursanız; dediğim gibi, şu an nerelerdedir, yaşıyor mudur hiçbir bilgim yok. Zaten olmasını da istemem. Bu benim canımı acıtmaktan öteye gitmez herhalde.

Ben hiç deniz görmedim. Hayalimde hep yazarların betimlediği şekliyle yaşadı. Tuhaftır, gözümü kapatıp düşünmeye başladığım anda buram buram gelir deniz kokusu, doldurur ciğerlerimi. Sonra bir pişmanlık dolar içime, neden bu güne kadar denizi görmemekte ısrar ettiğimi sorar dururum o gün. Sanırım hayal kırıklığı yaşamaktan korktum. Hayalimde canlanan deniz eşittir annem benim için, eğer gerçekler hayallerimdekiyle ters düşecek olsaydı annemin kokusu, sesi bir mum gibi sönecekti zihnimden. Bu sanırım isteyeceğim en son şey olurdu. Her küçük kalbin hayran olduğu biri vardır. Benimkisi annemdi. Onun beni yalnız bırakmaya karar verdiği güne kadar elini hiç bırakmadım. Kalbimi kırdı ama ben onunla yaşıyorum.

Annemin intiharından sonra hiçbir şey benim için eskisi gibi olmadı. Kırk altı yıllık ömrümün annemden sonraki otuz beş yılını kendimi neredeyse tamamen soyutlayarak geçirdim. On sekizinci yaşıma kadar dayımla yaşamak zorunda kaldım. Bu süreçte yaşadığım psikolojik işkenceleri anlatmaya kalkışırsam gözlerim kan çanağına dönene kadar ağlarım. Annemin ölümünden ben sorumlu tutuldum. Hiçbir şeyi anlatamadım. Hiçbir şeyi bilmediler. Duygularımı dışarı vurmak yerine içimdeki kavanozlarda sakladım. Camların içerisinde sergilenen hayvanlar gibi hep dışarıya çıkarılmak istediler. Ama insanlar camın arkasından sadece onları izlemekle yetindi, bense acı çekmeye devam ettim.

İsmime anlam arayışlarım uzun süre devam etti. Neden bununla uğraştığımı soracak olursanız bir şey diyemem muhtemelen, biliyorum gereksizdi. Annem için manasının ne olduğunu asla bilemeyeceğim, bunu bilmek üzücü. Belki de sadece konulmak için konulmuş bir isimdir.

Annemden sonraki yıllarım sağanak yağmurların boşaldığı ve ardından kapkara bulutların kapladığı bir gökyüzü gibiydi. Ama artık güneş çıktı. Hâlâ o sağanağın soğukluğu kaplasa da etrafı en azından gökyüzü ile denizin birbirine karıştığı sınırda gökkuşağını görebiliyorum. Hayatım deniz misali, annem de o denizin sonunda... Dizlerimde artık derman yok belki ama yürüyorum hâlâ, belki bir gün varırım ümidiyle.

MADALYONUN İKİ YÜZÜ

YAZAR **MERT İŞSEVEN**

Tavanı gökyüzüne değen evler yaptık
Toprağın altındaki ruhlarımızı aydınlığa çıkarmak için

Binlerce beygirlik arabalar yaptık
Ufkun ötesindeki manzaraya gitmek için

Boyumuzdan büyük televizyonlar yaptık
Hayallerimizi izleyebilmek için

İçine dünyayı sığdıracak okullar yaptık
Aydın gençler yetiştirebilmek için

Denizi örten gemiler yaptık
Denizin bilinmezliğini aşabilmek için

Gözümüz kadar iyi kameralar yaptık
Anılarımızı ölümsüzleştirebilmek için

Kafamız kadar kalın kitaplar bastık
Okuyup büyük insanlar olabilmek için

Binlerce ürünlük marketler yaptık
Yokluk çekmemek için

En kaliteli yünlerden kıyafetler yaptık
Her yerde şık görünebilmek için

Böyle anlatınca ne kadar da güzel insanoğlu
Hadi gelin biraz gerçeklere bakalım

Tavanları göklerin sınırında evlerimiz var
Ama başımızı kaldırıp bakmaya vaktimiz yok

Ufkun sınırını aşabilecek arabalarımız var
Ama buna kalkışacak yüreğimiz yok

Evin duvarını kaplayan televizyonlarımız var
Ama hayallerimizi gerçekleştirecek enerjimiz yok

En kalitelisinden okullarımız var
Ama sınırlarını aşabilecek gencimiz yok

Dünyayı ikiye yaracak gemilerimiz var
Ama içine binip gezecek paramız yok

Bizden bile güzel gören kameralarımız var
Ama hatırladığımız anımız yok

En kalitelisinden kitaplarımız var
Ama eline alıp okuyan yok

Herkesi doyuracak kadar malzememiz var
Ama muhtaçlara yardım edecek vaktimiz yok

Dolaplarımızda onlarca kıyafet var
Ama açıkta olanlara verecek eşyamız yok

LENN'İN SINIRLARI

YAZAR EFEKAN YENİ

"Hey ihtiyar! Derdin ne senin? Kör olsa bu kağıtları koklayarak senden daha iyi dizer." diye homurdandı. Ester gibi insanların yaşama sebebi neydi ki? Sadece etrafına negatiflik saçan, birkaç kağıt karışıklığı yüzünden millete sataşan, önüne gelene zorbalık yapan, kimsenin sevmediği ama bir şekilde topluma tutunan bu aciz kişilerin bu davranışının nedeninin kendi aşağılıkları olduğunu gayet biliyordu. Ama bu onu gram rahatlatmazdı, neden rahatlatsındı ki?

Ester'i, bu otuzlu yaşlarındaki delikanlıyı her ne kadar ekipteki kimse sevmese de bu şehirde zamanın teknolojisini ondan iyi bilenin olmadığını herkes biliyordu. Ona ihtiyaçları olması can sıkıcıydı. Aswich her gerginlikte bunu vurgulardı. Öte yandan, Aswich nerede kalmıştı? Dive tam bunu düşünürken Aswich içeri atladı. *"Geç kaldığım için kusuruma bakmayın."* Aswich yirmili yaşlarında bir kadındı. Ekibin hemşiresiydi. Ekibin başı olan Svish, herkesin toplandığını görünce yeni deneği onlara tanıtmak için hazırlandı. *"Beyler, bu sekizinci denek, yani Theta deneği Lenn."* Pek kimse umursamamıştı. Svish Lenn'e ekibi tanıtmaya çalıştı ama Lenn'in de umrunda olmadığını görünce vazgeçti. Lenn'in tek istediği parasını alıp gitmekti. Önceki 7 deneğin öldüğü bir deneye katılırken gerçekten sadece parasını alıp gitmek miydi kafasındaki? Elbette içten içe öleceğini biliyordu. Ama devlete ödeyebileceğinden milyon kat fazla borçlanmıştı ve bütün hayatı boyunca hapishanede nöbet geçire geçire işkence gibi ölmek yerine, yarım saat bile sürmeyecek olan bu deneye katılmaya karar vermişti. Yaşarsa silebilecekti borcunu. Lenn aslında güveniyordu kendine.

Svish, Lenn'e deneyi anlatmaya başladı. Lenn'in önünde şu dişçilerde olan koltuklar gibi bir oturma yeri, onun arkasında ise 2150 yılı için bile ileri teknoloji gözüken devasa bir alet vardı. Aletin metal panelleri oturan kişinin kafasını çevreliyor, geri kalanı tavandan çıkan kablo ve sinyalleri o panellere iletmeye yarıyordu. En arkasında ise koni gibi daralan, altın sarısı bir spiral duruyordu. Svish aletin ne işe yaradığını anlattı, metal panellerden deneğin beynine sinyaller gönderiliyor ve bu sinyaller beyne tamamen hükmediyordu. Ne zaman beynin hangi kısmının çalışacağını, beyin dalgalarının hangisinin baskın geleceğini ayarlayabiliyordu. Svish Lenn'e ondan ne istediğini anlatmaya başladı:

"Lenn, senin beynin üzerinde, hangi anıları unutacağını, ne zaman hangi duyguyu yaşayacağını kendin belirleyebilecek kadar olağanüstü bir hükmün olduğunu duyduk. Hatta bir seferinde nöbetlerinden birini kendini ikna ederek durdurabilmişsin, doğru mudur?"

"Evet"

"Güzel. Şimdi senden bu iradenin sınırlarını zorlamanı isteyeceğiz. Sadece dediklerimizi yapsan yeterli olacaktır." Lenn makineye oturup uzandı. Aswich uyuşturucu iğneyi yapmaya hazırlandı. *"Eğer olur da işe yarasa, geleceği görebilen bir havari olacaksın Lenn"* dedi Ester sırıtarak. Ne? Ne demek istemişti ki? Lenn soramadan iğne battı ve bilinci kapandı. Dokunma dışında hiçbir duyusu çalışmıyordu adeta. Tek algıladığı vücuduna batan on beşten fazla iğneydi. Ama acımıyordu. Damarlarında kan mı yoksa ilaç mı aktığından emin olamadı. Biraz süre geçti. Birden nerede olduğunu fark etti Lenn. Nöbet geçirirken gördüğü, duyduğu, kokladığı şeyler, sanki nöbet geçiriyor gibiydi. Ama çok sakindi Lenn. Kesinlikle nöbet falan geçirmiyordu. Kafasında bir ses yankılandı:

"Merhaba Lenn, benim Dr. Svish. Şimdi dediklerimi harfiyen uygulamalısın. İlk olarak söyle, ne görüyorsun?" Lenn önüne baktı. Bu... Bu da neydi böyle? Aslında o kadar da tuhafına gitmemişti bu rastgele ışık hüzmelerini her nöbetinde görüyordu ama bunu nasıl tarif edebilirdi ki? Her biri farklı renkte, bazıları hiç var olmayan renkten olan ışık dalgaları küresel bir doğrultuda etrafını çevreliyordu. *"Bilmiyorum"* dedi Lenn.

Dr. Svish makinede bir tuşa bastı. *"Şimdi ne görüyorsun?"* Lenn'in etrafındaki ışık hüzmeleri birleşir gibi oldu. Tanıdık bir biçim aldı. Burası, burası şuan deneyin yapıldığı laboratuvardı. Her şey vardı ama sanki her şey o ışık hüzmelerinin gölgesiymiş gibiydi. Algılaması güçtü.

"Sizi görüyorum, laboratuvarı. Ama, biraz…"
"Anlıyorum" dedi Dr. Svish. "O gördüğün şu an."

Doktor Svish bir düğmeye daha bastı. Etrafı oluşturan ışığın gölgeleri arttı, milyon tane oldular sanki. Mesela ilk gölgede doktor aletteki bir düğmeye basarken onun bir arkasındaki gölgede doktor düğmeye basmak için elini kaldırıyordu. Lenn en arkadaki gölgelere bakmaya çalıştığında doktorun yaşının gittikçe azaldığını gördü.

"O gördüğün geçmiş. Eğer etrafını yeterince inceleyebilseydin bu odadaki herkesin hayatını baştan sona biliyor olurdun." dedi doktor. Ve bir düğmeye daha bastı. Birden gölgelerin muazzam derecede arttığını gördü Lenn. Sanki sonsuzdular. Hayır, sanki değil, sonsuzdular. Her yer her şeyin gölgesiyle kaplıydı. Lenn geleceğin gölgeleri ile kendisinin arasında saydam, duvarımsı bir şey olduğunu fark etti.

"Bu gelecek… Şu an senin için gelecekte olabilecek sonsuz olasılık var. O duvar ise senin sınırın. İradenin, bilincinin gidebildiği son nokta. İnsanlar geleceği göremez Lenn. Sınırları geleceği kapsamaz. Ama senin görevin bu. Biz sana komut verdiğimizde sonuna kadar odaklan, ve o duvarı geri ittiğini düşün. Bunu 'irade et'. Eğer birazcık bile itebilirsen, yakın geleceği kesin bir şekilde biliyor olacaksın." dedi doktor. İnanılmaz, dedi içinden Lenn. Ama bu sonsuz boyutlu duvarı nasıl itecekti ki? Bu şeyin resmen başı, sonu, derinliği hatta varlığı seçilmiyordu. Lenn komutu beklemeye başladı. Doktor makineye muazzam enerji verdi, ilaçları beş katına çıkardı. Böylece Lenn beyninin tamamını tek bir anda en üst potansiyeliyle kullanabilecekti. Doktor işini bitirince komutu verdi: *"Başla."*

Lenn kendini o kadar iyi hissediyordu ki. O kadar iyi hissediyordu ki. Duvara odaklandı ve işini yapmaya başladı. Sonsuz boyutlu duvarın boyutları sanki teker teker kırılıyordu. O kadar sürrealdi ki her şey. Duvar kırıldı, kırıldı, kırıldı ve kırıldı. İlerideki yüzyılın tamamını görebiliyordu Lenn. Önünde kalan duvarın kırılmak üzere olduğunu anlayabiliyordu. Ve içinden bir his, çok güçlü bir his ona o duvarın arkasında her şeyin bilgisinin olduğunu söylüyordu. Gerçek dünyada Lenn oluk oluk terliyorken bütün ekip beyin dalgalarını gösteren verilere bakıyordu. Başarmışlardı. Gerçekten mümkündü bu teori, hah? Doktor dışında kimsenin tam bir inancı yoktu aslında. O yüzden ekipteki herkesin şaşkınlığı ölçülemezdi, doktor dışında. O sakindi.

Lenn'in bilgeliği gittikçe artıyordu. Tahminen 1000 yıl içerisini görebiliyordu. *"Başardın Lenn."* dedi doktor. *"Ama kendini çok zorluyorsun, bu kadar yeterli. Çıktığında deney bitmiş olacak. Çıkmak için üstündeki siyah boşluğu yırttığını düşün."* Lenn denileni yaptı. Boşluk yırtılıyordu ki... Neden çıkıyordu ki? Lenn denileni yapmayarak duvara yaklaştı ve ona güçlü bir darbe indirdi. Duvar iki boyutluydu artık, çok inceydi. Lenn zamanın sonuna kadar olacak her şeyi biliyordu artık. Ama bilinci uyuşmuştu, sanki, ölüyor gibiydi. Hemen çıkması gerektiğini hissetti. Doktor ona deli gibi bağırıyordu çıkması için. Ama sınırını kırmaya bu kadar az kalmışken, kırınca ne olacağına olan merakına yenik düştü ve neredeyse ölü bilinciyle sınırına son bir darbe indirdi. Sınır kırıldı. Lenn bir andan bile daha kısa süreliğine var olan ve olmayan *her şey* oldu. Doktor beyin dalgalarına baktı. Hepsi sıfırdı.

Theta deneğinin beyin ölümü gerçekleşmişti.

MARTININ ANILARI

YAZAR MELİKE ZEYNEP ÖZTÜRK

Galata Kulesi tam karşımda, Beyoğlu gökteki yıldızlarla yarışırcasına yavaş yavaş ışıldamaya başlıyor. Boğazdan feribotlar geçiyor. İçleri turistlerle, işten evlerine dönen memurlarla, öğrencilerle dolu. Akşam rüzgarı esmeye başlıyor, ıhlamur ağaçlarının yaprakları akşamın geldiğine sevinir gibi tatlı tatlı hışırdıyorlar. Rüzgar bir orkestra şefi edasıyla ağaçlardan oluşan dev bir koroyu yönetiyor, şarkıyı duyan yıldızlar kararan gökyüzünde belirmeye başlıyorlar. Rüzgarın hızlandığını fark eden küçük balıkçı tekneleri kıyıya yaklaşıyor. Balıkçıların kimi eline geçen fazla parayla küçük kızına geçenlerde istediği oyuncağı alabileceğini düşünerek seviniyor kimi eli boş olsa da yarın için umutlu, yaklaşıyorlar.

Çocukluğum buralarda geçti. Şu tam denizin kenarında duran eski bankta annemle otururduk. O zamanlar güneş ışıkları bankın üzerine geldikçe yan taraftaki balıkçı kahvesinin sahibinin her yıl sürdüğü cilası yalım yalım parlar, bir yanar bir sönerdi. Sonra kahve kapandı, bankımız çürüdü, kahveci adam nereye gitti bilmem. Sessiz bir adamdı, kimselerle gerekmedikçe konuşmaz, kimse onun adını sanını bilmezdi. Hiç birileriyle konuştuğunu görmemiştim sadece birkaç defa beslediği martılara türkü söylediğini işitmiştim, sesi yanıktı. Martılarını beslerken simitlerle birlikte hayallerini de atardı sanki denizin üstüne. Dalgalara karışan hayallerini Boğaz yutar, diğer tüm dertleri, hayal kırıklarını sakladığı gibi onun hayallerini de en derinlerine gömerdi. Denize benzeyen gözleri insanın içine derdini akıtır, düşüncelerini dalgalandırırdı. Sonraları bir iki söz işitmiştim onunla ilgili; arka taraftaki gül kurusu boyalı yalıda oturan kadının, komşusu olduğunu tahmin ettiğim yaşlıca bir adama kahvecinin bir gazetede yazar olduğunu, çok da iyi para kazandığını, hatta hemen ara sokakta yeni satılan sarı yalıyı onun satın aldığını anlatırken duymuştum. Başka bir zamanda da bir balıkçı arkadaşımla yürüyüş yaparken laf arasında bahsi geçmişti, arkadaşım onun tüm parasını kaybedip borçlandığını, kahvenin parasını çıkaramayınca da tasını tarağını toplayıp memleketi Erzurum'daki köyüne döndüğünü söylemişti. Hangi hikaye doğrudur bilmem ama gözlerinden içine akıttığı yağmurları unutamam. Aklıma geldikçe üzülürüm o kahveciye.

O zamanlar derslerim bittiğinde okulun bahçesinde annemi görür, koşa koşa yanına gider, sımsıkı sarılırdım boynuna, saçlarının kokusunu içime çekerdim. Annemin saçları turunç kokardı. Bahçemizde kocaman bir turunç ağacımız vardı. Annem her yıl o meyve verdikçe turunçları toplar, reçel kaynatırdı. Sonra o koku üzerine siner, bütün yıl reçel kokardı annem. Taze bir kokusu vardı, uzun bir ayrılıktan sonra kavuşmak gibi, biraz ekşimsi, canlı bir kokuydu. Nedensiz yere içine oturuveren bir hüzün gibiydi. İçin heyecandan kıpır kıpır olduğunda mutluluk ve korkunun aynı anda ruhunu sarıvermesi gibiydi. Uzak bir diyardan dönerken seni karşılayacak kişiyi düşünüp trenin buğulu camından bakarken hissettiğin duygular böyle kokardı işte. Sonra tren durup bavullarınla istasyona indiğinde seni bekleyen o kişiyi yüzünde kocaman bir gülümseme, gözünde yaşlarla, elini sallayarak sana doğru koştuğunu gördüğünde de havada bu koku olurdu. Ben de ona sanki yıllardır görüşmemişiz gibi kocaman sarıldıktan sonra elini tutar; onun büyük, kendinden emin adımlarına yetişmeye çalışarak arkasından koşarcasına yürürdüm. Bankımıza gelince durur, her gün aynı yerde simit satan yaşlı simitçiden iki simit alıp otururduk, bir yandan annemin anlattığı masalları dinler bir yandan simidin kokusunu alınca etrafımızda uçuşmaya başlayan martıları beslerdim. Martılarla ilgili bir masalı vardı anlattığı, en çok onu severdim. Masala göre Galata Kulesi ile Kız Kulesi birbirlerine sevdalanmışlar ama aradan İstanbul Boğazı geçtiğinden birbirlerine olan hislerini bir türlü anlatamıyorlarmış. Bir gün Galata Kulesi İstanbul'un tüm martılarını çağırmış. Martıların kulağına Kız Kulesi'ne duyduğu aşkı fısıldamış, Kız Kulesi'ne ondan haber götürmelerini söylemiş. Böylece İstanbul'un tüm martıları hep birden uçup Kız Kulesi'ne haberi iletmişler. Böylece bu iki aşığın birbirlerine duyduğu derin duygular onların yüzyıllardır ayakta kalmalarını sağlamış. Bu yüzden çok severdim martıları: Bir gün bana da haber getirirler mi, diye meraklanırdım.

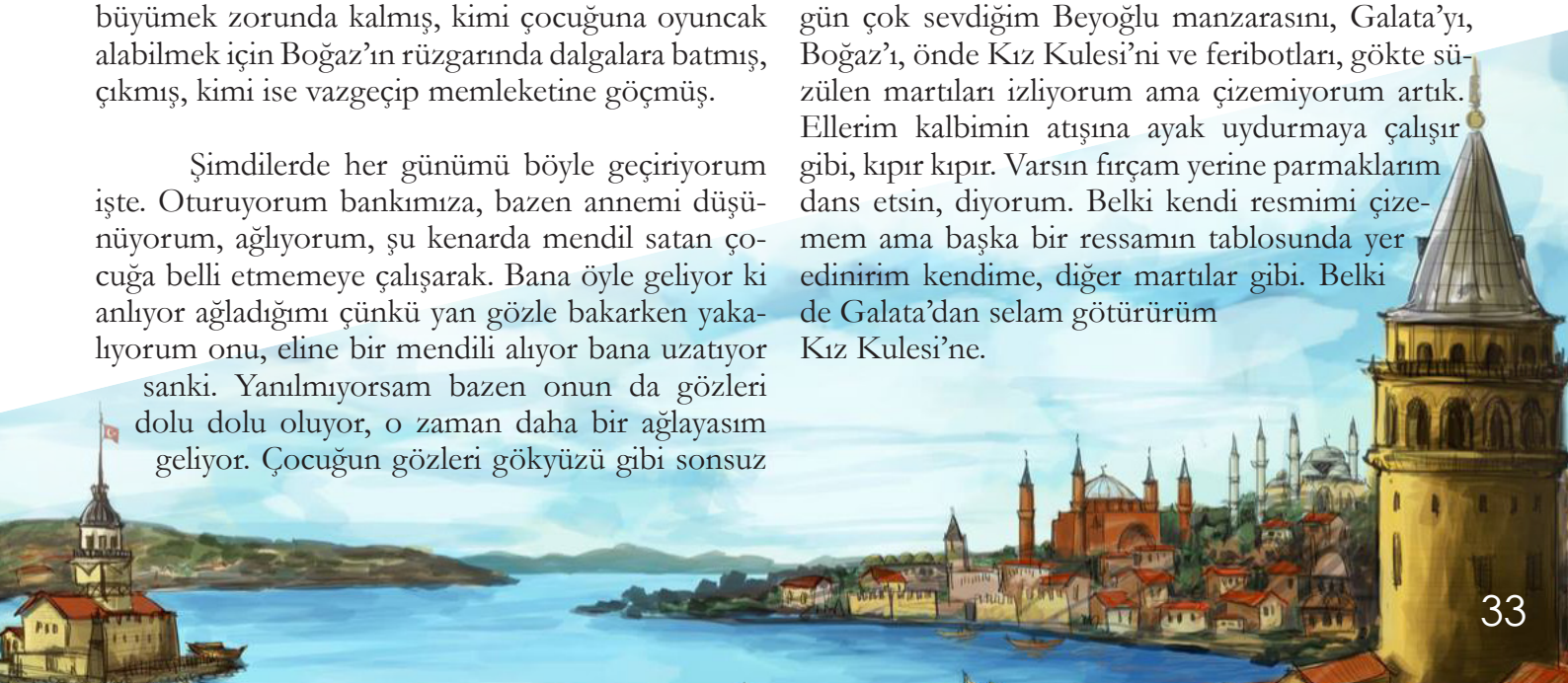
Martılara ilgim de böylece başladı. Onları gözlemlerken yıllar içinde dillerini çözdüm, dertlerini anlar oldum. Garip kuşlar aslında mesela bir balıkçı teknesinin yaklaştığını gören martı diğer martılara haber vermek için hemen ötmeye başlar ama tekne geldiğinde önce kendi karnını doyurması gerektiğini bilir. Bu defa atılan parçayı havada ilk yakalayabilmek için diğerlerine meydan okurcasına öter çünkü o an karnını doyuramazsa ne kadar süre aç kalacağı belli değildir; belki bir saat, belki bir gün. Bu bilinmezlik martıyı sınırlar, o anlarda martı ne Boğaz'ı görür, ne Galata'yı; ne kahveciyi görür, ne de onun türküsünü işitir kulakları.

Akşam feribotu son seferinden dönerken kulağıma martı sesleri geliyor. Artık gözlerim çok iyi görmese de sesler anlatıyor bana, bugün onları besleyen çıkmamış, belli. Hayata sitem edercesine ötüyor bazıları, bazıları ise son bir umutla, hızla dönüyor feribotun etrafında, meydan okuyarak akreple yelkovana, rüzgarla yarışırcasına uçuyorlar. İşte bu anlarda martılar, çığlıklarının kendilerine hız katacağına inanırlar sanki ya da son güçlerini de tükettiklerinden, bunun son şansları olduğunu bildiklerinden acı çekerler.

Çocukluğumdan beri hep merak ederim, acaba başkaları da var mı benden, annemden, kahveciden başka martıların dilinden anlayan? Uçmak istedikleri yerler varken bir simit parçası için yıllarını harcayan bu kuşlara üzülen bir ben miyim? İstanbul'da milyonlarca martı var; kimi erkenden büyümek zorunda kalmış, kimi çocuğuna oyuncak alabilmek için Boğaz'ın rüzgarında dalgalara batmış, çıkmış, kimi ise vazgeçip memleketine göçmüş.

Şimdilerde her günümü böyle geçiriyorum işte. Oturuyorum bankımıza, bazen annemi düşünüyorum, ağlıyorum, şu kenarda mendil satan çocuğa belli etmemeye çalışarak. Bana öyle geliyor ki anlıyor ağladığımı çünkü yan gözle bakarken yakalıyorum onu, eline bir mendili alıyor bana uzatıyor sanki. Yanılmıyorsam bazen onun da gözleri dolu dolu oluyor, o zaman daha bir ağlayasım geliyor. Çocuğun gözleri gökyüzü gibi sonsuz bir mavi, biriken yaşlar gözlerine ışıltılar veriyor, sanki bakışları kararıyor, gece olmuş da yıldızlar kaplamış gibi oluyor göğü. Düşünüyorum o da bir martı, başka çaresi yok, uçup gidemeyecek hayallerine. Para, aklını, kalbini, gözlerini sınırlayacak. Birkaç parça kağıt kazanmak uğruna ruhunun tüm güzelliklerini harcayacak. Bir feribot geçip Boğaz'a baktığında Kız Kulesi ile Galata Kulesi'nin aşkını düşünemeyecek, feribotta satış yapmanın daha kolay olup olmayacağını düşünecek. Belki bunu istemeyecek ama düşünecek, böyle yaşamak zorunda olduğunu bilecek.

Gençken bulutlar çizerdim mavi göğün üzerine, ilkbaharlar getirirdim beyaz tuvalin üzerine, mutsuz bir kadının yüzüne bir tebessüm yerleştirir, yanağına bir gül goncası gibi pembelik verirdim. Annemi çizerdim, bankımızda otururken; Beyoğlu'nu çizerdim Galata'sıyla, Kız Kulesi'yle; martılar çizerdim, hayallerine uçan martılar. Fırçalarımla gezer, tutkuyla hayalimi yansıtırdım boş sayfaların üzerine. Ressam olup İstanbul'u çizecektim. Martı olduğumu hayat bana acı bir şekilde gösterince vazgeçtim, fırçalarımı kutulara koyup yüksek raflara kaldırdım, göremeyeceğim yerlere. Durmadan çalıştım, çalıştım, yıllarca çalıştım. Bir sabah aynaya baktığımda hayatın fırçayı benim elimden aldığını anladım. O, yüzüme derin çizgiler çekmiş, ben farkına varamadan saçlarımı boyamak için bir tüp beyaz boyayı bitirmişti. Daha fazla ertelemeden martılarımı çizmek istedim. Onun için her gün sabah erkenden kalkıp fırçalarımla bankımıza gelip oturuyorum. Bütün gün çok sevdiğim Beyoğlu manzarasını, Galata'yı, Boğaz'ı, önde Kız Kulesi'ni ve feribotları, gökte süzülen martıları izliyorum ama çizemiyorum artık. Ellerim kalbimin atışına ayak uydurmaya çalışır gibi, kıpır kıpır. Varsın fırçam yerine parmaklarım dans etsin, diyorum. Belki kendi resmimi çizemem ama başka bir ressamın tablosunda yer edinirim kendime, diğer martılar gibi. Belki de Galata'dan selam götürürüm Kız Kulesi'ne.

BAY MUNTAZAM

YAZAR İREM NAZ ÖZDEMİR

Sıradan insanların yaşadığı sıradan bir şehrin sıradan sabahlarından birinde bir binanın ikinci katından alarm sesi yükseldi. Bay Muntazam sanki o anı bekliyormuş gibi anında gözlerini açtı ve doğruldu. Yatağının hemen yanındaki terliklerini hizalarını bozmamak için büyük bir dikkatle giydi. Güneşin ilk ışıklarının sızmaya başladığı koyu renkli perdeyi açtı. On bir adımda buzdolabına vardı. Art arda duran iki yumurtayı aldı ve buzdolabının kapağını kapattı. Biraz hızlı kapatmış olacak ki yapıştırdığı alışveriş listesi bir iki santimetre aşağı kaydı. Yüzünü buruşturdu. Hemen yumurtaları tezgahın üzerine bırakıp listeyi düzeltti. Kendi kendine gülümsedi. Her şey düzenliyken ne kadar mükemmeldi. Kahvaltıdan sonra bulaşıkları makineye yerleştirdi. Mutfaktan banyoya yedi adımda gitti. Diş fırçasına mükemmel miktarda diş macunu sürdü. İşini bitirdikten sonra aynadaki ifadesiz yüzü inceledi. Her gün aynı şeyleri görmekten sıkılan gözlerinin kenarlarında yaşlılık belirtileri ortaya çıkmaya başlamıştı. Zayıf yüzünün en dikkat çeken kısmıydı gözleri. Belirmeye başlayan birkaç beyaz tele takıldı. Küçük makasıyla onları diplerinde kesti. Sonuçtan memnundu.

Uzun hazırlık sürecinin ardından işe gitmek için yola koyuldu. Mavi bisikleti apartmanın girişinde onu bekliyordu. Örtüyü kaldırdı. Üzerine toz bile kondurmuyordu. Çizilmemesine dikkat ederek dışarı çıkardı. Bahçesiyle ilgilenen komşusu onu selamladı:

"Günaydın Bay Muntazam."

Elini kaldırmakla yetindi. On yedi dakikalık sürüşün ardından ofisine geldi. Bay Muntazam bir mimardı. Projelerinin hayata geçtiğini görmek en büyük keyiflerinden biriydi. Bugün onun için çok önemli olan bir toplantısı vardı. Son zamanlarda aldığı ufak tefek işlerden kazandığı gelir, işleri yoluna koymak için yeterli değildi. Oysa bu şimdiki, büyük bir işti. İşi alırsa önündeki en azından bir yıl için hesap kitap işlerini bir kenara kaldırabilirdi. Yardımcısı her şeyi hazırlamıştı. Saati kontrol etti. Üç dakika içinde gelmeleri gerekiyordu. Üç dakika geçti. Sonra üç dakika daha ve üç dakika daha... Müşterisi 13 dakika geç kalmıştı. Bay Muntazam sinirden kıpkırmızı olmuştu. Koskoca 13 dakika bekletilmişti. Üstüne üstlük müşterisi Bay Sakar ıslak ayakkabılarıyla pas parlak olan zeminini kirletmişti! Söylemek istediği bütün kelimeleri yutup sunumuna geçti. Sunumun ortasında Bay Sakar masanın üstündeki pet şişeyi bile açmayı becerememiş, sunumu takip etmesi için ona verilen bütün kağıtları ıslatmıştı. Bay Muntazam'ın tepesi atmıştı. Elindeki çubuk zorlanmaktan ortadan ikiye ayrıldı.

"Bakın Bayım!" diye söze başladı. Ne söylediğini hatırlamıyordu bile. Fazlasıyla ağır konuşmuş olacak ki Bay Sakar tek kelime etmeden çıktı gitti. Yardımcısı sakinleşmesi için onu da dışarı çıkardı. Biraz kendine gelince ne yaptığının farkına vardı. Her şeyini kaybetmişti. Ofisini, evini, mavi bisikletini... Yardımcısı elinde bir bardak suyla geri döndü.

"Size daha önce karşı çıkmadım. Ama takıntılarınızın sizi ne hale getirdiğinin farkındasınız değil mi?"

"..."

"Şimdi gidip bazı hassasiyetlerinizin olduğunu ve özür dilediğinizi söyleyeceksiniz."

"Mümkün değil."

"Evet, mümkün. Kendinize ördüğünüz duvarları artık kırmanız gerek. Küçük dünyanızın sınırları içerisinde kalarak sadece kendinizi mahvediyorsunuz."

"Benim için sınır, tasarladığım evin duvarlarından başka bir şey değil."

"Yanılıyorsunuz Bay Muntazam. Bir mimar olarak sınırlarınız duvarlar olabilir ama siz aynı zaman da bir insansınız da. Şimdi hatalarınızı düzeltmek sizin elinizde."

Bay Muntazam yardımcısının haklı olduğunu biliyordu. Ama yine onun elinde olan bir şey değildi bu. Yoksa onun elinde miydi? Elinde ya da değil hayatını mahvedecek olan bu hatayı düzeltmesi gerekiyordu.

(…)

Akşam eve geldiğinde üzerinde bir hafiflik vardı. Odasına giderken kaç adım attığını saymadı mesela. Bir değişiklik yapıp akşam yemeğini dışarıdan söylemeye karar verdi...

İki ay içinde Bay Muntazam'da gözle görünür bir değişim vardı. Biraz kilo almıştı. Artık beyaz saçlarını kesmeyi bırakmasına rağmen çok daha genç görünüyordu ve en önemlisi kendini sınırlamanın hayatını ne kadar çekilmez hale getirdiğini fark etmişti.

SINIR NEDİR?

YAZAR İLKE ÜLPER

Sınır... Daha yararlı mı zararlı mı olduğuna karar veremediğim bir kavram. Galiba sebebi sınır kavramını tam olarak anlayamamış olmam. Sözlük anlamlarıysa "Bir şeyin genişleyebileceği ya da yayılabileceği son, uç" veya "Komşu devletlerin topraklarını ayıran çizgi" gibi tanımlamalar. Açıkçası bu tanımlamalar yeterli gelmiyor bana, yani sınır kavramını duyunca aklıma gelen ilk şeyler: koyun, güven, yetersizlik, rahat, merak... ki bu kavramların ne internet tanımlarıyla ne de birbirleriyle çok da alakaları yok. Sınır kavramına neden bu kadar kafayı taktığımı merak derseniz sebebi, yazmak için anlamam gerektiğini düşünmem. Neyse konumuza dönelim. Sınır, sınır, sınırlamak, sıkıştırılmak, çit... Çit çok doğru bir kelime oldu. Sınır kavramının en iyi somut karşılıklarından biri. Çit koyunları çevirirse onları kurtlardan korumuş, kurtları çevirirse onları aç bırakmış oluyor. İki örnekte ortak olansa onları istediği yerde, istediği şekilde tutmuş oluyor. O zaman kullanıcısına göre korumak istediklerini korumak, işine yarayan şeylerin kendine ait olarak kalmasını sağlamak, kendisinden güçlü olanı hapsetmek, kendisini istemediği şeylerden korumak gibi amaçlara hizmet edebilir. Sınır kavramı tahmin ettiğimden de zor ve güçlü bir kavrammış ama şu an anladığım bir şey var: Sınır cansızdır. Sınır sadece güçlü bir araçtır.

Koyunları kurtlardan korumak. Yeni doğmuş, yüksek bir yatakta yatan bebeğin etrafına koyulan yastıklar, bir çocuğun özellikle erişemeyeceği yerlere koyulan ilaç ya da şeker paketleri, sürücünün gaza ne kadar basabileceğini belirleyen semboller ve daha fazla veremeyeceğim sayısız örnek... Bizi koruyan çitlerimiz, çoğunlukla biz yetersiz olduğumuz için özellikle bizi sevenler ve iyiliğimizi isteyenler ya da bizden çıkarı olanlar tarafından çekilen yararlı çitler. İçinde kalmaktan sıkılabildiğimiz ama gerekli çitler. Bize güven getiren çitler. Bir gün atlayıp kendi çitlerimizi yeniden belirlememizin gerekebileceği çitler. Güven veren, koruyan... Peki ya bu çitler koyunları fazla sıkıştırırsa? Koyunlara hareket edemeyecekleri kadar dar bir alan sunarsa? Daha doğrusu koyunlar kurt olduğu zaman o çitler onları bir koyunmuşçasına çevrelemeye devam ederse? O zaman ne olacak? Ki cevap belli, sormaya bile gerek yok. Onlar gerçek anlamda bir koyuna dönüşecek. Hissettikleri, anladıkları, düşündükleri, ilgilendikleri... kısacası tüm hayatları o küçücük alana sıkışmış olan koyunlar olacaklar. Ama neden o çitler orada durmaya devam etsin ki? Dursa bile biz neden üstünden atlamayalım? Gerçi daha kolay olduğu da bir gerçek. Bilmediğimiz hiçbir şeyin olmadığı küçücük bir alan sadece, ne kadar güvenli! O çitin üstünden atlarsak nelerle karşılaşacağımız belli değil. İşte bu yüzden atlamamızın gerekli olduğu, aynı zamanda atlamamamızın gerektiği çitler. Kendimize koyduğumuz sınırlar. Atlayabilirim ve atlayacağım, atlayamam ve atlamayacağım, atlayabilirim ama atlamayacağım, atlayamam ama deneyeceğim. Sınır gerçekten tehlikeli, kişisel ve kafa karıştırıcı bir araç.

O zaman sınır; cansız, güven veren, kafa karıştırıcı, gerekli, işlevsel, kişisel, iyi ya da kötü yönde kullanılabilecek, bazen aşılması bazense uyulması gereken bir araçtır.

DÜŞÜNCE GÜCÜ

YAZAR CEREN ARZAR

Aslında bütün insanların derdi aynı değil midir? Birey bir olayla karşılaştığında olumsuz sonuçlarını başkalarına veyahut başka durumlara bağlar. Oysa anlamaları gereken bir gerçek vardır: O da kendi kendilerine karşı olmaları. Kendi içinde bir şeyleri çözümleyemeyen insan daima kendini negatif enerjinin hâkim olduğu bir ortamda bulur. İşte bu sırada devreye düşünce gücü girer. Düşünce gücünün kudreti kendini sınırlayıp olumsuzluklara hapseden insana minik bir pencereden içeriye ışığını veren Güneş'e benzer. Güneş'in Dünya'dan uzak olduğu gibi düşünce gücü de bireyin objektifliğine engel olan sınırların çok ötesindedir. Bu nedenle insan bilinçaltında saklı olan o muhteşem gücün farkına varıp pencereden dışarıya elini uzattığı takdirde hayatını şekillendirmeyi öğrenecektir.

"%100 Düşünce Gücü" kitabının yazarı Jack Ensign Addigston'un da dediği gibi; kişi kendisiyle ilgili inandığı, hayal ettiği, güvenle beklediği şeyleri mutlaka yaşayacaktır. Kişi yaşadığı tüm sorunları Kendini Yönetme sistemi ile halledebilir. Evrendeki her şey şüphesiz yasalara bağlıdır. Dış dünyadaki her şey düşüncenin kullanımı ile yönetilebilir. Bunun anahtarı da "psikojenez"dir. Yani her şey düşüncede başlar. Düşüncenin ne olduğuna değinmek gerekirse düşünce beyinde ya da uzayda değildir. Evrenseldir, sınırsızdır. Önemli olan düşünceyi algılamamız ölçüsünde kullanmaktır.

Kendini Yönetme; aklın onu takip edip, olumlu emirlerimizi yerine getireceğini bilerek bilinçaltını olumlu yönde yeniden yönlendirme sanatıdır. Bu yol ile psikojenezi kullanmayı anlarsanız hayatınız boyunca her şey sizin için daha kolay olur. Her bir birey düşüncenin parçalarıdır. Bu yüzden adeta filozoflar gibi düşünceyi bir bütün olarak kabul etmemiz doğru olacaktır. Düşüncenin insan beyni ile sınırlı olduğunu düşünmek bir hatadır. Çünkü düşünce sonsuzdur. Ezelden ebediyete kadar tekrarlanarak bizimle olacaktır. Bu evrende olup biten her şey Evrensel Zekâ tarafından planlanıp bize yansıtılmaktadır. Akıl... Akıl olmasa bu mükemmeliyeti, doğanın her zerresinin birbiri ile uyum içinde olduğunu açıklamak mümkün değildir. İnsan, Evrensel Zekâ ile birlikte hayatını şekillendirir. Kendi hayatını yaratır, yaşadığı olayları yönetir. Eğer kişi yarattığı bu dünyadan artık haz almıyor ise bu durumu Kendini Yönetme ile tersine çevirip güzelliklerle dolu bir dünya yaratabilir. Emerson'a göre insanın anahtarı kendi düşüncesidir.

Peki, bu Kendini Yönetmenin yolu nedir? Işık gök gürültüsünden, düşünce de eylemden önce gelir. Heinrich Heine'nin dediği gibi bilinç, bilinçaltına direktifler verir. Bilinçaltı yalnızca emirleri alıp bunları mantıki kıyaslama ile yani emirlerin doğruluğuna bakmadan doğru olduğunu varsayarak yerine getirir. Aklımızdan geçen en ufak düşünce bile bilinçaltında kaydolur. Bambaşka iki durumda da aynı duyguyu yaşıyorsanız bilinçaltı her iki durumda da aynı çözümü uygulamaya kalkışır. Siz bilinçli olarak emir değiştirmedikçe bu devam eder. Kendinizi Yönetme ile bilinçaltına farklı çözüm yolları yükleyebilirsiniz. İnsanlar gereksiz sınırlamaları kabul ederek kendilerini hipnotize ederler. Bilinçaltı da bu duruma ikna olur. Bu hipnozun etkisinden çıkmadıkça bilinçaltı bunu uygulamaya devam eder.

Kendinizi yöneterek sınırlarınızı kaldırabilirsiniz. Örnek vermek gerekirse toplumda şöyle bir algı vardır: "Kırkını geçmiş bir insanın okumasının ne önemi var." Bu algıyı bilinçaltına işlersek ne kadar istesek de okumak için kılımızı bile kıpırdatmayız. Oysaki insan isterse her yaşta okur. Bizler de olumlu düşünceye inanıp bu şekil bir direktif verirsek bilinçaltı bu düşünce doğrultusunda kendini geliştirir. Düşüncelerimize sadece kendimiz yön veririz ve istediğimiz her şeye bu şekilde sahip oluruz. Bu durumda en ama en önemlisi kendimize dürüst olmamızdır. Kişi kendini kabullenip gerçek benliğine ulaşmalıdır. Evrendeki en vazgeçilmez varlığın biz insanlar olduğunun farkına varmalı buna göre davranmalıdır. İnsan mümkün olduğuna inandığı her şeyi yapabilir. Bize sınır koyan evren değil bizleriz.

sınır SINIR sınırsınırsınırsınır

YAZAR İLKİM ÖZKILIÇ

Sınırdaydık. Ben, kardeşim, arkadaşlarım, sevdiğim, sevmediğim, tanımadığım belki de asla tanıyamayacak olduğum yüzlerce insan; bu lanet acı, bilinmezlik ve kendinden geçme sınırındaydık. Çaresizce sonu gelmiş karanlık dünyamızdan kurtulmayı bekliyorduk. Arkamızda bıraktığımız tüm insanlık için sınırda... Muhtemelen şu anda hepimiz buraya ulaşmayı nasıl başardığımızı sorguluyorduk. Buraya ulaşmamız on üç senemizi almıştı. Kıtlıktan, depremlerden, patlamalardan, buzulların erimesiyle ortaya çıkan virüslerden, bir avuç kalan insanlığın gemiye binebilmek için birbirleriyle girdiği kavgalardan ve diğer tüm felaketlerden sağ çıkmıştık.

Gittiğimiz yerde mutlu ve sağlıklı olacak mıydık? Hiçbirimiz bu sorunun cevabını henüz bilmiyordu. Orada tanınan ve sevilen biri olacak mıydım, güvenebileceğimiz insanlar olacak mıydı? Aslında bunların hepsi gereksiz sorulardı. Bu gemiye binmekten başka şansımız yoktu. Hem, her yer bu çivisi çıkmış sınırdan iyiydi herhalde. Düşüncelerimden sıyrılıp saate baktım. Kurtuluş gemimizin gelmesine yirmi iki saniye kalmıştı. Son kez bitmiş haldeki sınırımıza bakma fırsatım olmuştu. Milyarlarca yıldır canlılığa hayat veren dünyayı nasıl da bu hale getirmiştik, gittiğimiz yerin sonu da böyle mi olacaktı, insanlığın laneti ayak bastığı yeri çürütmek miydi yoksa?

Gemimiz gelmişti, hayallerimdekinden daha gösterişsizdi ama şu anda bu umrumda değildi. Sınırdan kurtuluyorduk, ödediğimiz bedellerin sonucuna ulaşıyorduk. Toplanıyor, sıraya girip zerafetle sınırdan uzaklaşıyorduk. Belki de uzaklaştığımızı sanıyorduk, kim bilir, belki de yeni bir sınırda sıkışıp kalacaktık. Ama bunları düşünmenin sırası değildi. Farkında bile olmadan kendimi geminin içinde bulmuştum. Birkaç saniye sonra sınırımıza veda edecektik, bir daha asla görüşmemek üzere. Artık istediğim her yere gidebilirdim, evim hariç her yere. Savaş gemimiz dalgaların altına batacaktı. Deniz altındaki yeni "sınırımıza" gidecektik. Eski sınırımız ise kalmamızı dileyerek, adımızı seslenecekti. Ve biz geceleri uyuyamadığımızda su yüzeyine çığlık atarken eski sınırımızla konuşacak, onun çalınan ninnilerini duyacaktık. Ama sınırı öldürmek zorundaydık çünkü o da insanlığı aynı şekilde öldürmüştü.

Amaçlarımıza, isteklerimize ulaşmak için gerekeni yapabilecek gücü içimizde barındırdığımız zaman bizden mutlusu yoktur. Başarabileceğinize inandığınız bir hedef belirleyip bu yolda ilerleyin. Çünkü amacınız ne kadar imkansız gibi görünen sizin inandığınız takdirde tereyağından kıl çeker gibi gerçekleşecektir. Bu yüzden amaçlarımıza sınır koymak yerine inanmalıyız. Robert Browning'in şu sözü kulağımıza küpe olsun: "İnsan elinin uzanabildiğinden daha ötesini amaçlamalıdır." Bu aşamadan sonra inandığınız amaç için çaba gösterin. Bu süre zarfında düşüncelerinizi kendinize saklayın. Çünkü illaki biriyle uyuşmadığınız noktalar olacaktır. Bilinçaltınızın bu durumu kavramasına engel olun. Planınızın her adımında düşünün ve olumsuzluklara odaklanmadan, hiç durmadan devam edin. Yaratıcı fikir ortaya çıkarırken derinlerinizde saklı olan sınırsız düşünceyi harekete geçirin. Ummadığınız anda gelen her fikri değerlendirin. Yılmayın ve başarın. Unutmayın ki kişinin bilinçli olarak düşündüğü her şey bilinçaltını etkiler ve bu düşünce içerdiği arzu ve güce göre gerçekleşir.

fotoğraf: fürkü

SONDA KESİŞEN HAYATLAR

YAZAR SERHAN ÇELER

Aşkıala boş yollardan geçip tek katlı alışveriş merkezine geldiğinde güneş tam tepede kasabayı kavuruyordu. Mağazanın kapısında onu karşılayacak kimse yok. Sarı, beyaz fileli elbisesiyle içeri giriyor. En azından buranın daha serin olacağını düşünmüştü ama anlaşılan klima çalıştırmak bugün çok saçma gelmiş. Küçük sayılabilecek kasaba için mağazanın kalabalık olmaması şaşırtıcı değil ancak bu kez etrafta adım sesi bile yok. Göz gezdirdiği reyonlar arasında dağınıklık dışında farklı bir şey de yok. Her şey yerli yerince duruyor. Onu bu ruhani gezintiden uyandıransa arka reyonlardan gelen tıkırtı. İçindeki heyecanla doğrudan oraya yöneliyor. Karşısına elinde siyah dikdörtgen bir kutu taşıyan, bol siyah gömlek altına kot pantolon giymiş uzun saçlı bir adamı görüyor. Burada da birini bulamayacak diye çok korkmuştu ama bu adam onun kurtuluşu. Sarı saçlarını geriye atıp rahat giyimli adama yaklaşıyor.

"Ne arıyorsunuz, isterseniz yardımcı olabilirim?" diyor kıkırdayarak. Kendisine bu kadar yapmacık gelen bir şeyin adama komik gelmesini umuyor. Derin bir uykudan uyanırcasına dönüyor adam. Yüzündeki şaşkınlık çok net bir şekilde ortada. Kadınla göz göze geldikten birkaç saniye sonra yüzü gevşeyip gülmeye başlıyor. *"Sanırım bunlar benim için çok pahalı ikinci el düşünmeye başlayacağım"* diyor. İkisi de birlikte kahkaha atmaya başlıyor. Gözlerinden akan yaşların bazıları acıdan bazılarıysa sevinçten. *"Adım Aşkıala bu arada elinizde taşıdığınız ne?"* hem sohbeti koyulaştırmak hem de merakından soruyor. *"Ah Aşkıala demek çok güzel bir isim. Ben Alper bu kutuysa en yakın dostumu, kemanımı taşıyor."* diyor elindeki kutuyu yukarı kaldırarak. Eğer çalmasını isterse zamansız ve saçma mı olur diye düşünüyor kadın gözlerini çantaya dikerek. *"İsterseniz bir parça çalabilirim, bugünden sonra bir daha fırsatım olmayacak zaten"* diyor Alper gülümsemeye çalışarak. *"Lütfen dinlemeyi çok isterim."*

Çantayı özenle açıp mor kemanını parlayan ışıklar altında çıkarıyor. Temiz ve bakımlı olduğu her halinden belli. Alper hazırlıklarını tamamlayıp sanatını icra etmeye başlıyor. Alışveriş merkezi Hatırla Sevgili ile yankılanıyor. Yaklaşık 4 dakika süren müzik Aşkıala'nın gözlerinin dolmasına sebep oluyor. Tüm hayatı, hüznü ve mutlulukları, keman sesi eşliğinde gözünün önünden geçiyor. Adam çalmayı bitirdiğinde ölümcül sessizlik geri dönüyor. Gözyaşlarını silen kadın *"Hayatımda daha büyüleyici bir şey dinlemedim"* diyor ıslak yanaklarıyla. Müzisyen kemanı çantasına koymadan önce başıyla yere kadar eğilip sanatçı selamını veriyor. *"Teşekkür ederim, leydim."*

Müzik aletini toplar toplamaz Alper'in karın gurultusu duyuluyor. Utanmış olacak ki direkt kadının yüzüne bakıyor. Sarı elbiseli kadın *"Burada herkese yetecek kadar yemek var. Ne kadar yediğimizi umursayacak kimse de olduğunu sanmıyorum benimle bir yemeğe çıkar mısınız?"* hayatında hiç bir erkeğe davranmadığı kadar cüretkar davranıyor. Şartlar düşünüldüğünde aslında bu çok normal.

İkisi birlikte yemek standına geliyor ve aldıkları tepsileri bir daha asla gelmeyecek olan müşterilere hazırlanmış yiyeceklerle dolduruyorlar. En yakın masaya geçip yemeğe başlıyorlar. İkisine de sorsalar bu yemek hayatlarındaki en lezzetli yemek olurdu. Yemeğe başladıklarından beri oluşan suskunluğu Aşkıala bozuyor. *"Bu kadar iyi çalabildiğine göre oldukça ünlü olmalısın?"* aslında bu sorunun cevabından emin. Böyle bir sanatçı sadece sokakta çalıyor olamaz. *"Eğer ün konusunda parayı kastediyorsan hayır kesinlikle değilim"* diyor Alper çok da gerçekçi olmayan bir gülümsemeyle. Beklemediği bir cevap alan kadın: *"Bu kadar yetenekli biri için çok daha fazlası olabilirsin bence."* diyor yemeğindeki son kırıntıları yerken. *"Olabilirdi ama olmadı."* adam bu kez gözlerini kaçırıyor. *"Başına ne geldi Alper anlatmak için son fırsatın olabilir."* diyor bunun yeteri kadar ikna edici olması ümidiyle. *"Haklısın o halde kaderin karanlık oyununu sana anlatayım. Küçüklüğümden beri yeteneğim herkesin gözüne çarpıyordu. Okulda her ne kadar iyi olmasam da sanatım beni her zaman kurtardı. Yeteneğimin farkında olmama rağmen hiç bir zaman ün veya para peşinde olma motivasyonumu bulamadım ta ki hayatımın aşkıyla karşılaşana dek. Meral'le karşılaştığımda henüz 17 yaşındaydım ve bana hayatın anlamını gösterdi. Yaşama ve kazanma motivasyonumu onunla birlikte buldum. Birlikte 10 yıl geçirdik evliliğimizin 2. yılındaysa her insanın kabusu olan kanser en mutlu anımızda yakaladı. Bir yıl boyunca gözümün önünde eriyişini seyrettim elimden gelen tek şeyse son yolculuğuna huzurlu gitmesi oldu. Ölümü çok yıkıcıydı her şeyimi kay-*

bettim artık yaşamak için hiç bir sebep bulamadım. İntihar etme cesaretini de. O yüzden tek yapmak istediğim şeyi, sokakta kemanımı çalarak insanların ruhuna dokunmayı seçtim ve ölümü bekleyip sevgilimle tekrar buluşmayı." Adam başından geçenleri anlatırken Aşkıala ne sözünü kesti ne de gözlerini adamın gözlerinden ayırdı. *"Çok üzüldüm Alper, hayat gerçekten çok acımasız ve asla mutluluğa erişmeye izin vermiyor."* kadının yüzündeki sempati ve hüzün samimi, hatta gerçek. *"Maalesef zor bir yoldan öğrendim"* diyor Alper neredeyse 10 yaşına dönmüş bir adam gibi. *"O halde sıra sende sen neler yaşadın? Biliyorsun, 'son fırsatın' anlatmak için."* Aşkıala ağzını masadaki peçeteye silip oturduğu sandalyede geriliyor. Derin bir nefes alıp anlatmaya başlıyor: *"Küçük bir kasabada neredeyse fakir sayılabilecek bir ailede büyüdüm ve tek amacım para kazanıp bu durumdan çıkmak oldu. Babamın sorunlu yaşantısı evdeki mutluluğumuzu bozuyordu. Ben de tüm gücümle zengin bir kadın olmak için savaşıp durdum. Bu evden gidip kendi hayatımı kuracaktım ve huzuru bulacaktım. Ancak öyle olmadı. Ünlü bir psikolog oldum zenginliği tattım. Aşkla da karşılaştım lakin hiç biri bana huzuru tattırmadı. Aradığım şey kesinlikle bu dünyada değil buna ikna oldum."* Bu kadın Alper'e göre çok farklı acılar yaşamıştı ama asla onunkini küçümsemedi, kendisininkiyle kıyaslamadı bile. İkisinin de lafı bitmişti. Birbirlerine bir gün işlerin yoluna gireceğini ya da huzuru bulacaklarına dair sahte vaatler vermediler sadece sessiz kaldılar.

Hareketsizlik adamın Aşkıala'nın elini tutup mağazanın elektronik bölümüne götürmesiyle sona eriyor. Kadına biraz beklemesini söyleyip, arkada çalan Eylem Aktaş-Yüreğimden Tut müziğiyle birlikte geri dönüyor. Elini nazikçe uzatıp dansa davet ediyor. Bu ince teklifi kabul eden Aşkıala başını bu acılar içindeki müzisyenin omzuna yaslayıp yavaşça sallanmaya başlıyor. Müzikle olan uyumları mükemmel. İkisinin de artık göz yaşı dökecek bir şeyi kalmamış, anın tadını çıkarıyorlar. Şarkı henüz bitmeden cızırtı araya giriyor. Artık zamanı gelmiş. Dansı kesip birbirlerine baktıktan sonra mağazanın çıkışına doğru yürüyorlar. Öğle saati olmasına rağmen karanlık çökmüş. İkisi de buna sebep olacak şeyin haberini sabahın erken saatlerinde almıştılar. Devasa gök taşı yaklaşırken elleri birbirlerine kenetlenmiş gökyüzünü izlediler. Bir çok kişi sevdiğini sandıkları insanlar yanlarında olmasına rağmen yalnız öleceğini fark etti ancak Aşkıala ve Alper onlardan biri değildi. İnsanlığın sonu bir çok gözyaşı ve sadece bir kaç gülümsemeyle geldi.

DIŞARI ÇIKMAK

YAZAR SEVDE DİLARA TOPALOĞLU

Tik tak tik tak... Hiç susmayacakmış gibi hissettiren duvar saatinin sesi... Sanki duvarlara çarpıp geri geliyor kulaklarıma. Artık duyduğum ses gerçek mi yoksa bir yansıma mı anlayamıyorum. Oysa yıllardır bu odada yaşıyorum. Yıllardır dediğime bakmayın ne kadar süredir buradayım bilmiyorum. Ne zaman çıkarım onu da.

Yine aynı şeyleri yapıyorum. Masamda bir şeyler karalıyorum. Olmuyor... Kâğıdı çöpe atıp kitaplıktan bir kitap alıyorum. Yatağıma uzanıp okuyorum onu, ne kadar zaman geçtiğini bilmeden. Belki de bilmezden gelerek. Odanın içinde loş bir lamba, pencerem yok... Dışarıya açılan tek bağlantı kapım ama kitaplarım varken ona da ihtiyacım yok. Burada alıştığım düzenin içinde mutluyum ben. Artık rutinleşmiş şeyleri yapmaktan, her cümlesini ezberlediğim kitapları tekrar tekrar okumaktan mutluyum. Değil mi?

Bazen uzun saatler boyu dışarıyı düşünüyorum. Kapı hep açık ama ben bir kere bile dışarı çıkmadım. Çıkarsam geri gelemem herhalde. Bilmiyorum... Dışarıdan kapıya yansıyan ışıklar var. Sanki... Sanki beni çağırıyorlar. Peki neden bu ışıklar hep var? Nereden geliyorlar? Onları birisi mi açtı? Hayır hayır birisi açmış olamaz. Birisi olsa bilirdim. Evet evet bilirdim. Sanırım..?

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, yine masamdayım. Yerde buruşturulmuş kâğıtlar, elimde bir kalem öylece oturuyorum oysa en son kitap okuyordum. Bir şeyler yazma isteği çıkmıyor içimden, buna rağmen tek satır bile yazabilmiş değilim. Belki de dışarıda yazabilirim. Şu kapıdan bir çıksam... Çıksam mı? Evet neden olmasın. Hayır hayır korkutuyor beni dışarısı. Sadece bilinmezlik ve karanlık... Burada iyiyim.

Dışarıdan gülüşme sesleri geliyor. Neye gülüyorlar? Bana mı? Neden bana gülsünler ki? Beni göremezler? Görmüyorlar beni! Ya görüyorlarsa... Hayır hayır burada kimse beni göremez. Peki o zaman neye gülüyorlar. Bir baksam... Hayır çıkarsam kaybolurum, geri dönemem. Dışarısını bilmiyorum. Biraz... Biraz uyuyayım en iyisi.

Başım çatlıyor. Şu an gece mi gündüz mü bilmiyorum. Hangi gün ya da hangi ay onu da... Dışarıdakiler biliyordur ama. Onlar kışın kar görmüştür. Yaz yağmurunda ıslanıp, sonbaharda dökülen yaprakları izlemiştir. Onların benim gibi duvarları yok. Ben... Ben de onlar gibi olmak istiyorum. Evet ben dışarı çıkmak istiyorum. Bu sefer hazırım. Sadece dışarıyı düşün. Düşün ve yürü. Evet yapıyorum işte. Üç adım kaldı. Ama... Sanki birisi kulağıma dışarı çıkmamam gerektiğini fısıldıyor. Hayır duymuyorum onu. İki adım... Ses gittikçe yükseliyor. "Gitme! Çok tehlikeli!" diye bağırıyor sanki. Hayır gideceğim. Gideceğim buradan, bu sefer kararlıyım. Ama ayaklarım... Onlara söz geçiremiyorum. Bütün vücudum beni geri itiyor. Ses... Ses şimdi bütün odayı sardı. Hayır! Çıkmak istiyorum! Ben... Ben çıkmalıyım!

Yapamadım... Yine çıkamadım. Neyim var benim? Neden bu kadar korkuyorum? Neden dışarı çıkamıyorum? Odada bir tek saatin sesi duyuluyor. Sessizce bir köşeye sinmiş ağlıyorum. Korkağın tekiyim ben. Dışarı çıkmayı hak etmeyen bir korkak... İçimi bir şeye dökmem lazım. Nerede kalemim, kâğıdım?

Yere atılmış buruşuk kâğıtlar gittikçe artıyor. Neden yazamıyorum? Artık dayanamıyorum. Dayanamıyorum aynı kitapları okumaya, aynı lekeli duvarları görmeye... Bu odaya dayanamıyorum. Dışarı çıkmalıyım! Evet! Evet! Çıkmalıyım. Bu odada çürümekten iyidir.

Gözlerimi sımsıkı yumdum, elim kapıda. Tek bir adım daha... Sonra özgürüm. Özgürlük! Sadece bunu düşün. Özgür olma-

yı, dışarıdaki hayatı... Yapıyorum işte. Bir ayağımı attım. Sıra diğerinde... Evet! Oldu oldu! Özgürüm artık! Yaşasın dışarıdayım! Ama ama... Neredeyim ben? Hayır, hayır olamaz. Geri dönmeliyim. Kapı! Kapım nerede? Gitmiş... Ama ben... Hiç böyle hayal etmemiştim. Dışarısı böyle olmamalıydı... Yeni bir oda olmamalıydı.

Prenses Bebek

YAZAR **AYŞE NAZ KÖSE**

Her zaman olduğu gibi erkenden dükkanı açtı, çocukların gözleri parlayarak baktıkları oyuncakları tezgaha dizdi. Tren yollarını birleştirdi, oyuncak trenlerin birkaçını çalıştırdı. Oyuncak trenlerin çıkardığı mekanik sesler duyulurken kuklaları çıkardı, onları raflarına dizdi. El emeği olan tahtadan yapılma Pinokyo çakması kuklasını en başa koydu. Dün yağan kar sokaklarda grileşmiş ve ezilmiş bir biçimde durmaktaydı. Hava bugün iyice soğumuştu. Dükkana sıcak bir görünüm katan şömineye birkaç odun atıp şalını omzuna aldı. Biraz ısındıktan sonra oyuncak bebekleri kutularından çıkarıp önüne koydu. Yan sokakta oturan kızlardan birisinin getirdiği bir bebek de vardı içlerinde. Bu dükkan açıldığından beri o bebek neredeyse her hafta farklı bir şikayetle geliyordu önüne. Bu sefer de kolu kopmuştu, kadın eline iğnesini ve ipliğini alıp belki yirminci kez onardığı kolu dikmeye başladı. Tam dikişe dalmıştı ki kapının açılmasıyla çalan zilin sesini duydu. Şık giyimli, uzun boylu bir adam ve yanında küçücük kalan kız çocuğu tezgaha doğru geliyorlardı. Birkaç adımla tezgaha dayanacak kadar yaklaşmışlardı. Minik kız heyecanlı bir şekilde oyuncakları incelemeye başladı. Birkaç dakika sonra simsiyah saçlı, prenses görünümlü oyuncak bebekte karar kıldı. Babası ilk başta karşı çıkıyormuş gibi oldu. Görünen o ki daha geçen gün kıza yeni bir oyuncak bebek almışlardı. Kız anında prenses bir bebeği olmadığından bahsetmeye başladı. Adam ikna olmuş gibi gözükmese de kabul ettiğini söyleyerek oyuncağın fiyatını sordu. Birkaç dakika sonra ellerinde prenses bebekle dükkandan ayrıldılar. Onların arkasından sokağa göz gezdiren dükkan sahibi kadın, camın dışından oyuncakları inceleyen bir kızı fark etti. Kızın zaten içeri gireceğini düşündüğü için dikiş yapmaya devam etti. Saniyeler birbirini kovaladı, dakikalar geçti, zaman su gibi aktı ama kız içeri girmedi. Kadının işi bittiğinde kız camın dışındaydı. Bunun üzerine dükkan sahibi kadın ayağa kalktı ve

şalına iyice sarılarak dükkanın kapısına yürüdü. Elini kapının camdan yapılma koluna götürdü ve yavaşça kendine doğru çekti kapıyı. Kapı açılınca kız o tarafa döndü. Kadın onu davet ettiğini belli eden bir tavırla zarif bir biçimde kenara çekildi. Kız bir anlık kararsızlıktan sonra içeriye girdi küçük adımlarla. Dükkanın ortasında aniden durdu, dükkan sahibi kadın zaten bunu bekliyormuş gibi hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermeden kalktığı sandalyesine oturdu ve kıza gülümsedi. Eliyle dükkandaki oyuncakları işaret ettikten sonra eline onarılacak başka bir bebek aldı. Kadın orada işini yaparken kız gözlerin üzerinde olmamasının verdiği rahatlıkla içeriye kısaca bir göz gezdirdi. Kızın gözleri, simsiyah saçlı bebeklerin kafalarında parlayan taçlarda takılı kaldı. Gözlerini onlardan ayırmadan sakince yaklaştı o rafa. Kafasını hafifçe yana eğerek izledi bir süre. Birden aklına fiyatlarını sormak geldi. Kendisinin bile zor duyduğu sesiyle sordu sorusunu. Kadının duyup duymadığından emin değildi. Oysa kızın, kadının kulaklarının ne kadar keskin olduğundan haberi yoktu. Dükkan sahibi kadın elinden onardığı bebeği bırakıp sandalyesinin gıcırdaması eşliğinde ayağa kalktı. Birkaçlarını adımda kızın yanına geldi ve prenses bebeklerin olduğu rafa baktıktan sonra eliyle rakamları işaret etti. Kız kadının parmaklarını saydı, çok kısa bir an kadının gösterdiği parmaklarının sayısı kadar olduğunu sandı. Ardından iki elindeki parmakların da bir basamaktaki sayılara karşılık geldiğini anladı. Yüzü düştü. Kafasını yere doğru eğdi, o kadar parası yoktu. Dükkan sahibi kadın kızın omzuna ellerini koydu ve onu karşı duvardaki rafa yönlendirdi. Daha ucuz bebeklerin olduğu bir raftı bu. Bunlar prenses bebekler kadar güzel değildi. Onlar orada dikilirlerken kapının açılmasıyla zilin sesi duyuldu. Koşar adımlarla tezgaha yaklaşan çocuğun ayak sesleri doldurdu dükkanı. Çocuk tezgaha vardığında kadın da onun peşinden tezgaha ilerledi. Bu, bebeği onarılan kızdı. Kadın gülümseyerek sabah onardığı bebeği ona uzattı. Bebeği onarılan mavi gözlü kız elindeki minik poşetten biraz bozuk para çıkarıp tezgaha koydu. Dükkandan çıkmak için arkasını döndüğü sırada orada bebekleri inceleyen kızı gördü. Merakla ona yaklaştı, hangisini almak istediğini sordu neşeyle. Bebekleri inceleyen kız az önce beğendiği ama parasının yetmediği prenses bebekleri işaret etti. Mavi gözlü kız farkı anlıyormuş gibi gözükmüyordu. Kız farkı ona açıklamaya çalıştı ama mavi gözlü kızın kafası karışmıştı. Kız en sonunda pes edip rafa doğru döndü, bu mavi gözlü kızın onu bir türlü anlamaması canını sıkmıştı. Mavi gözlü kız normal bebeklerin olduğu raftaki bebeklere uzandı, onları yere koydu. Kendisi de yere oturup poşetinden bebeklerin boyutuna uygun çeşit çeşit kıyafet çıkardı. Kız merakla onu izlemeye başladı, az önceki küskünlüğünü unutmuştu. Mavi gözlü kız eline aldığı bir bebeğe kıyafetlerin en güzelini giydirdi. Bebeğin saçlarına bir taç taktı. Diğer bebeklere de farklı farklı kıyafetler giydirdi. En sonunda az önce aynı olan bebeklerin hepsi birbirinden farklı görünüyorlardı. Kimisi soytarı olmuştu kimisi doktor, bazıları öğretmen, birkaçı çiftçi. Tezgahtan kızları izleyen kadın mavi gözlü kızın hayal gücünün sınırsızlığına hayran kaldı. Olağan bir düşünceydi belki, düşünülmesi zor bir şey değildi ama bunu yapan küçük bir kızdı. Onların yaşlarında çocuklar türlü türlü oyuncak isterlerdi. Oyuncakları olsun veya olmasın o istek bir türlü bitmezdi. Ama mavi gözlü bu kız birbirinin aynısı olan bu bebekleri birbirinden farklı yapıyordu. Sınırları olmayan bu büyük hayal gücü kadında hayranlık uyandırıyordu. Bunu hisseden tek kişi o değildi. Bir taraftan az önce prenses bebeklerden isteyen ama parası yetmeyen kız da bebekleri bu hale getiren mavi gözlü kıza karşı bir hayranlık duyuyordu. Mavi gözlü kızın yüzündeki gülümseme sanki ona da bulaştı. Gülümseyerek raftaki bebeklerden birini kaptı ve tezgaha koşup tüm parasını tezgaha koydu. Bir miktar eksik vardı ama kadın bunu sorun etmedi. Kızın eline bebekle birlikte birkaç kumaş parçası da verdi. Kız kumaş parçalarına baktıktan sonra kadının gözlerinin içine bakarak ona o kadar güzel gülümsedi ki kadının içi ısındı. Mavi gözlü kızla birlikte gülerek dükkandan çıktı minik kız. Kadın dükkanda yüzünde gülümsemeyle kaldı, gözden kaybolana kadar onları izledi. Günler günleri kovaladı, bir gün kadın dükkanda otururken kapının açılmasıyla zil sesi duyuldu. O günkü mavi gözlü kız ve bebek alan kız o hafta ikinci kere dükkana girdiler. Hızlı adımlarla gelip bebeklerinin yırtılan kıyafetlerini onarması için kadına uzattılar. Uzun bir iş değildi. Kadın kıyafetleri onarırken onun yanındaki sandalyelere oturup sohbete daldılar. Kadının onlarla sohbet edebilmesi için konuşabilmesine gerek yoktu. Nasılsa artık onun her bir bakışını anlıyorlardı.

TİMUR

YAZAR SERAZ AYAZ

Sıcak bir yaz günüydü. İşçiler kalenin surlarını onarmak için canla başla çalışıyordu.

Surlar krallığı tanrıların gazabından korumak içindi. Bu yüzden surların dün olan ani sarsıntıyla hasar alması herkesi fazla korkutmuştu. Timur da korkmuştu ama bir yandan da mutlu olmuştu. Çünkü surların dışında ne olduğunu çok merak ediyordu. Surların dışına sadece kralın özel askerleri Saltuklar ve "Mesajcı" denilen kişiler biliyordu. Saltukların diğer askerlerden farkı doğuştan kör olmaları ve çıkardıkları seslerle yönlerini bulabilmeleriydi. Mesajcıların ise kim oldukları ve neye benzedikleri konusunda hiçbir bilgi yoktu. Tek bilinen şey siyah bir cübbe giydikleriydi.

Timur Saltuklardan biri olmayı çok istemiş. Hatta bunun için kör taklidi yapmış ama sonradan kör olmadığı anlaşılmıştı. Yine de bu Timur'un hevesini kırılmamıştı. Sabahın erken saatlerinde yola çıkmıştı. Surların yakınına vardığında askerler tarafından durdurulmuştu. "Krallığın buradan ilerisine geçemezsin." Asker konuşurken birden bir işçi dengesini kaybedip askerlerin hemen arkasına düştü. Askerler adama bakmak için döndükleri sırada karışıklıktan yaralanan Timur surların iyice yakınına kadar gitmişti. İşçilerin yukarıya çıkmak için kullandığı halatla hızlıca surların tepesine kadar tırmandı. Surların diğer tarafı hayal ettiğinden daha güzeldi. "Hey sen ne yaptığını sanıyorsun?" Timur askerin sesini duyunca irkildi ve ani bir hareketle kendini surların diğer tarafındaki denize attı. Askerler arkasından koştu ama Timur'un suya düştüğünü görünce durumu krala bildirmeye gittiler. Bir saat kadar bir süre yüzdükten sonra bir kara parçasına varabilmişti. Burası çorak ve terk edilmiş bir araziydi. Timur'un çok tuhafına gitmişti deniz gören bu kara parçasının bu kadar kurak olabileceği. Biraz etrafında gezindikten sonra bir kulübeye rastladı. Fazlasıyla yorulan ve sıcaktan harap olan Timur kendini kulübenin içindeki uyku tulumuna doğru attı. Uyandığında başında esmer ve yaşlı bir adamla karşılaştı. Adam sakince yanına gelip kim olduğunu sordu. Timur yakınlardaki krallıktan olduğunu söyledi. Adam yakınlarda çok fazla krallık olduğunu ve kendisine daha iyi bir tarif vermesi gerektiğini söyledi. Timur şaşırmıştı çünkü yakınlarda kendisininkinden başka krallık olduğunu bilmiyordu. "Buranın yakınlarında başka krallıklar mı var?" "Evet, hiç mi başka krallıklara yolculuk etmedin ?" "Hayır, benim bildiğim tek şey bizim krallığın dışında başka hiçbir krallık olmadığı." Adam çocuğun yüzünü yavaşça süzdü. Nereden geldiğini anlamıştı. Randolg. Vatandaşlarına krallığın taştan surlarının içinde sonsuza dek yaşatabileceğini düşünüyordu. Ama son 10 yıl içinde başlayan ve her yıl etkisini arttıran kıtlık bu taştan duvarları yıkmayı becerebilecekti. Timur da bu yüzden buraya gelmiştir diye düşündü. "Randolg'dan geliyorsun değil mi?". Timur'un gözleri parladı. "Nereden bildin?". "Buralarda halkını surların içine yaşamaya mahkûm eden tek krallık Randolg. Şanslısın ki askerler seni şişlememiş. Baya güçsüz görünüyorsun. Kıtlık Randolg'u es geçmemiş." "Bize Tanrıları sinirlendirdiğimiz için ekinlerimize el konduğu söylemişti. Ama ben tanrılara inanmıyorum. Bir kıtlık olduğunun uzun süredir farkındayım ve artık halk yavaş yavaş bunu fark etmeye başlıyor." Adam bir şey demedi, tahta kulübenin boşluğundan dışarı baktı. Hava kararmaya başlamıştı. Yorgun adam dolaptan çıkardığı ikinci uyku tulumunu yere serdi ve uyumaya başladı. Timur da uykusuna kaldığı yerden devam etti.

Uykusundan karnında bir acıyla uyandı. Karnına baktığında bir Saltuklunun hançerini karnına sapladığını gördü. Sadece neden diyebildi. Sonra gözlerini bir daha açmamak üzere kapadı.

YAZAR ZÜMRÜT ORKİDE

Her şey mümkündü, sen istesen.
O kadar mümkündü ki hem de
tüm dünya şaşardı.

Bir daha buluşacağımız yer
Ancak şarkılar olur sanki.

Vicdanım o kadar rahat ki
Eline patlamış mısır almış
Kalbimin dağılışını izliyor uzaktan.

Çok acıyor,
Belli de oluyor.
Ama ne kadar dışarı
Vurursam vurayım,
Geçmiyor.

Belki de unutmak için
Bir parçamı öldürmeliyim,
Düşünmemek için,
Ama her parçam düşünüyor,
Hangisini öldüreyim?

Belki de seni yalnız bıraktığım
için kızdın bana.
Kalbimin içinde bir tek sen vardın
çünkü.
Artık sen de yoksun;
Issız, tenha sokaklar
Sadece lambaları yanan bir şehir
gibi
Ne bir kuş ne de bir köpek sesi...

O son çıtırtı vardı ya.
O da kırılan son parçamdı.

Sana dedim asla bırakmayacağım
diye.
Peki ne oldu da bıraktım?
Sen,
Sen oldun...

Ağlayan bir kadının gözyaşları,
sorumlusu olan erkeğin başına
düşer.
Peki ya benim gözyaşlarım,
senin başına düşecek mi?

Bazı anıların kokusu var,
Hâlâ duruyor,
Geçmiyor.
Kokun burnumda,
Bir ilkbahar akşamı gibi.

Hafıza büyük lanet aslında.
Başkasının çoktan gömüp gittiği
şeylerle
Sen hâlâ boğuşuyorsun.

Sen hissedersin diye
Ödüm kopuyor,
Sana olan özlemimi.

İçimde bir park yıktılar sanki,
Yerine de kocaman ruhsuz bir
gökdelen...

Bir filmi neden izlediğini sorgularsın ya
Belli bir sahnede,
Sanki hayatımın o evresinde...

Aynaları hiç sevmiyorum
Bana yalan söylüyorlar
Bir bütün gibi gösteriyorlar...

Ne zaman öleceğimiz bile belli
değil,
Her gülüş veda olsun,
Her selam da yeni bir tanışma.

Hiçbir şey uğruna yapılmış
Çok şey, toz olup gidiyor;
Karışıyor havaya, başka aşıkların
nefesine
Ta ki onlar da toz olup başka
aşıklara

Sen kalkıp gidersin de,
Ben seni nasıl uğurlarım bilmiyorum.

İkiden bir çıkınca bir kalır.
Bu sefer böyle olmayacak gibi,
Bizden sen çıkınca sıfır kalacak
sanki.

Nasıl başarabiliyorsun?
Sinirliyken güzelsin,
Üzgünken güzelsin,
Ama mutluyken,
fevkaladesin.

Öylesine güzelsin ki
Öylesine seviyorum seni
Ama asla "öylesine" değil

Bir cümle öznesiz de olur nesnesiz de
Ama yüklemsiz eksik kalır o cümle
Ben de sensiz eksiğim

Değerdi, değer, değecek.

Bir sabah uyanıp seni düşünmemi istiyorsun benden,
Uyanmasam daha iyi

Nasıl iki yerde aynı anda olabiliyorsun?
Hem kalbimin uç köşesindesin
Hem de aklımdan hiç çıkmıyorsun

Yazdıklarım seni anlatıyordu
Ama insanlar şiir sandı
Her şeyin bir tanımı olması gerekmiyor
Senle ben gibi mesela...

Bir salıncakta sallansan keşke
Ben sallasam seni
Her bana doğru gelişinde
Bir daha mutlu olsam

Cemal Süreya'nın bir eksiği vardı
Gözce bilmiyordu
Sessizce biliyordu
Usulca biliyordu
Masumca biliyordu
Ama gözce bilmiyordu,
Ben ilk gözce öğrendim
Belki gözlerinle konuşursun diye

"Olmayacak" büyük bir vazgeçiş
"Olacak" umut yüklü ve güçlü
"Oldu" ise sevgi dolu...

Bu kadar müşkülpesent ben,
Böyle düştüysem
Senin kusursuzluğundur.

Şarkı dinlerken
Gözümü kapatır,
Hayal ederim
Oysa seni dinlerken
Kalbimi dindirmeye çalışırım.

Gece değişik bir zaman
Ya ben seni düşünüyorum
Ya da gece seni düşündürüyor

Yağmur her yere yağsın gerekirse
Ama gözlerine yağmasın
Sen ağlayınca dayanamıyorum yoksa

Hepimiz aynı yerdeyiz zaten
Baktığımız yerler farklı
Ben, sana...
Sen belki gökyüzüne
Belki bana, kim bilir?

Sen cümlemin sonundaki noktasın
Sensiz ne bitebiliyorum
Ne de yarım kalabiliyorum

Umut, bir ışıksa karanlıkta
Herkes görür onu
Kimi söndürmeye çalışır,
Kimi de çalmaya.
Senin onları yenecek gücün var,
Her zaman da olacak.

Başa alıp tekrar tekrar
Düşündüğüm
Duyduğum
Gördüğüm
Hayallerim miydi
Yoksa sen miydin

Bir tren... Sen, ben
Bir de yalnızlığımız
Sen cam kenarında, ben yanında
Sen anlat, ben seni izlerken .
Tren bile yorulsun bizi taşırken
Uzaklara giderken

Her gün, her saat, her dakika
Görmeden geçen her an
Boğazımda yumru, gözümde yaş oluyor
Sensiz geçen zaman
İçimde dert oluyor

Güneş, gökyüzünün
Ay, gecenin
Yağmur da bulutların aşığıydı
Ama hiçbiri bizim kadar güzel olamazdı

Sınırın Öteki Yüzü

YAZAR CEYLİN BAYAR

Tik tak, tik tak, tik tak. Zaman akıp geçiyordu. O ise keşke onun yerinde ben olsaydım diye düşünüyordu. Sevdiğinin saçının tek bir teline zarar gelse bile içi yanarken onu bu hastane odasında üzerinde bir sürü kabloyla gördüğü zaman elinden hiçbir şey gelmemesi kendisini kahrediyordu.

Dört ay öncesini hatırladı bir anda. Onunla tanıştığı anı... Ne kadar soğuk ve mesafeli gelmişti ona. İyi niyetinden onunla konuşmaya çalışmış olsa bile sonuç hep aynıydı. Bir gün dayanamayıp "Niye böyle yapıyorsun? Herkesle arana duvar çekmişsin kendini de minicik bir alana hapsetmişsin. Yani bir insan bunu neden kendine yapar?" diye sormuştu.

Kız ise tavrını hiç bozmamıştı. "Kalbi çabuk kırılan insanların vazgeçilmezidir sınırlar..." deyip çekip gitmişti. Daha sonradan öğrenecekti ki kalbi hem manevi hem de sağlık açısından kırılgandı.

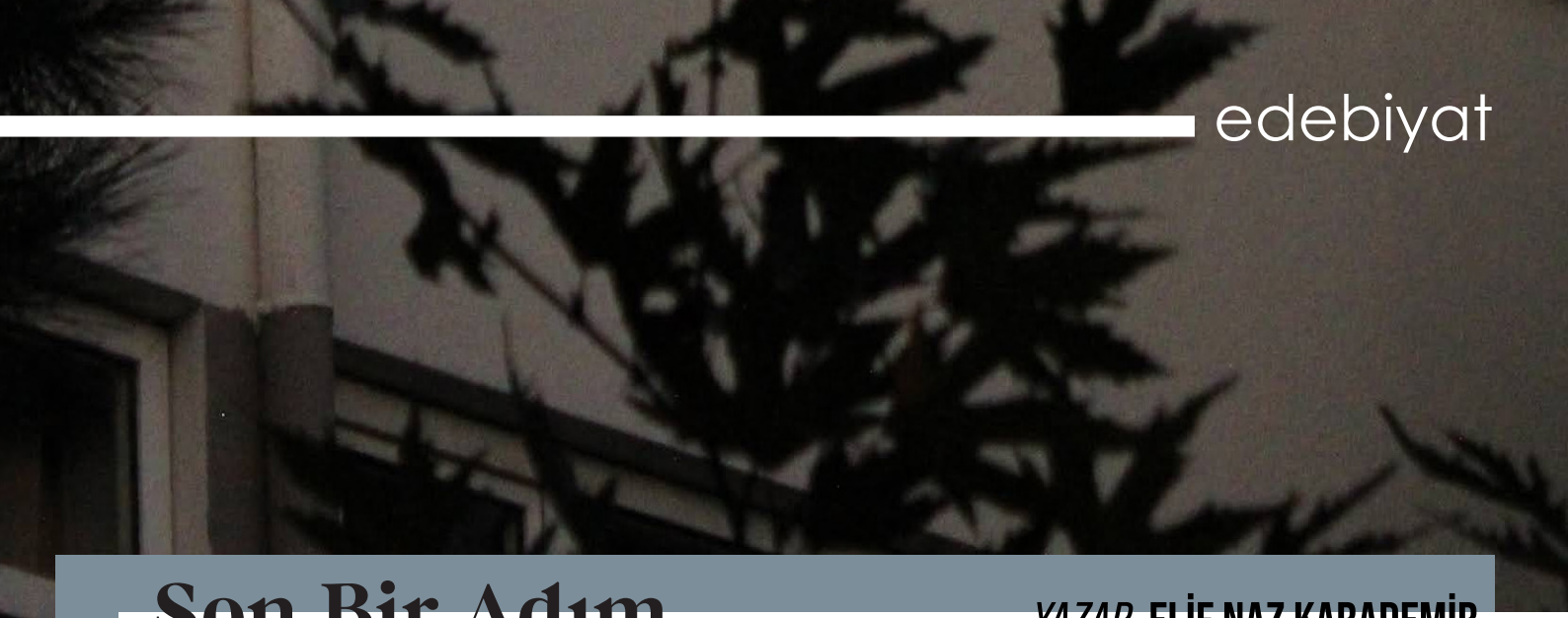
Birlikte yürüyüşler yaparlardı ve hayat hakkında konuşurlardı. Genelde farklılıklar, sınırlar, adaletsizlikler hakkındaydı bu konuşmalar. Kendi sınırları hakkında konuşurlarken ikisinin arasındaki buzlar erir ve kırılırdı. Birbirlerine güvenle ve daha çok bağlanırlardı.

Yine her zamanki yürüyüşlerinden birini yapıyorlardı. Bir banka oturmaya karar verdiler. Kız ona dinlenirken: " Bazen kendimi diğer insanlarla; arasında dokunamayacağım, göremeyeceğim ama hissini asla unutamayacağım ve beni onlardan ayıran bir çizginin olmaman gereken tarafında hissediyorum." dedi. Daha sonra devam etti sözlerine: "Sayende bu sınırın kalıcı olmadığını biliyorum. Çok uzun zaman önce hissetmeyi bıraktığım umudum tekrar geldi."

Genç, bunları düşünürken kendisine seslenen doktorla hayallerinden sıyrıldı. Doktor cümlesini tekrarladı: "Alina'yı artık ziyaret edebilirsin. Son 48 saattir her şey normal gözüküyor." dedi. Beraber kızın odasına doğru ilerlediler. Tam kapıyı açacaklardı ki o uzun bip sesi geldi içeriden. Koşarak girdi ikisi de odaya ama artık doktorun yapabileceği hiçbir şey yoktu. Monitördeki bütün çizgiler dümdüzken onun dünyasında düzgün olan tek bir şey bile kalmamıştı. Hızlıca düşünmeye başladı, son bir acı... Kıpırtısını fark eden doktor onu sıkıca tutarken "Sakinleştirici, hemen!" diye bağırdı. O hıçkırıklara boğulurken içinden de birisi bağırıyordu. "Niye?" diye...

fotoğraf: türkü

Son Bir Adım

YAZAR ELİF NAZ KARADEMİR

"İnsanların yaşam çizgisi basittir. Doğarlar, yaşarlar ve ölürler. Bir yol gibidir aslında ömür; kimi zaman yokuş, kimi zaman düzlük. En geniş şeklinde başlar, sona yaklaştıkça daralır. Kiminin ömrü kısadır, daha hızlı daralır; kimininki ise alabildiğine uzun.

Bir de benim gibiler vardır, yine inişli çıkışlıdır yolu ama hiç geniş olmamıştır. Hep sınırda yaşarız biz hayatımızı. İncecik bir ipte yürümek gibi. Ne zaman dengeni kaybedip düşeceğini kestiremezsin. Tek yapabileceğin biraz olsun geciktirmek için savaşmaktır, elinden geleni yapmak. Fakat ya elinden bir şey gelmiyorsa? Yapabilecek hiçbir şeyin yoksa, sadece hemen düşmemeyi umut etmekle yetinmeliysen?

Kalbim vücuduma yetmiyor ve bunun için yapabileceğim hiçbir şey yok. Küçüklüğümden beri böyle, kendimi bildim bileli hastanelerdeyim. 17 yıldır. Bu yaşıma gelmeme bile mucize gözüyle bakılırken, herkes ben biraz daha yaşayayım diye çabalarken benim artık kabul edebiliyor olmam nankörlük mü?

İnsanlar anlamıyor. Onlar sınırın ötesinden korkuyorlar. Nereden biliyorlar oranın daha güzel olmadığını? Belki orada acısız, mutlu bir hayat vardır. Bunu nasıl bilebiliriz ki? Bir gün geçmek zorundayız sınırı, neden bunu kabullenemeyelim?

Hayatınız böyle geçince düşünecek çok vaktiniz oluyor. Çok düşündüm, bir sonuca ulaştın mı derseniz hayır, hâlâ hayır fakat artık o kadar da korkutucu gelmiyor. Sanırım kendi kendimizi korkutuyoruz. Neden buna bir son olarak bakıyoruz ki? Ya farklı maceralar varsa, yeni bir hayat, ya da belki gerçekten sadece uçsuz bucaksız karanlık vardır. Her ne varsa, belki de artık yapmamız gereken bir adım atmaktır yalnızca. Son bir adım, sınırın ilerisine."

Doktor, uzun bip sesini duymasıyla genç kızın odasına girdi koşarak. Karşısındaki yatakta gözleri kapalı yatan kızı ve yandaki monitörde dümdüz çizgiyi gördü. Her şey çok hızlı olmuştu. Kalbi durmuştu. Sessiz, usul bir ölüm...

fotoğraf: türkü

SİYAH

Koştur koştur onlarca insanın yolunu kesip hepsinin arkasından *"Pardon, efendim!"* diye bağırarak trene yetişmeye çalışırken saat gece yarısını geçiyordu. Bu geç saatte bile daracık sokaklar arı kovanı gibi işliyordu, sayamayacağımız kadar çok kişi… Hepsinin de kendine has bir hayatı, kendince dertlerinin olması akla ermez, değil mi? Herkes en büyük dert kendinin sanır ama kimse dışarıya belli edemeyecek kadar korkaktır. İnsanoğlu kendisinden başka kimi düşünür ki o kalabalıktaki her bireyin farklı bir hayatının olduğunu idrak edebilsin? Bilinçaltına işleyip rüyasına girecek bir kişi, diğeri de belki aylardır haberlerde görüp umursamadığı bir seri katil… Kimse o anın paniğinde bunları düşünmez, dolayısıyla o da düşünmedi. Bir eliyle fermuarı patlayan çantasını bir tane bile evrakı düşürmemek için sıkıca tutuyorken diğer eliyle takım elbisesinin cebindeki bir sürü fişten tren biletini ayırt etmeye çalışıyordu. Geç kalma korkusu, yıllardır çalışmasına rağmen hayallerindeki işe alınamayacak olma düşüncesi… Tüm bu duygular onu adeta görünmez bir ipten zincan gibi çevrelemişti dört bir yanından. Bunca karmaşanın sonunda, nasıl geldiğini bile anlayamamışken sonunda kendini vagonda buldu. Saate baktı, görüşmeye daha bir buçuk saatten fazla vardı. Trene yetişme telaşının yerini bilmediği bir büyükşehirde nasıl mülakat salonuna ulaşacağı telaşı almıştı. Yol boyunca bunun planını yapacağı kesindi. Aklında istemsizce dönüp duran düşüncelerini kesen şey yanına ani bir hareketle oturan yer yer ağarmış saçlarını sol tarafa yatırmış, hala siyahlığını koruyan bıyıklarını üst dudağının üzerini kapatacak şekilde bırakmış ihtiyar adam olmuştu. *"Yolculuk nereye, genç?"* Sesi kısıktı, kulağa sakinleştirici geliyordu. Genç adamın kimsenin bunaltıcı muhabbetlerini çekecek hali yoktu, cevap vermeyi geç, kafasını çevirip ihtiyara bakmadı bile! İhtiyar ona bir soru yöneltti, *"Nereye gitmek için bu kadar hazırlandınız böyle?"* Genç onu tekrardan duymazdan geldi ve içinden *"Tüm yol seninle mi uğraşacağım bir de yaşlı bunak?"* diye söylenmeden edemedi.

Küçüklüğünden beri ailesi onu büyük bir adam yapabilmek için uğraşmıştı. Gerek özel dersler gerek en pahalı okullar… Her şeyi hazır beklemiş, hiçbir şey için kendisi çabalamamıştı. Kendi ayakları üzerinde durmayı yirmi beş yaşına gelmesine rağmen öğrenememişti.

YAZAR SELİN KIŞKIR

Tek hayatı verilen komutlara uygun yaşayıp ne denirse onu yapmak haline gelen bir robota dönüşmüştü, içinde ne sevgi ne şefkat duygusu vardı. Yirmi birinci yüzyılın klasikleşmiş insan tiplemesiydi: egoist, bencil, mutsuz…

Yine işsiz dolaştığım günlerden biri… Babam beni okutmayı çok isterdi, ne diye beni bırakıp gitti ki? Boyadığım taşları satarak topladığım beş kuruş da her gün yol parasına gidiyor… Ne zaman gönlümce paramı sanata harcayabileceğim bilmiyorum… Kimisine göre yaş 35 yolun yarısıdır, yolun yarısına kalmış son 10 yılım ve hala istediğim yerde değilim. Her gün bir umut ile yola çıkıyorum, her gün elim boş dönüyorum. Ne olurdu liseyi bitirip istediğim üniversiteyi kazansaydım? Bunların hepsi bir hayal olarak kalacak mı? Tüm bunlar aklımı kurcalayadursun, o an dikkatimi hızla çeken bir manzara ile karşı karşıyaydım. Güzel suratlı, tertipli ve ütülü açık mavi bir takım elbise giymiş, yakasına ise rakı beyazı bir peçete takmış benim yaşlarımda bir oğlan… Yüzündeki bezmişliği birkaç metre öteden bile okuyabiliyordum. Kim bilir canını ne sıkmış bu kadar, bu erken yaşta hayattan ne bıktırmış kim bilir… Bu trende herkesin hayat amaçları birbirinden farklı, herkes farklı geminin sularında yüzüyor. Kim neden gecenin zifiri karanlığında yüzlerinde anlamsız bir telaş ve damla damla terler ile trene keyfiyen binsin, değil mi? Kimi benim gibi geçinmek için çabalıyor, kiminin yakını vefat etmiş ziyarete gidiyor… Bu genç adamın da yedi milyar amaç içerisinden kendine özgü bir amacı var tabii… Anladığım kadarıyla yanında oturan ihtiyar bey ile sohbet ediyorlar. Yok yok, sadece ihtiyar ediyor gibi. Aklımdaki tartışmaya son verebilmek için, merakıma yenik düşüp onlara doğru ilerledim. İhtiyar; yorgun, mazlum ve titrek bakışlarını benim üstüme çekti. *"Sen nereye gidersin, genç?"* Nereye gittiğimi biliyor muyum sanki? *"Farklı ilçelere gidip orada yaptığım hediyelikleri satıp geliyorum, bizim orda çok alıcı yok da…"* Adamın ilgisini çekmeyi başarmıştım, yanındaki oğlan bu durumdan memnun gözüküyordu. Yarım saat kadar sohbet ettik, meğer eskiden o da benim gibi sanatçı olmak istermiş ama ailesinin tek işi paraymış falan fişman... Gördüğünüz gibi istediğiniz yerde olamamanın bir sürü sebebi olabilirmiş. Dedim ya, benimki de fakirlik. Anlattı da anlattı, sanki hep torunu yaşındaki biriyle dertleşmek istemiş gibi. *"İşte böyle genç, söyle bakalım sen neden keyifsizsin"* Bu sefer dert yanma sırası bendeydi; ona elimdeki her şeyin ne kadar sınırlı olduğundan, babamın beni tek başıma fakir bir hayata bırakmasından uzun uzun bahsettim.

"Hayallerinin sınırlarında, onları kesen engeller beklenmedik bir anda yolundan çıkacaktır. Sadece sana ait olmadığını hissettiğin şeylere veda etmeyi öğren. Vedalar belki soğuktur ama size her zaman tek renk sunarlar. Siyah. Hayatınızdaki her nokta beyaz ya da gri olamaz. Sen de bazı şeyler için geciktiğini düşünme, hayalinin seni en dibe sürüklediğini hissetsen bile pes etme, olmak istemediğin şeyde iyi olmaktan daha kötü değildir çünkü bu. Belki de bunu duymak için çok gençsiniz, ama ben her zaman sanatın içinde büyüyenlerin diğer herkesten olgun olduğunu düşünmüşümdür, beni anladığını biliyorum. Ve inan bana, en beklemediğin anda mutluluk kapını çalacaktır, evlat." dedi ve cüzdanından bir kart çıkarıp verdi: *"En kısa zamanda gelmeni bekliyorum."* İhtiyar adam bir anda gençleşti sanki, sesi titremiyordu ve gözlerinin içi aydınlanmıştı. Neye uğradığımı şaşırdım. Beraber kalkıp trenden indik, genç oğlan arkamızdan ağzı açık bakıyordu, hayatının şokunu yaşamış gibi ama bir yandan da gözlerindeki kıvılcımı görebiliyordum.

Gözlerine inanamamıştı. Gördüğü bir halis olabilir miydi? Karta baktı, tekrar baktı, emin olmak için son bir kez daha baktı. Hayır, halis değildi. O ihtiyar, girmek için can attığı, aylardır çalıştığı şirketin CEO'suydu. Dünyalar durmuştu, bir buçuk saat önce yetişebilmek için canla başla koştuğu trendeydi ve inmesi gereken durakta bilerek inmemişti. Belki aylardır verdiği emek boşa gitti sanabilirsiniz ama o öyle düşünmüyordu, çünkü 25 yıldır ailesinden alamadığı dersi kendi yaşlarında fakir ve öksüz bir çocuktan almıştı.

YAZAR **YAŞAR SAİD ONAY**

"Umut uyanık insanın rüyasıdır." Aristoteles tarafından söylenmiş bu sözü ilk gördüğümde hiç önemsemedim. Nereye baksam özlü sözlerle karşılaştığım bu dönemdeki diğer sözlerden herhangi bir farkını görememiştim. Ancak üstüne biraz düşününce bu sözde farklı anlamlar buldum en azından öyle olduğunu sandım. İlk önce teker teker kelimelere baktım. Sonra cümleyi bir kez daha okudum. Sonra bir kez daha... Umut rüyaya benzetilmiş gibiydi bu sözde. Ama rüyanın bir özelliği var bu rüyayı uyanık insanlar görüyor. Peki umut ve rüya nasıl benzetilmiş? Rüyada olması muhtemel veya olması muhtemel olmayan olay ve durumları gerçekleşmiş gibi görürüz. Umut da bir şeyin olabileceğini sanmamız sonucu oluşan duygudur. Her ikisi arasında, olacak bir şeyi konu edinme bakımından bir benzerlik kurmak çok da yanlış olmaz diye düşündüm. Umut uyanık insanın rüyası ise umut eden de uyanık bir insandır. Önermenin her iki tarafının da değilini aldım , umut etmeyen insan da uyanık insan değildir, sonucuna ulaştım. *Uyanık bir insanı uyuyan bir insandan ayıran nedir?* Eğer umut uyanık insanın rüyası ise umutta belirli bir çaba düşüncede aramamız gerek. Çünkü Aristoteles uyanık bir insandan bahsetmiş. Yani genel olarak bu sözden anladığım şu ki bir umut kümesi var ve bu umut kümesindeki elemanlar çabalamak ile düşünmek. Bu elemanlar var olduğu sürece umut kümesi var ancak bu elemanlardan biri dahi eksik kalsa umut kümesi oluşmaz.

Bu satırları yazarken dünya üzerinde 7,898,001,723 insan yaşıyor. Her bir saniye birileri dünya ya gözlerini açarken başka birileri gözlerini kapatıyor. Bunun neticesinde şu anda yaşayan 8 milyar insanı da saydığımız takdirde 117 milyar insan dünyaya gelmiş durumda. Bu rakamın büyüklüğünü şöyle anlayabiliriz. Eğer şu ana kadar dünyaya gelmiş tüm insanların fotoğrafları elimizde olsa ve 100 yıl boyunca her insan fotoğrafına yalnızca bir saniye baksak fotoğrafların yaklaşık kırkta birine bakmış olurduk. 117 milyar insan 117 milyar farklı yaşam da demek. Farklı başarılar, farklı zorluklar...

Zorluklar... Hayatımız boyunca farklı engellerle karşılaştık. Karşılaşıyoruz. Karşılaşacağız. Kimi zaman oldukça üzüleceğiz. Kimi zaman alışmışlığın getirdiği bir kayıtsızlık olacak üzerimizde. Bazen kaçmak gitmek isteyeceğiz hiç kimsenin olmadığı bir yere. Bazense insan dolu bir sokakta yürümek isteyeceğiz sadece. Kimi zaman yalnızca tebrik edilmek isteyeceğiz. Kimi zamansa destek görmek. Bazen ev , okul , hayat hiçbir şey iyi gitmeyecek. Bazense gelecek kaygısı bizi kemirecek. İnişler çıkışlar, farklı duygular , zıt düşünceler , kararsızlıklar hayat boyu peşimizde olacak. Ancak yaşamaya devam edeceğiz, her bir saniye bu hakkı kaybedenleri bilerek ve isteyeceğiz sonsuza kadar yaşamak, hayatı anlamlı hale getirenin ölüm olduğunu bilerek. Hayatı dolu dolu yaşamak, her anına anlam yüklemek isteriz. Gelecek nesillere kendimizden bir şeyler bırakmak isteriz. Ailemize, ülkemize, dünyaya kısaca insanlığa yararlı olmak isteriz. Bu yolda karşımıza çeşitli sıkıntılar çıkacaktır. Bu sıkıntılardan çoğunu çevremizin de desteği ile atlatacağızdır. Ancak öyle zamanlar gelecek ki hiçbir çaresi yokmuş gibi görünecek sorunlar çıkacak. İşte bu anlarda umutsuzluğa düşmenin (düşünmeyi ve çabalamayı bırakmak) hiçbir yararı olmayacak. Olumsuz olay, durum, şartlar ne derece ağır olursa olsun umut etmeye devam etmeliyiz. Çalışmaya düşünmeye, üretmeye devam etmeliyiz. Sorunumuzun çözümünü aramalıyız. Çünkü aramakla bulunmaz ancak bulanlar da arayanlardır. Aristo' nun sözüne geri dönmek istiyorum. Umut uyanık insanın rüyasıdır. Umut etmeyen insanlar karşımızda durduğunu sandığımız ama aslında hiç orada olmamış insanlardır. Umutlarıyla beraber çabalarını ve düşünmelerini sınırlamış bundan dolayı yapabileceklerini de sınırlamış insanlardır.

Yani herkes hayatında farklı zorluklar yaşıyor. Her bireyin yaşadığı zorluk farklı olsa da bu zorluklara karşı çıkmalıyız ve umut etmeyi hiçbir zaman kesmemeliyiz. Çünkü umut etmeyi kestiğimiz anda bir uyurgezerden farkımız kalmaz. Bir nevi bilincimizi kaybederiz. Sonuç olarak yapabileceklerimizi sınırlandırırız.

TÜRK TARİH TEZİ & MU KITASI TEORİSİ

YAZAR YİĞİT ELMACI

Şu anda Anıtkabir arşivinde saklanan Türk Tarih Tezi neden yazıldı? Mustafa Kemal Atatürk için neden bu kadar önemli?

Mustafa Kemal, 1923 yılında İstanbul Üniversitesi Profesörler kuruluna "Ulusal bağımsızlığımızı bilim alanında da tamamlama" görevi verdi. Türk Tarih Tezi, Osmanlı tarih yazımının mirası olan İslam merkezli tarih yorumlarına ve Avrupa merkezli tarih yorumlarına karşı alternatif bir millî yorum geliştirilmesi amacıyla 1930'larda ortaya atılmıştı. Atatürk batılı tarih tezlerinin doğru kabul edilip okullarda okutulması yerine millî bir tarih yazılması gerektiğine inanıyordu. On beşinci yüzyıldan beri, batılı tarih yazarları medeniyetin başlangıç yeri olarak Yunan medeniyetini ifade etmekteydi. Bu tarih görüşünde Türkler, Orta Asya'daki göçebe aşiretler olarak anlatılıyordu. Özellikle on dokuzuncu yüzyıldan itibaren bu tez ırkçı antropolojik yaklaşımlarla bir ırk aidiyetine -sarı ırk, beyaz ırk vb.- oturtulmaya çalışılmıştı. Bir Fransız okulunda öğrenci olan Afet İnan, Fransızca tarih kitaplarında Türklerin uygarlık yapıtlarına yer vermediğini ve Türklerden "ikinci dereceden sarı ırktan, istilacı barbar kavim" olarak söz edildiğini Atatürk'e anlattı.

1930 yılında Afet İnan, Tevfik Bıyıklıoğlu, Samih Rıfat, Yusuf Akçura, Reşit Galip, Hasan Cemil Çambel, Sadri Maksudi Arsal, Şemsettin Günaltay, Vasıf Çınar ve Yusuf Ziya Özer "Batılı yazarlar tarafından yazılmamış" Türk tarihini araştırmak için çalışmalara başladılar. 1930 yılında Türk Tarihinin Ana Hatları adlı 606 sayfalık eseri hazırladılar. 606 sayfalık bu çalışma sadece bir ön derlemeydi. Sadece 100 adet bastırılarak ülke çapında bilim adamlarına dağıtılarak incelettirildi. İlk derleme kitabı ilim adamlarınca incelendi, tartışıldı ve değerlendirmeler ve düzeltmeler yapıldı. Türk Tarih Heyeti (Türk Tarih Kurumu) de bu çalışmaları yürütmek üzere 15 Nisan 1931 tarihinde kuruldu. Atatürk, bu heyete Türk tarihini belgelere dayanarak yazmalarını, gerçeklerin dışına çıkmamalarını, Türklüğü acuna duyurmalarını söyledikten sonra "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar mühimdir. Yazan, yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır." demişti. 1931 yılında ikinci kitap olan 87 sayfalık Türk Tarihinin Ana Çizgileri-Giriş Bölümü hazırlandı. 4 ciltlik bu çalışma bu sefer 30.000 adet bastırıldı. 4 ciltlik eser 1931-1941 döneminde liselerde tarih derslerinde okutuldu.

26 Eylül 1932'de Ankara'da Türk tarih profesörleri ve öğretmenlerinin katılmasıyla ilk kez Türk Tarih Kongresi toplandı ve Türk Tarih Tezi bu kongrede bilimsel bakımdan tartışıldı. Bu tez, kültür alanımızda yeni bir tarih görüşü ortaya koymaktaydı: "Türk milletinin tarihi şimdiye kadar sanıldığı gibi yalnız Osmanlı tarihinden ibaret değildir. Türk'ün tarihi çok daha eskidir ve temasta bulunduğu milletlerin medeniyetleri üzerine tesir etmiştir." Bu tez ile Türk tarihinin Etilerden ve Sümerlerden başladığı ve Türklerin medeniyet kurucu bir millet olduğu savları dayanaklarıyla birlikte ortaya konulmuştu. Mustafa Kemal Atatürk döneminde resmi kurumlarca da desteklenen Türk Tarih Tezi araştırmalarına yönelik ilgi sonraki dönemlerde azaldı ve bu nedenle tezin ileri sürdüğü savlar gündemdeki yerini zamanla başka görüşlere bıraktı.

Türk Tarih Tezinin ileri sürdüğü savlar şu şekilde özetlenebilir:

a Türkler, brakisefal ve beyaz ırktandır. Beyaz ırkın anayurdu Orta Asya'dır.

b Medeniyetin beşiği Türklerin anayurdu olan Orta Asya'dır.

c Anayurtları olan Orta Asya'dan değişik sebeplerle göç eden Türkler böylece dünyaya medeniyeti yaymışlardır.

d Anadolu'nun ilk yerli halkları da Türklerdir, dolayısıyla buranın ilk sahipleri Türklerdir.

e Türklerin İslâm Medeniyetine katkıları araştırılmalıdır.

f Osmanlı Devleti'nin kuruluşu ile ilgili iddialar araştırılmalı, gerçek ortaya çıkarılmalıdır.

"Mu Kıtası" teorisi nedir? Atatürk'ün "Mu Kıtası" ile ilgili çalışmaları nasıl başladı?

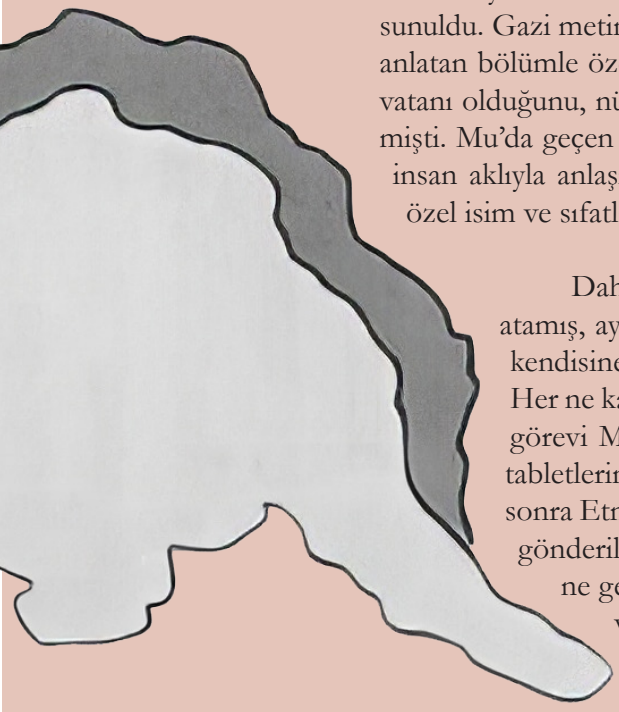
Mustafa Kemal, 1923 yılında İstanbul Üniversitesi Profesörler kuruluna "Ulusal bağımsızlığımızı bilim alanında da tamamlama" görevi verdi. Türk Tarih Tezi, Osmanlı tarih yazımının mirası olan İslam merkezli tarih yorumlarına ve Avrupa merkezli tarih yorumlarına karşı alternatif bir millî yorum geliştirilmesi amacıyla 1930'larda ortaya atılmıştı. Atatürk batılı tarih tezlerinin doğru kabul edilip okullarda okutulması yerine millî bir tarih yazılması gerektiğine inanıyordu. On beşinci yüzyıldan beri, batılı tarih yazarları medeniyetin başlangıç yeri olarak Yunan medeniyetini ifade etmekteydi. Bu tarih görüşünde Türkler, Orta Asya'daki göçebe aşiretler olarak anlatılıyordu. Özellikle on dokuzuncu yüzyıldan itibaren bu tez ırkçı antropolojik yaklaşımlarla bir ırk aidiyetine -sarı ırk, beyaz ırk vb.- oturtulmaya çalışılmıştı. Bir Fransız okulunda öğrenci olan Afet İnan, Fransızca tarih kitaplarında Türklerin uygarlık yapıtlarına yer vermediğini ve Türklerden "ikinci dereceden sarı ırktan, istilacı barbar kavim" olarak söz edildiğini Atatürk'e anlattı.

Chruchward, 2 hafta sonra Ankara'ya gelerek Çankaya'da, Atatürk ve Tahsin Bey ile akşam yemeği yedi. Chruchward; bu tabletleri nereden bulduğunu, yaklaşık 50 senesini bu araştırmaya adadığını, tabletlerdeki dilin Antik Mayalara dayandığını, M.Ö. 200.000 ila 70.000 yılları arasında Pasifik'te bulunan Avustralya'dan biraz daha büyük "Mu" adında bir kıtadan söz edildiğini ve kıtada yaşayanların yüksek bir medeniyete ulaştıktan sonra bir sel veya deprem neticesinde battığının düşünüldüğünü Atatürk'e iletti. Bu görüşmenin ardından Atatürk, 60 kişilik bir heyet kurdurarak Mu Kıtası hakkındaki kitapların tercümesi emrini verdi.

Atatürk'ün yaveri Salih Bozok, konuyu hatıralarında şöyle anlatıyor:

Gazi, kitapların tercümesi yapılırken çok heyecanlıydı! Günaşırı, "Tercümeler bitmedi mi, heyet niçin bu kadar yavaş çalışıyor?" diye hayıflanıyordu. Nihayet tercümeler bitti. Kitap basılmadı, daktilo edilerek Atatürk'e sunuldu. Gazi metinleri tekrar tekrar büyük bir dikkatle okudu, yaratılışı anlatan bölümle özel olarak ilgilenmişti. "Mu Kıtası'nın insanlığın anavatanı olduğunu, nüfusun 64 milyona çıktığını" yazan kısmın altını çizmişti. Mu'da geçen Tanrı kavramıyla da yakından ilgilenmiş, yaratıcının insan aklıyla anlaşılamayacağının üzerinde durmuştu. Mu dili kökenli özel isim ve sıfatları öz Türkçe ile karşılaştırarak notlar alıyordu.

Daha sonra Atatürk, Tahsin Bey'i Meksika'ya elçi olarak atamış, ayrıca TBMM bütçe kayıtlarından da anlaşıldığı üzere kendisine yüklü bir miktarda araştırma bütçesi tahsis etmişti. Her ne kadar 'Büyükelçi' olarak gözükse de, Tahsin Bey'in asıl görevi Maya dilinin öz Türkçeyle olan benzerliğini ve Maya tabletlerini araştırmaktı. Meksika'ya gitmesinden bir müddet sonra Etnografya Müzesi'nden kimi görevliler de onun yanına gönderildi. Ekibin araştırma sonucu, üç ciltlik bir kitap haline getirilerek Atatürk'e sunuldu. Kitaplarda Maya, Aztek ve İnka uygarlıklarının kullandığı eşyaların, Türklerin kullandığı eşyalara ne denli çok benzediği hatta davul ve kalkanlarında kullandıkları ay ve yıldızın Türk Bayrağındaki ay ve yıldızdan hiçbir farkı bulunmadığı ortaya konuyordu.

Ayrıca -yüksek bir para karşılığında- William Niven tarafından bulunan tabletlerden bir tanesi satın alınarak Atatürk'e gönderildi. Söz konusu tablet, günümüzde hâlâ Atatürk'ün saklı mektupları ile birlikte muhafaza edilmektedir. Atatürk'e ulaştırılan cilt halindeki araştırma neticeleri ise 70'li yıllara dek Türk Dil Kurumunda bulunuyordu. Şu anda ise Anıtkabir Kütüphanesi'nde iki cilt olarak 1301 ve 1302 numarasıyla halen ziyarete açıktır. Üçüncü cilt ise kaybolmuştur. Dahası, Churchward'ın kitaplarından yapılan çeviriler de dört cilt olarak aynı yerde muhafaza edilmektedir. Tahsin Bey'in, Atatürk'e gönderdiği 700'den fazla fotoğraf da Anıtkabir fotoğraf arşivinde yer almaktadır. Dünyada yalnızca fotoğraflarda, tapınak ayinlerini yöneten kişilerin kürsülerinde "Türk Mitolojisinde görülen bozkurt figürünün birebir aynısının kullanılması" Atatürk'ün üstünde durduğu bir başka konu olmuştu. Sonuç olarak Atatürk, bilimsel delillerle desteklenen bir tez sunmuş fakat araştırmaları tamamlamaya maalesef ömrü yetmemiştir.

Bu tez ile şu sorular yanıtlanmaya çalışılmıştı:

"Türkler, Orta Asya'dan gelmişlerdi ama Orta Asya'ya nereden ve nasıl gelmişlerdi?"

"Türklerin, Amerika kıtasının yerlileri olan Maya, Aztek ve İnka uygarlıkları ile olan benzerlikleri nasıl açıklanabilirdi?"

"Dünya tarihi nerede başlamıştı?"

"Orhun Yazıtları ve Maya tabletlerindeki benzerlikler nereden geliyordu?"

Günümüz bilim insanlarının bir kısmına göre Mu Kıtasının var olması imkansız olarak görülmektedir. Hala bu iddiaya inanan ve doğruluğunun ispatı için uğraşan kişiler bulunmaktadır. Fakat Tahsin Mayatepek'in Atatürk'e notlarını sunduğu raporun parçaları bazen sahaflar bazen ise kişilerden toplanarak bir araya getirilmiş ardından Anıtkabir'in arşivine konulmuştur. Bu bilgilere ulaşmak halk tarafından imkânsız olduğundan birçok araştırmacı ilerleme kaydedememektedir. Elde olan bilgilerin sadece çok az bir kısmı Sinan Meydan tarafından kitap haline getirilmiştir.

EFES ANTİK KENTİNDEKİ
BAZI HEYKELLERİN ANLAMLARI

YAZAR **MİNA AKIN**

Birçoğumuz burnumuzun dibinde olan Efes Antik Kenti'ni ziyaret etmiştir. Efes... Ayakta kalan tüm güzellikleri ile bizi bekleyen Antik Yunan kenti. Bu güzelliğin en bilinen simgesi ise günümüze kadar dayanmış olan Celsus Kütüphanesi. Dışarıdan 2 katlı gözüken ama aslında 3 katlı olan bu kütüphanenin hikâyesi Romalı bir tüccara dayanıyor. Zamanında Roma'dan Efes'e göçen Tiberius Celsus Polemeanus'un ölümü üzerine oğlu Aquila, babasının mezarının üzerine bir kütüphane yaptırıyor. Kütüphanenin yapımına ne zaman başlandığı bilinmese de yapımının M.S. 135 yılında bittiğini biliyoruz. Kütüphanenin dış cephesine ise Celsus'un erdemlerini simgeleyen 4 ihtişamlı heykel yapılıyor. Bu heykellerin asılları günümüzde Viyana Müzesi'nde bulunmakta.

İlk heykel Sofia, bilgeliği ve aklı simgeliyor. Helenistik felsefenin ana fikrini oluşturan Sofia, tanrıça düşüncesini benimseyen gruplar tarafından "bilgeliğin kutsal ruhu" olarak adlandırılmıştır. Gnostiklere göre ise Sofia, Tanrı'nın dişi ruhudur. Tanrı daha hiçbir şey yaratmadan önce Sofia'nın içinde vardır. Sofia, erkek egemenliğine dayalı Batı kiliselerinde kabul görmeyip Doğu kiliselerinde tutkuyla bağlanılan bir figür olmuştur. Hatta bir iddiaya göre Ayasofya (Hagia Sophia) ismi de doğu Hristiyanları tarafından konulmuştur. Sofia'nın karşımıza çıktığı bir başka alan da felsefe (philosophia) kelimesidir. Philos-sevgi ve Sophia-bilgelik kelimelerinden türeyen felsefe kelimesi bilgelik arayışı, bilgi severlik anlamlarına gelmektedir.

İkinci heykel Arete, erdem ve karakteri simgeliyor. Her türden mükemmellik ve ahlaki erdem anlamlarına gelen Arete kelimesi aynı zamanda insanın kendi potansiyeline tam olarak ulaşmak için her türlü işlevin yerine getirilmesini ifade eder. Yunan mitolojisindeki Odysseia adlı Troya Savaşı sonrasında evine dönmeye çalışan Odysseus ve müretebatının başından geçenleri anlatan bir kitapta adı geçen Arete, Odysseus'un son durağı Phaecions'un kraliçesi olarak karşımıza çıkar. Kitapta asil ve misafirperver olarak betimlenir. Bir başka hikâyede ise zeki ve cömert bir kadın olarak tasvir edilir. Ayrıca Antik Yunan'da arete kelimesi önüne getirildiği kelimeyi mükemmelleştirmek için de kullanılmaktaydı. zesi'nde bulunmakta.

Üçüncü heykel Ennoia, kader ve muhakemeyi simgeliyor. Düşünme, düşünceli olma, meşgul zihin anlamlarına gelen Ennoia kelimesi Gnostikler tarafından Tanrı'nın kendini bilme arzusuyla kendi yansımasına bakması ve kendisi hakkında oluşturduğu ilk düşünceyi karşılamak için kullanılmıştır. Fikir anlamına gelen "notion" kelimesi de aslında Ennoia'dan türemiştir.

Son heykel Episteme, ilim ve bilimi simgeliyor. Episteme gerçeğin daha iyi kavranmasını mümkün kılan derin bilgi ve gerçeğin temel ilkelerinin bütünü olarak tanımlanabilir. Sözlük anlamı ise haklı ve gerçek olan bilgidir. Antik Yunan filozoflarından Platon, bilgi sorununu değerlendirirken, iki tür bilgiden söz eder; birincisi Doksa, yani yanlış ya da yanılsamalı bilgi, ki bunlar sanılardır, kesin olmayan bilgilerdir ve ikincisi Episteme, yani doğru bilgi. Buna göre, doksa duyu organlarıyla algılanan dünya, episteme ise dünyanın akılla kavranılmasıdır. Bilginin incelenmesini ifade eden epistemoloji kelimesini muhtemelen duymuşsunuzdur. Bu kelime tam olarak "Episteme" den türetilmiştir. Episteme, Celsus Kütüphanesinde kadınsı bir figür olarak kişiselleştirilmiştir.

Türk Anayasa Tarihi Bağlamında

II. MAHMUT YENİLİKÇİLİĞİ[1]

YAZAR EMRE GEZER '10

Alemdar Mustafa Paşa ile uygulamaya konan ve kısa süre içerisinde yine onunla birlikte uygulamadan kalkan Sened-i İttifak, Osmanlı Devleti için köklü bir siyasal dönüşüm sürecini başlatmıştır. III. Selim döneminin yenilikçi anlayışıyla yetişen ve Sened-i İttifak'ı da bu anlayışın yıkılmaya çalışıldığı bir dönemde onu yeniden diriltmek için bir çözüm olarak uygulamaya koyan Alemdar'ın sadece merkez ve taşra arasında değil, bu yönüyle III. Selim ve II. Mahmut dönemlerindeki merkeziyetçi reform anlayışları arasında da bir köprü oluşturduğu söylenebilir. Zira Alemdar ile muhtemelen aynı yönde hedefleri bulunmasına rağmen II. Mahmut, onun taşra ile uzlaşmaya dayalı reform stratejisi yerine merkeziyetçi ve radikal bir reform stratejisi benimsemiştir. II. Mahmut'un saltanat süresi, hemen hemen Sened-i İttifak ve Tanzimat Fermanı arasında geçen yılların bütününü kapsar. Bu bakımdan II. Mahmut döneminin de bu iki anayasal belge arasında bir köprü oluşturduğu söylenebilir[2]. Tarihi oluş içerisinde bu iki hareket birbirine sıkı şekilde bağlıdır. Sened-i İttifak ve Tanzimat Fermanı, siyasi bir mücadelenin birbirini takip eden iki safhasından başka bir şey değildir[3]. Bu nedenle Sened-i İttifak'tan Tanzimat'a giden yolu anlayabilmek için II. Mahmut yenilikçiliğini incelemek gerekir. II. Mahmut yenilikçiliğinin anayasa hukuku açısından bir üçlü güçlendirme programı olduğu söylenebilir: Devlet-toplum ilişkilerinde devleti güçlendirme, devlet aygıtı içindeki merkezi otorite-yerel otorite ilişkisinde merkezi güçlendirme, merkez güçleri arasındaki sürtüşmede de sarayı güçlendirme[4]. İşte bu programı uygulayabilmek için II. Mahmut'un yaptığı ilk iş, önünde büyük bir engel olarak gördüğü Sened-i İttifak'ı ortadan kaldırmak olmuştur. Ardından âyânlardan ve yerel hanedanlardan merkeze sorun yaratanlar saf dışı bırakılarak merkezi otorite güçlendirilmiştir.

---

[1] Bu yazı, Emre Gezer'in "Türkiye'de Anayasa Hazırlama Süreçleri (1923-1982)" adlı yüksek lisans tezinden yararlanılarak yeniden düzenlenmiştir.

[2] Bülent Tanör, Osmanlı-Türk Anayasal Gelişmeleri, 19. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2010 s. 62.

[3] Halil İnalcık, "Sened-i İttifak ve Gülhane Hatt-ı Hümâyûnu", Belleten, Cilt: XXVIII, Sayı: 112, 1964, ss. 603-622, s. 604

[4] Tanör, s. 66.

Uzun süredir yenileşme girişimlerinin önünde büyük bir engel teşkil eden yeniçeri ocağı Vaka-i Hayriye olarak adlandırılan olayla ortadan kaldırılmış; böylece merkeze muhalefet edebilecek feodal ve askeri güç odakları bertaraf edilmiştir. Batıya karşı güvensiz bir yaklaşımı olan Osmanlı bürokrasisi ve toplumuna rağmen uygun zemini elde edip Batılılaşmaya yönelik bir reform programı uygulamak isteyen II. Mahmut, kendisi de Batıyı yeterince tanımadığı için fikirlerine güvendiği İngiliz elçisi Canning ve Mustafa Reşit Paşa'yı bu konuda kendisine yardımcı seçmiştir. Mustafa Reşit Paşa, Osmanlı Devleti'nin geleneksel bürokrasisinden farklı şekilde Batılı gibi düşünmeye gayret eden ve Osmanlı Devleti'nin geleceğini de Batı medeniyetinde gören bir devlet adamıdır. İngiliz elçisi Canning ise İstanbul'daki mesaisinde başta Türklere fazla sempati duymasa da, II. Mahmut'un samimi reform gayretinden etkilenerek bu meseleye kafa yormuştur[5]. Nitekim İngiliz Dışişleri Bakanı Palmerston'a yazdığı şu satırlar, kendi bakış açısıyla Osmanlı Devleti'nin mevcut durumunun tespitini ve sorunun çözüm yolunu içermektedir:

"Halledilecek ana mesele şudur: Türkiye'nin bu yolda giderse ordu ve maliyece kötürüm kalacağını görerek, mevcut idare sistemi içinde ne gibi yenilikler yapılabilir? Bunu düşünmemiz gerek… Sanırım ki, Türkiye konusunda belirli bir politika hattı seçip sonuna kadar uygulamanın vakti geldi. Türk İmparatorluğu son günlerini yaşamaktadır. Ancak Batı medeniyetine yaklaşmak suretiyle dağılmasını bir müddet için önlemek mümkün olabilir. Bu ihtimal bile zayıf amma, ne olursa olsun tek çare, aksi halde imparatorluk dağılacak ve sonuç olarak Avrupa barışı uzun yıllar tamiri imkânsız bir hercümerç içinde yuvarlanacaktır".[6]

Nitekim II. Mahmut da Batı medeniyetine yaklaşmayı tercih etmiş ve yapacağı yenilikler şu esaslar üzerine inşa edilmiştir: Hükümdarın mutlak yetkisinin devamı, yönetilenlerin "reaya" statüsünden "tebaa" statüsüne geçişi, kapıkulluğunun kaldırılarak yerine sınıf, ırk, din farkı gözetilmeden devşirilen sivil bürokrasinin kurulması, kapıkulu ordusu yerine farklı şekilde devşirilen bir militer örgüt kurulması, sivil bürokrasi ve ulemadan seçili kişilerden oluşan ve yasa yapma görevi bulunan sürekli meclisler kurulması[7]. 1837'de Dışişleri Bakanı olan Mustafa Reşit Paşa'nın giriştiği ilk iş, İstanbul'daki elçileri Babıâli'ye davet ederek II. Mahmut'un şu demecini onlara bildirmek olmuştur[8]:

"Ben tebaamın müslümanını câmide, hıristiyanını kilisede, musevisini de havrada fark ederim, aralarında başka gûnâ bir fark yoktur. Cümlesi hakkındaki mahabbet ve adaletim kavidir ve hepsi hakiki evladımdır" [9].

Yeni bir yaklaşımı ortaya koyan bu sözler Tanzimat'ın ayak sesleri olmuştur. 1838 yılında daha somut adımlar atılarak "tanzîmat-ı hayriyye" reformları için gereken yasal düzenlemeleri hazırlamak üzere Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye kurulmuştur[10]. Ancak Mustafa Reşit Paşa gibi Batı'ya dönük bir devlet adamının dahi bu kurulun oluşturulmasında İngiltere ve Fransa'daki gibi meclis üyelerinin seçimle gelmesi ve azledilememesi ilkesi yerine Avusturya ve Prusya'daki gibi meclis üyelerinin hükümdar tarafından atanması ve azledilebilmesi ilkesinin Osmanlı Devlet yapısına daha uygun düşeceği kanaatine sahip olması dikkat çekici bir hususdur[11].

II. Mahmut dönemi, hedef ve yöntemleri nedeniyle "aydınlık despotizmi" şeklinde nitelendirilmiştir[12]. Yapılan yeniliklerin sonuçları çoğunlukla olumlu sayılmakla birlikte[13] mutlakiyetçi yaklaşımdan ötürü idarenin baskı unsuru olumsuz değerlendirilmiştir[14]. Türk anayasa tarihi bağlamında II. Mahmut yenilikleri ele alındığında; sadece Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye'nin kuruluşu dahi Tanrının emri ve onun yeryüzündeki gölgesi sayılan padişahın iradesi dışında, norm koyma sürecine insan düşüncesinin katılım sağlayabileceği kabulünden ötürü büyük bir zihniyet devrimini temsil etmektedir[15]. II. Mahmut'un merkezin mutlak egemenliği altında yeni bir bürokrasi anlayışıyla devleti şekillendirmek üzere çıktığı yol, kendi saltanat döneminin hemen ardından Osmanlı Devleti'ni merkezin mutlak egemenliğinden iradi bir feragat tercihine ulaştırmıştır. İşte bu tercihle ulaşılan sonuç ise Tanzimat Fermanı olmuştur.

[5] Enver Ziya Karal, "Gülhane Hatt-ı Hümâyunu'nda Batı'nın Etkisi", Belleten, Cilt: XXVIII, Sayı: 112, 1964, ss. 581-601, s. 589-591.
[6] Stratford Canning, Lord Stratford'un Türkiye Hatıraları, Stanley Lane Poole'dan kısaltarak çeviren: Can Yücel, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1959, s. 112.
[7] Niyazi Berkes, Türkiye'de Çağdaşlaşma, 26. Baskı, Yapı Kredi Yayınları, Hazırlayan: Ahmet Kuyaş, İstanbul, 2018, s. 171.
[8] Karal, s. 595.
[9] Reşat Kaynar, Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat, 4. Baskı, TTK Basımevi, Ankara, 2010, s. 100.
[10] Mehmet Seyitdanlıoğlu, Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868), TTK Basımevi, Ankara, 1994, s. 35-36; Ali Akyıldız, "Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye", Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, Cilt: 28, Türkiye Diyanet Vakfı, İstanbul, 2003, ss. 250-251, s. 250.
[11] Kaynar, s. 104-105.
[12] Bahri Savcı, "Osmanlı-Türk Reformlarının (İslâhat Hareketlerinin) Bir Batı Demokrasisi Doğurma Çabaları", Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, Cilt: XXI, No: 1, 1966, s. 115.
[13] Recai G. Okandan, Amme Hukukumuzun Ana Hatları, İÜHF Yayınları, İstanbul, 1977, s. 63-64.
[14] Orhan Aldıkaçtı, Anayasa Hukukumuzun Gelişmesi ve 1961 Anayasası, 4. Baskı, İÜHF Yayınları, İstanbul, 1982, s. 38-39
[15] Berkes, s. 175.

BİR EKOLOJİK FACİA:

ARAL GÖLÜ

YAZAR **HAVİN EYLÜL ALTINBOĞA**

Aral Gölü kuzeyindeki Kazakistan ve güneyindeki Özbekistan'ın arasında, Orta Asya'da yer alan 68.000 km² alana sahip (Marmara Denizinin 7 katı büyüklüğünde) dünyanın en büyük 4. gölüdür. En azından öyleydi. İnsanın doğayı kontrol etme gücü ve eğilimi zamanla doğa üzerinde bir sömürüye dönüştü ve bu süreç içinde insanın acımasızca Aral Gölünü kurutup çöle döndürmesi sadece 40 yıl aldı. Peki nasıl mı?

Aral Gölü 50 yıl öncesine kadar Orta Asya'nın bağrına karabasan gibi çöken Karakum ve Kızılkum çöllerini yararak bölgeye hayat veren Siri Derya ve Amu Derya nehirlerinin on binlerce yılda ilmek ilmek örerek meydana getirdiği gölün adıdır. Aral'a hayat veren Siri Derya ve Amu Derya nehirlerinin taşıdığı bol oksijenli, alüvyonlu ve yüksek debili sular nedeniyle gölde canlılık ve eko zenginlik ortalama bir göle oranla 6 kat daha fazladır. Bu durum göldeki balık ve diğer canlıların türünü ve sayısını daha da artırmaktadır. Sahip olduğu bu zenginlik nedeniyle Aral Gölü ve çevresi tarih boyunca uğruna savaşlar verilen topraklardan olmuştur. İkinci Dünya Savaşı sırasında Sovyetlerde yaşanan kıtlık dahi gölden avlanan balıklar sayesinde aşılmıştır. Sovyet yönetimi gölün öneminin farkında olmadığı için çok büyük bir nankörlükle gölün hayat damarları olan Siri Derya ile Amu Derya nehirlerini 1960'larda kesmiş ve felaket sürecini başlatmıştır. Süreç şöyle gelişir; 1960'lara gelindiğinde pamuk üretimi kısıtlı olan Sovyetler bu son derece önemli sanayi hammaddesinin eksikliğinden dolayı Batı karşısında tutunmakta zorluk çeker. Stalin'in aldığı 1956 tarihli bir kararla bu sorunun üstesinden gelindiği düşünülür. Bu karara göre Siri Derya ve Amu Derya nehirleri üzerinde 20'ye yakın sulama barajı inşa edilecek ve bölgenin su sorunu çözülerek pamuk hasadı hız kazanacaktır. Stalin'in bu projesi 1960'larda çok büyük sevinç ve övgüyle karşılanır. Düşünüldüğü gibi de olur aslında, Özbekistan sadece 10 yıl içinde en çok pamuk üreten 3 ülkeden biri olur. Üretilen pamuk hem Sovyet sanayisine can verir, hem de ihraç edilerek ülkeye gelir sağlar. Bütün bunlar yaşanırken kurumaya başlayan Aral kimsenin aklına gelmez. Zira bu derece büyük bir su kütlesinin birkaç sulama kanalı yüzünden zarar görebileceği kimsenin aklına dahi gelmez. Lakin gölün bu ekolojik sabotaja tepkisi gecikmez ve 1970'lerden itibaren her geçen gün çekilmeye başlar. Zaman geçtikçe Sovyetlerin pamuk hasadı artarken Aral Gölünün sınırları daralır. 1960'da 75.000 km² olan göl sadece 20 yıl içinde yarı oranında küçülmüştür. Bu süre içerisinde gölün tuzlu suyla kaplı Güney bölümü kuruduğu için balık çeşitliliği de yarı oranında azalır.2000 yılına gelindiğinde ise gölün sınırları ¼₀ oranında küçülmüş ve ekosistemdeki canlılık tamamen yok olmuştur. Çünkü kuruyan suların geride bıraktığı mineral ve tuzlar havzadaki tuzluluk oranını Kızıldeniz'in 3 katına çıkarmıştır. Bu nedenle balık türleri yok olurken, göl yüzeyinde oluşan "Aral Çölü" zararlı kimyasallar ve toksik maddelerle kaplanır. Çöl rüzgârları ile havaya karışan bu maddeler bölgede kanser vakalarında ve kalıtsal hastalıklarda patlamaya yol açar. Bir zamanlar çokça popüler olan göl çevresi bugün müthiş bir hızla göç vermektedir.

Aslında Aral'ı kurtarma çalışmaları yapılmadı denemez. 1987 yılında Aral Gölü Kuzey Aral ve Güney Aral olmak üzere ikiye bölündü. 1995 yılında inşa edilen bir barajla iki bölümün ayrı kalması sağlandı. Seyhun Nehri üzerinde bir takım çalışmalar yürütülerek, Kuzey Aral'a su akışında bir sorun yaşanmasının önüne geçilmeye çalışıldı. Çalışmalar başarıya ulaşmıştı, Kuzey Aral'ın sularında yükselme meydana gelmişti, fakat Güney Aral Gölü kaybolmuştu. Ancak böylesine büyük bir felaket çok çabuk düzeleceğe benzemiyor. Uydu görüntülerinin gösterdiğine göre Aral Gölü modern tarih boyunca ilk kez tamamen kurudu. Konuyla ilgilenen bilim insanları, Aral Gölü'nün en az 600 yıl boyunca kuru kalacağına inandıklarını söylediler. Şu an Aral Gölü, bir zamanlar hayat verdiği Karakum ve Kızılkum çöllerinin hemen yanında, yeni adıyla 'Aralkum Çölü' olarak uzanmakta.

ESRARENGİZ BİR ŞEHİR: BETHLEHEM!

YAZAR **ARMANÇ GEDİK**

Derginin bu bölümünde ele aldığımız şehir Amerika Birleşik Devletleri'nin Penslyvannia eyaletinde bulunan Bethlehem şehri. Bethlehem (Beytüllahim) adında günümüz İsrail topraklarında da bir şehir bulunmaktadır. Esasında kelime anlamı bait (ev, hane), lehem (ekmek) kelimelerinin birleşiminden gelmektedir. Bahsettiğimiz şehir Amerika Birleşik Devletleri'nin en eski şehirlerinden biridir. Kuruluş tarihi olan 1741'den itibaren çok fazla yönden gelişmiş aynı zamanda da değişmiştir ancak çizgisini her zaman koruyan bu esrarengiz şehir, kendi kişiliği ve karakterine sahip otantik bir yer olmayı başarmıştır.

Bahsettiğimiz şehre daha yakından bakalım. Bethlehem ABD'nin "Noel Şehri" olarak da bilinir ve adıyla özdeşen bir yıldız olan "Bethlehem Yıldızı" diğer süslemelerden farklı olarak şehrin her yerinde görülebilir, şehir adeta bu yıldızla özdeşleşmiştir. "Bethlehem Yıldızı" tarihler İsa'nın doğumunu gösterdiğinde gökyüzünde belirmiş ve o günden bugüne o yıldıza "Bethlehem Yıldızı" denmektedir. Eğer bir gün yolunuz Noel'de Bethlehem'e düşerse günde yaklaşık 10-15 kez İsa'nın doğumunun tiyatral gösterimi ile karşılaşabilirsiniz, Hristiyan camiası için çok önemli olan bu tiyatral gösterimler şehre çoğu turistin ilgi duymasına neden olmaktadır.

Bethlehem sadece bu yönüyle sınırlı olmayan nüfus olarak 100.000'i aşmamasına rağmen çok renkli ve eski bir tarihe sahiptir. Günümüzde en fazla Nobel ödülü alan, bilimsel çalışmada bulunan ve en değerli üniversitelerin büyük çoğunluğuna sahip olan ABD'nin ilk kitap dükkanı da bu şehirde, Bethlehem'de!

"The Moravian Book Shop" (Moravyalı Kitap Dükkanı) 1745'te açılan bu güzide dükkan aktif bir şekilde günümüzde de çalışmakta ve hizmet vermektedir. 1745'te Moravya Kilisesi'nden Piskopos Augustus Spangenberg; Bethlehem'de hancı olan Samuel Powell isimli birini, bir kitapçı açmak ve işletmek üzere görevlendirdi. İlk yıllarında, bu güzide dükkan kiliseye gidenler, misyonerler ve öğrenciler tarafından kullanılmak üzere Hristiyanlık üzerine adanmışlık ve ayinlerle ilgili malzemeleri ithal edip satarak kilisenin ihtiyaçlarını karşılamıştır. Yaklaşık olarak 2018'de Moravian College (Moravlayı Koleji) dükkanı satın aldığını duyurdu ve artık kolej bünyesinde çalışan bir oluşum statüsüne kavuştu.

Bethlehem düşük nüfusuna karşın eğitim ve öğretimi bünyesiyle bütünleştirmiş ve kültürel altyapı ile sağlamlaştırmış bir şehirdir. Bu şehirde bulunan üniversiteler gerçekten çok çeşitli araştırmalara ev sahipliği yapmakta ve bilgi birikim kültürünü layıkıyla sürdürmekte. Şehirdeki başlıca üniversitelere göz atarsak; Lehigh University, Moravian University, Northampton Community College, International Institute for Restorative Practices,St. Luke's School of Nursing ve daha niceleri bizi karşılamakta. Bu üniversiteler arasında gerek sanat gerek akademik araştırmalar bazında gerçekleşen ilerlemenin kayda değer olduğunu okumuştum.

YAPAY ZEKA VE SINGULARITY: geleceğin sınırları

YAZAR ÖMER CAN KUŞÇU

İnsanlık var olduğundan beri bazen hızlı bazen yavaş ama hep bir gelişimin içinde. İnsanlığın bu gelişiminde pek çok dönüm noktası da oldu: ateş, dil, matematik, yazı, buharlı makineler, elektrik, bilgisayarlar ve daha fazlası... Bu yazıda ise yeni bir dönüm noktasından bahsedeceğim, belki de sonuncusundan.

Yapay zeka hakkında konuşmaya başlamadan önce modern bilgisayarlardan bahsetmek gerekiyor. İlk modern programlanabilir bilgisayar "Z1" olarak adlandırılan, esasında ikili mekanik bir hesap makinesiydi. Buradaki ikili detayı önemli çünkü bu mantık gelecekteki bilgisayarların da temelini oluşturacaktı. Z1'i bütün bir odayı kaplayan devasa bilgisayarlar takip etti. Bu bilgisayarlardan belki en önemlisi ENIAC John Mauchly II. Dünya Savaşı sırasında orduya balistik hesaplamalarda yardımcı olması için tasarlanmıştı. 30 ton ağırlığında olan ENIAC 1500 m2 alan kaplıyordu. 50'lerde bilgisayarlar matematikçiler için "yardımcı bir asistan" olarak tanımlanan JOHNNIAC'ta olduğu gibi bilimsel ve mühendislik araştırmalarında da kullanıldı. Yıllar 60'lara geldiğinde "Programma 101" sıradan bir tüketiciye satılan ilk bilgisayar olduğunda her şey değişmeye başladı. 70'lerde popüler hale gelmeye başlayan kişisel bilgisayarlar o yıllarda büyük şeyler değiştirecek birisine ilham oldu. Bu kişi 80'lerde ilk Macintosh'u tanıtan Steve Jobs'tu. Yıl 2000'lere geldiğinde dizüstü bilgisayarlar ve 2010'lara geldiğinde ise akıllı telefonlar yaygınlaşmaya başladı. Buradan sonra bilgisayarları hiçbir şey tutamadı, hala günbegün yaygınlaşıyorlar.

Yapay zekaya dönecek olursak aslında bu yazıda odaklanacağımız kısım henüz emekleyen bu teknolojinin geçmişi değil, geleceği. Yazının bundan sonraki kısmında yapay zekanın şu an ne durumda olduğunu ve gelecekte ne olabileceğini konuşacağız. Yapay zeka bugün pek çok büyük şirketin merkezinde yer alıyor. Google kişiselleştirilmiş reklamlarını, YouTube video önerilerini, Instagram Keşfet'i yapay zekaya borçlu. Doğal dil işleme günden güne gelişiyor, GPT-3 bunun en büyük örneklerinden (ki eğer denemek isterseniz kendisinin betasına openai.com'dan başvurabilirsiniz). Daha pek çok alanda yapay zeka ve makine öğrenmesi teknikleri kullanılıyor: sağlık, istatistik, otonom arabalar…

Bu kadar mı peki, insan zekasıyla yarışan robotlar neredeler örneğin? Henüz yoklar ama bu yazının devamında onlara doğru olan yolculuğumuzdan bahsedeceğiz, tabii işin içine kurgu katarak. Kullanacağımız zaman çizgisi ünlü fütürist yazar Ray Kurzweil'in gelecek tahminleriyle oluşturuldu, hadi başlayalım:

2020

'lerde bilgisayarların toplama gücü insanların beyin gücü ile karşılaştırılabilir hale gelecek. Bilgisayarlar her yerimizi saracak hem de tam manasıyla; giyilebilir teknolojiler, akıllı ev aletleri, akıllı fabrikalar ve aklımıza dahi gelmeyecek pek çok örnek. Yapay zeka kompleks sanat oluşturabilecek, buna müzik de dahil. Otonom arabalar yolların yeni hakimi olacak. İnsanlar yapay zeka ile derin bağlar kurmaya başlayacak.

2030

'larda bilgisayarlar artık otonom olarak yeni bilgiler öğrenebilecek ve oluşturabilecek. Gelişmiş düzey beyin haritalaması insan beyninin yüzlerce alt bölgesinin tanımlanmasına yardımcı olacak. İmalat, tarım ve bunların transferi sektörleri neredeyse tamamen otonomlaşacak ki bu alanlar Dünya ekonomisinin oldukça büyük bir kısmını oluşturur. VR gözlükler ve kulaklıklar büyük oranda beyin implantları ile yer değiştirecek. Yapay zeka bilinçli olduğunu iddia edecek ve bunun açıkça kabul edilmesini talep edecek. Nanomakineler direkt olarak beynin içine yerleştirilerek gelen ve giden sinyalleri kontrol edecek. Beyin nanobotları kullanıcılarındaki duygusal değişiklikleri algılayabilecek seviyeye gelecek. Beyin yükleme başarılı ve mükemmelleştirilmiş olacak ve sanal ortamda bazı insan beyinleri oluşturulacak.

2040

'ların başında insanlar zamanlarının çoğunu sanal gerçeklikte geçirecek. Biyolojik olmayan zeka biyolojik zekadan kat kat daha güçlü olacak. Ve 2045 yılında gerçekleşecek teknolojik tekillik ile yapay zeka insan ırkını geçerek en zeki "yaşam formu" olacak. Bu bir başlangıç olabileceği gibi bir son da olabilir. Yapay zekanın yapacağı öğretmeninin bilincini büyük ölçüde kopyalayamak olacak, yani insanın. Yani tekilliğin sonucu ne olursa olsun bu sonucun mimarı bizden başkası olamayacak.

Yalnızca Beş Dakika Yaşında Mıyız?

"Are We Only Five Minutes Old?"

Smith, J. W., & Ward, S. (1984).

ORİJİNAL MAKALEYE ERİŞMEK İÇİN

ÇEVİRİ EREN ŞAHİN

"Hafızaya dayalı inanışları incelediğimizde, zihinde doğmuş bazı kesin noktalar olması gerektiğini görürüz. Öncelikle, hafızadakileri oluşturan her şey inancımızın söylediğinin tersine geçmişte değil, şu anda gerçekleşir. Mantıksal açıdan; bir hafızanın var olması için hatırlanan olayların gerçekleşmiş ya da geçmişin yaşanmış olmasına ihtiyaç duyulmaz. Dünyanın ve bununla birlikte aslında gerçek olmayan bir geçmişe sahip olduğunu düşünen dünya nüfusunun beş dakika önce oluştuğuna dair hiçbir mantıksal imkânsızlık yoktur. Farklı zamanlardaki olaylar arasında bir bağlantı olmasına da ihtiyaç yoktur; bu yüzden şu anda olan veya gelecekte olacak olaylar da dünyanın beş dakika önce oluştuğuna dair hipotezi çürütemez. Sonuç olarak, geçmişe dair bilgi dediğimiz oluşumlar geçmişten mantıksal olarak bağımsızdır; tamamen mevcut içeriklerine göre analiz edilebilirler, yani teorik olarak, geçmiş hiç yaşanmamış olsa bile o bilgiler var olurlar."

Russell, B. (1921). The Analysis of Mind, Lecture IX: Memory. (para. 4)

ORİJİNAL MAKALEYE ERİŞMEK İÇİN

Malcolm Acock, evrenin yaşına dair sıradan hesaplamalar ile dünyanın beş dakika önce oluştuğunu söyleyen "Russell'ın hipotezi" arasındaki seçime dayanan felsefi probleme getirilmiş üç kapsamlı ve kabul görmüş çözümün tatmin edici olmadığını göstermeye çalışmıştı. Bu yazıda, neden "Russell'ın hipotezi"nin evrenin yaşını kozmolojik yönden açıklamada yetersiz kaldığını göstermeye çalışacağız.

Malcolm Acock, Russell'ın dünyanın beş dakika önce oluştuğuna dair hipotezini konu alan yazısında, bu probleme getirilen üç farklı tipteki çözümün tatmin edici olmadığı kanısına varmıştı. Acock bunu daha önce kimsenin Russell'ın hipotezinden ortaya çıkan problemi çözmeye çalışırken kullanmadığını düşündüğü bir yol kullanarak yapmaya çalışmıştı – bu yol, Russell'ın hipotezinin alternatif ya da rakip hipotezler ile karşılaştırılmasıydı, genel kabul gören evrenin yaşı hipotezi dahil olmak üzere. Şimdi asıl problem, genel geçer evrenin yaşı hipotezinin neden Russell'ın hipotezine mantıksal olarak tercih edilebileceğini belirtmekti.

Sıkıntı şöyleydi. Problem, Russell'ın hipotezini çürütmeye yönelik kanıt sürülemeyeceğinden dolayı deneysel anlamda hiçbir şekilde çözülemez gözüküyordu; beş dakikadan daha uzun bir süre önce yaşanan olayların hatıraları ve kayıtları denebilecek herhangi bir şey, beş dakika önce oluşan evren ile zihnimize yerleşen hatıralar veya kayıtlar olabilirdi. Diğer yandan, bu problemi çözmeye yönelik çoğu felsefi girişimler Russell'ın hipotezine karşılık kaçınılmaz bir petitio principii olarak kalmaktadır. Bunu açıklamak için bir örnek ele alacağız. Don Locke, Russell'ın hipotezinin yetersiz olmasını ona karşılık mantıklı bir çözüm getirilemeyecek biçimde şekillenmesine bağlıyordu. Buradan Russell'ın hipotezinin anlamsız olduğu çıkarımına varıyordu. Oysa bu önerme, Russell'ın hipotezinin çözülemez olduğunu söyleyen felsefi probleme karşılık açık bir *petitio principii*'dir.

Russell'ın Problemine Bir Çözüm. Acock'un belirttiği üzere, Russell'ın problemine getirilecek yeterli bir çözümün aşağıdaki gibi değiştirilmiş Russell tarzı hipotezleri de reddetmesi gerekiyordu:

(RH2): Evren, 1974'teki o ilk andan bir milyon yıl önce ortaya çıktı, aynı o zamanki gibi…

İşte burada, bize göre, tüm bu şekilde olan Russell tarzı hipotezlerde büyük bir eksik bulunmaktadır. Bu eksiklik, metodolojik bir eksikliktir. Acock bizden Russell tarzı hipotezleri evrenin kökeninin sistematik açıklaması yönünden irdelememizi istemişti. Elbette olay bundan başka bir şey değildi. Bu nitelikteki hipotezler, evrenin "ortaya çıktığını" söyleyerek mekanizmaları açıklama konusunda tamamen yetersiz kalmaktaydı. Bu, ilkel bir sihir ve hayalden öteye gitmiyordu. Dünyanın nasıl oluştuğu gibi durumlar açısından da herhangi bir açıklama yoktu. Evrimsel kuramlar, (bütün bir resimden uzak olsa bile) dünyanın geldiği durumdaki işleyiş hakkında kapsamlı bilgiye sahip olabileceğimiz ihtimalini reddetmiyordu. Bizim Russell tarzı hipotezlere olan eleştirimiz, açıklayıcı bir hipotez olmak için varacağı kapsayıcılıktan uzak kalmasınadır.

Evrenin yaşı hakkındaki genel geçer hipoteze inanmayan bir şüpheci gözünden bakıldığında argümanımız petitio principii olarak değerlendirilebilir. Yine de durum böyle değildir. Genel geçer kuramın yanlış olduğu pekâlâ söylenebilir; hatta şüpheciler geçmiş hakkında hiçbir bilgiye sahip olmadığımızı savunabilirler. Ama bu çıkarım, Russell'ın hipotezi tarafından desteklenmez. Russell'ın hipotezi açıklayıcı bir hipotez olarak öne sürülmüştür ve öyle değerlendirilmelidir. Dolayısıyla bu çıkarım da başarısızdır.

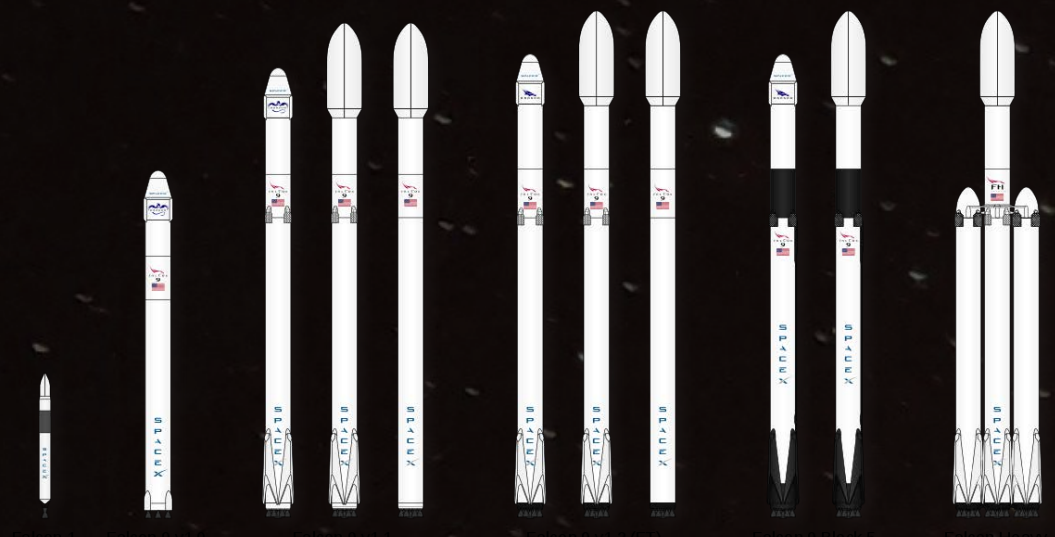
Karşı argümanımıza cevap vermek adına; Russell'ın hipotezini savunanlar, bu rakip evrenbiliminin temel bir parçası olan Descartes'ın şeytanının nedensel güçlerine başvurabilirler. Eğer bu sav kabul edilirse, Descartes'ın şeytanını destekleyen tüm argümanların beraberinde demonolojiye dair kapsamlı bir teoriye ihtiyaç duyulacaktır. Eğer tüm bunlar sağlanırsa, o zaman Russell tarzı hipotezler evrenin yaşı hakkındaki genel geçer kuramlara karşı açıklayıcı birer rakip olabilecektir. O zamana kadar, çözmek yerine yeni gizemler yaratan peri masallarından ileri gitmeyeceklerdir.

SpaceX

YAZAR **AYŞEGÜL İZGİ**

'in CEO'su ve kurucusu olan Elon Musk'ın 2001'de uzay araştırmalarına ilgi çekmek için Mars'ta seracılık yapma fikrini öne sürmesiyle SpaceX'in kuruluş macerası başladı. Fikrini gerçekleştirmek için ilk durağı Dnepr kıtalararası balistik füzelerden (ICBM) almak için Rusya oldu. Rusya'da birkaç şirketle görüştü ancak başarılı olamadı hatta görüşmelerin birinde acemi olarak nitelendirildi. Amerika'ya geri döndükten 4 ay sonra bu sefer yanında CIA ve NASA'da çalışmış olan Mike Griffin'i de götürerek tekrar Rusya'ya gitti. Yapılan görüşmede bir roket için 8 milyon dolar teklif edilince fiyatı fazla bulan Musk kendi şirketini kurmaya karar verdi. 2002'de SpaceX'i kurdu ve bu şirkete 100 milyon dolar yatırım yaptı.

Musk'ın SpaceX'i kurmadaki asıl hedefi hem Mars'ı kolonileştirmek hem de uzay-havacılık sektöründeki maliyeti azaltmaktı. Elon Musk bu maliyeti azaltmak için birden fazla kez kullanılabilecek uzay araçları üreteceklerini açıkladı. Ve buna yönelik olarak Falcon 1, Falcon 9 ve Falcon Heavy'den oluşan Falcon roket ailesini ve Dragon, Starship gibi uzay araçlarını geliştirdiler.

FALCON 1 özel sermayeyle geliştirilip yörüngeye çıkabilen ilk sıvı yakıtlı roket olmakla birlikte Falcon roket ailesinin en küçük uzay aracıydı. 2006 yılında ilk fırlatma denemesi yakıt hattındaki sızıntıdan dolayı roketin patlamasıyla sonuçlandı. Bunu izleyen iki deneme daha başarısızdı ancak 2008'de yapılan 4. denemede başarı geldi ve Falcon 1 yörüngeye çıkabilen özel sermayeyle geliştirilmiş ilk roket oldu. 2006 ve 2009 yılları arasında gerçekleştirilen üçü başarısız ikisi başarılı 5 fırlatmadan sonra ise bu roket kullanım dışı bırakıldı. Yapılan denemelerden çıkarılan sonuçlar da Falcon 9'un geliştirilmesine katkı sağladı.

FALCON 9 SpaceX'in kendi sermayesiyle geliştirdiği Falcon 1'in aksine NASA'nın sağladığı maddi kaynakla geliştirildi. V1.0, v1.1, v1.2 ve Block 5 gibi değişik versiyonları da üretildi. Falcon 9 v1.0 roketi ilk kez 2010'da kullanıldı ve 2013'te devre dışı bırakılana kadar 5 kez fırlatıldı. Daha sonrasında ise SpaceX Falcon 9'un ilk versiyonunu geliştirerek ikinci versiyonunu kullanıma sundu. Falcon 9 v1.1 ise ilk kez 2013'te fırlatıldı ve günümüzde de hala aktif durumda kullanılmaktadır. Ayrıca Falcon 9 v1.2 ve Block 5 isimli iki versiyonu daha bulunuyor. 2015 yılındaki fırlatmada 11 tane uyduyu yörüngeye bıraktı ve dünyaya geri döndü. Bu onu yörüngeye çıktıktan sonra dünyaya geri dönebilen ilk roket yaptı. 2017'de ise yörüngeye ikinci defa çıktıktan sonra tekrar dünyaya iniş yapabilmesiyle ikinci bir ilke imzasını attı.

FALCON HEAVY dünyanın en güçlü roketi ve Falcon roket ailesinin en ağırı olarak ilk kez 2018'de fırlatıldı. Bu fırlatmada yörüngeye çıktı ve şimdiye kadar yapılan üç fırlatmanın üçü de başarıyla sonuçlandı. Peki nedir bu roketi dünyanın en güçlüsü yapan? Şüphesiz bunun sebebi büyük miktarda yükü yörüngeye çıkarabilmesi ve Ay'a ya da Mars'a kadar olan görevlerde kullanılabilecek olmasıdır.

DRAGON NASA ile Uluslararası Uzay İstasyonu'na (ISS) kargo taşımak için yapılan anlaşma dahilinde geliştirildi. 2010'daki test uçuşunu yaparak yörüngeye çıktıktan sonra dünyaya geri geldi. 2012 yılında ise Uluslararası Uzay İstasyonu'na kargo taşıdı ve UUİ'ye giden ilk ticari uzay aracı oldu. Bu uzay aracının insan da taşıyabilen modeli olan Crew Dragon ise Mayıs 2020'de Falcon 9 roketiyle fırlatıldı ve iki astronotu Uluslararası Uzay İstasyonu'na götürdü. Bu fırlatma görevi 1982'den bu yana Amerika'dan başlatılan ilk iki kişilik uzay görevi oldu.

STARSHIP'in 9 Aralık 2020'de yapılan test uçuşu sırasında prototipi patladı. Sonraki test uçuşunun ise Ocak 2021'de olması planlanıyor. Şu an hala geliştirilme aşamasında ancak SpaceX Starship tamamlandıktan sonra dünyanın en güçlü uzay aracı olacağını iddia ediyor.

BLOCKCHAIN

YAZAR YUSUF TALHA ÇELEBİ

Hayatımız bir bakıma sürekli bir güvendir. Yapılan şeylerin güvenli bir şekilde gerçekleşmesi için taraflar genellikle tek merkezli bir aracıyı(banka, devlet) dâhil ederler ancak bu aracılar bu takası kolaylaştırdıklarından dolayı kendilerine bir komisyon alırlar ayrıca bu aracılara güven giderek azalıyor. Bütün bunlara çözüm olabilecek bir teknoloji var: Blockchain.

Blockchain teknolojisi merkeziyetsiz ve açık kaynak kodlu bir teknolojidir. Yani bu sistem birbirinden alakasız cihazların birbirine bağlanarak oluşturduğu bir çizgidir. Yapılan takasların geçerliliğini kontrol etmek için sistemde yapılan ilk işlemden beri tüm işlemlerin kaydı sistemdeki tüm cihazlarda tutuluyor ve her an senkronize ediliyor. Bu durumda ilk sorunumuz ortaya çıkıyor: kimlik hırsızlığı. Kişilerin olmadıkları kişiler gibi davranmalarının önüne geçmek için kullanılan çözüm ise 2 farklı "anahtar" kullanmak. Sizin bir şey gönderdiğiniz bir durumda bunu yapanın siz olduğunuzu kanıtlamak için bir şey gereklidir. Bir nevi imza. Bu imzayı sadece sizin oluşturabilmeniz için bir algoritma kullanılıyor. Bu imzanın oluşturulması size ait olan ilk anahtar (özel anahtar) kullanılıyor ve imzanız sabit uzunluktaki "rastgele" karakterlere dönüşüyor. Örneğin: "Günebakan" "1DF870B6E7006AF10357894E66D98AEDCF3CE1F93485B-392F4A8311B28D25258"a dönüşüyor. Sizin özel anahtarınızın tersinin hesaplanması imkânsıza yakın olan bir fonksiyon kullanır ve bu imza sizin özel anahtarınız ile birlikte imzaladığınız metin ve başka faktörlere göre değişiyor, dolayısıyla aynı kişiye aynı miktarda para gönderseniz bile imzanız aynı olmuyor. Peki, bunu sizin imzaladığınızdan nasıl emin olunuyor? İşte burada ikinci anahtarınız olan genel anahtarınız kullanılıyor. Genel anahtarınızın tersi kullanılarak sizin adınıza imza atılamıyor.

İmzala(Metin, Özel Anahtar)= İmza
Doğrula(İmza, Genel Anahtar)= Doğru/Yanlış

Peki, bunlara neden Blockchain deniyor? Her aktarım bir önceki aktarım bloğunun HASH'i ve istenen aktarımın gönderici, alıcı, gönderilen ve aktarım numarasından ve sonunda bu bloğun HASH'ini belirli özelliklere (ilk 60 karakteri 0 olan) sahip hale getirecek şekilde rastgele gibi görünen metinler eklenerek oluşan "block"lar halindedir. Sistemdeki bloklar bir araya gelerek aktarım geçmişini içeren bir "chain" oluşturur. Bu aktarım zincirlerinin doğruluğu yine aynı fonksiyon kullanılarak sağlanabilir. Blockchain'deki bloklar herkes tarafından değiştirilip diğer cihazlara yayınlanabilir ancak sistemdeki cihazlar kendilerine gelen verilerde tutarsızlık fark ederlerse her zaman uzun olan zinciri doğru kabul ederler. Böyle bir varsayım yapılmasının sebebi proof of work (işin kanıtı) prensibine dayanır. Her blockchain aktarım işleminin geçerli olup sisteme eklenmesi için blokların sonundaki HASH gereklidir. Herhangi bir HASH'in oluşturulması anlıktır diyebiliriz. Bu yüzden sadece önceden belirli özelliklere sahip HASH'ler kabul edilir. Bu karakterleri ve aktarım detayları bilindiğinde HASH'in doğruluğu onaylayabilir. Toplamda 2^256 (yaklaşık 1.157.920.892 x 10^68) mümkün HASH olduğundan bu rastgele karakterleri gönderen bilgisayarın ciddi bir işlem gücü sarf ettiği kanıtlanmış olur. Bahsettiğimiz dolandırıcılığın yapılması için sistemdeki diğer bilgisayarlardan daha hızlı ek karakter üretilmesi gerekir. Bu şans eseri birkaç blok daha sürdürülebilse de daha uzun zincirler oluşturmasına fırsat olmadan diğer bilgisayarlar çoktan gerçek zincirin doğruluğunu kanıtlamış olacaklar. Dolayısıyla böyle bir dolandırıcılığın yapılabilmesi için blockchain ağının işlem gücünün yarısından fazlasına sahip olunması gerekir ki böyle bir durumda da bu sistem merkeziyetsiz olmaktan çıkar.

Sıfır Bilgi ile Kanıt

Kanıt gereken durumlarda genellikle gerekenden fazla bilgi vermeye eğilimliyiz. Bunun sonucunda çoğunlukla zarar görmesek de bazı uç senaryolarda bu fazladan bilgi bize kötü bir şekilde geri dönüş yapabilir. Bu durumları engellemek ve sistemleri optimize etmek için kullanılabilecek bir sistemdir sıfır bilgi ile kanıt. Örneğin karşınızda renk körü biri var ve siz bu kişiye önünüzdeki biri yeşil diğeri kırmızı iki topun renginin birbirinden farklı olduğunu kanıtlamak istiyorsunuz. Bu durumda topları kişiye verip birini sağ elinde diğerini sol elinde tutmasını ve aklından takip ederek topları arkasında değiştirmesini istediniz. Toplar tekrar öne geldiğinde değişip değişmediğini siz anlayabilirsiniz. Bunu birkaç yaparak karşınızdaki kişiye topların renginin farklı olduğunu hangi topun kırmızı veya yeşil olduğu hakkında bir bilgi vermeden kanıtladınız ama sadece bunu kanıtlamış oldunuz. İlk seferde rastgele tahmininizde 1/2 şansınız vardır, sefer sayısını artırdığınızda bu şans giderek azalır ancak asla 0'a inmez. Otobüse her bindiğinizde işletmenin sizin kimlik bilgilerinize erişmesi gerekmez. Sadece indirim durumunuza erişmesi ve ödemeyi alabilmesi önemlidir. Bu durumda siz otobüse her bindiğinizde sadece gerekli bilgileri kanıtlamak için daha önce de bahsettiğim blockchain ve HASH sistemi kullanılabilir.

Tabii ki bu sistem de mükemmel bir sistem değil. Örneğin sadece birkaç insanın bir bilgiye sahip olduğunu varsayalım. Bu insanlar birbirlerine bu bilgiye sahip olduklarını kanıtlayabilirler ama sistemden bilgi değil o bilginin kanıtı geçer. Dolayısıyla bu kişiler öldüklerinde bilgi tamamen ortadan kaybolabilir.

Kripto Paralar, Akıllı Sözleşmeler ve Dijital Mülkiyet

Akıllı sözleşmeler, blockchain sisteminde tutulan sözleşmelerdir. Bu sözleşmeler ile bir "şey"in gerçek sahibi bilinir. Dahası bu sözleşmeler çok fazla özelleştirme seçeneği sunduğundan detaylı telif hakları oluşturulabilir. Hatta son zamanlarda çok popüler olan bir örneği mevcut: Apes! Evet, NFT'lerden bahsediyorum. NFT'ler bir şeyin sahipliğini belirten akıllı sözleşmelerden ibarettir ancak sahibi siz olsanız da bu şey sistemde her satıldığında asıl üreticisine bir komisyon gönderecek şekilde sözleşme oluşturulmuş olabilir veya asıl üretici bu şeyin telif haklarına sahip olabilir, fiziksel baskılarını sizin izninize ihtiyaç duymadan yapabilir. Blockchain sistemine yapılacak bazı değişikliklerle kimlikler sanallaştırılabilir ve bir kimliğin dijital mülkiyeti devlet tarafından vatandaşlarına dağıtılabilir. Bir üniversite, mezunlarına diplomalarını blockchain aracılığıyla dağıtabilir. Bildiğimiz para sistemi tamamen değişebilir ki değişiyor da.

Her şey gibi blockchain teknolojisinin de yaygınlaşmadan çözülmesi gereken bazı sorunları var. Bunlardan biri yapılan bir işlemin geri alınamaması. Şu anki sistemde yargı yoluyla yapılan para aktarımları geri alınabilir veya sözleşmelere feshedilebilir, hesaplar kilitlenebilir. Ama blockchain sisteminde bunun gerçekleşmesi için sistemdeki işlem gücünün %50'sinden fazlasının bir araya gelmesi gerekiyor. Başka bir sorun ise bu sistemlerin işlevsel olmaları için gereken enerji miktarı. Sadece bir blockchain Bitcoin ağının harcadığı enerji, küçük bir ülkeninkine denk.

Bu yazıda mevcut sorulara çözüm bulunması ile dünyayı değiştirme potansiyeli olan blockchain teknolojisine değindim. Bilgi dağarcığınıza bir damla da ben ekleyebildiysem ne mutlu bana.

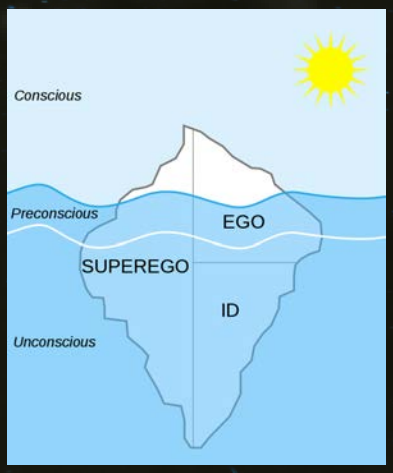
Mutlu ve Günebakanlı yıllar!

RÜYALAR ANLAMSIZ **DEĞİLDİR**

YAZAR **DURU ÜLPER**

Rüyalar uykunun REM evresinde görülen, farkındalığımız dışında kalan ve içimizde yaşadığımız karmaşaya işaret eden bir süreçtir. Genelde rüyalarda gördüğümüz şeylerin anlamsız olduğu düşünülür ancak günlük yaşamda gördüğümüz öğrendiğimiz duyduğumuz şeyleri bir şekilde rüyalarımızda tekrar edebiliyoruz. Bunun temelinde sadece günlük yaşam değil aynı zamanda bilinçaltımızdaki psikolojik ihtiyaçlar ve arzularımızın da etkisi olabilir. Kimimiz rüyasında kendisini kovalayan canavarları veya zengin olduğunu vb. görür ama bunları görmesinin bir nedeni var mıdır? Burada yazının başında rüya tanımında kullandığım nörolog ve psikiyatr Sigmund Freud devreye giriyor. Freud rüyalara biraz daha psikanalitik yaklaşmıştır zaten kendisi çoğunlukla bilinçaltını anlamlandırmak üzerine çalışmalar yapmıştır aynı zamanda rüyaları zihnin bilinçdışı etkinliğine giden Kral yolu olarak tanımlamıştır. Bu cümlesinden de konuya ne kadar değer verdiğini anlayabiliriz. Bilinçaltından bu kadar bahsetmişken onu açıklamamak olmaz. Öncelikle meşhur tanım olan buz dağını düşünebiliriz. Bunun için bilinç, bilinç öncesi, bilinçaltı. Hatta devam edecek olursak bilinçaltı da kendi içinde üçe ayrılır id, ego ve süper-ego olmak üzere.

Bu noktada kendi gördüğünüz absürt rüyaları nasıl anlamlandırabileceğinizi düşünüyor olabilirsiniz. Freud bunun için rüyaları asıl içerik, düşünsel içerik olarak ikiye ayırmıştır. Asıl içerik ne görüyorsanız odur ancak düşünsel içerikte saklı anlam yani asıl içeriğin size ne anlatmak istediği saklıdır. Freud'un rüyalar üzerinde bu kadar durmasındaki temel sebeplerden biri de psikanalitik yaklaşımda daha önceki çalışmalarında anlatmak istediği tam anlaşılamamış, tartışmalara konu olmuştu ancak rüyalar sayesinde ayakları yere daha sağlam basmaya başlamıştı. Serbest çağrışım tekniğiyle hastalarından rüyaları dinlerken saklı anlamdaki 'absürt' olan nesne veya sembollerin kişi için ne anlam ifade ettiğini de anlatmaya çalışıyordu. Bilinçdışından taşan düşünce ve istekleri rüya sansürü diye adlandırdığı "egonun savunma mekanizması" sayesinde yorumlamıştır. Ancak tahmin edilebileceği üzere bu anlamlar her bireyde aynı şekilde yorumlanamazdı. Bu yüzden Freud terapi esnasında hastaya sürekli sorular sorardı bu sayede rüya hakkında olabildiğince bilgi elde etmeye (serbest çağrışım tekniği) çalışırdı. Bir şekilde Freud onlara rüyalarını keşfettirdikçe onlar da bu anlamların farkına varmaya başlıyordu. Böylece hastalar kendi problemlerine yönelik iç görü geliştirmeye başlıyordu.

Freud'dan sonra ekolün devamından gelen kişiler daha farklı bakış açılarıyla yaklaştılar. Örneğin nesne ilişkileri, kendilik, ilişkisel kuram, aktivasyon-sentez teorisi ... Bunlar arasından birbirine çok zıt anlamlara sahip olan teoriler vardır. Özellikle aktivasyon sentez teorisi ve Freud'un yorumu buna güzel bir örnektir. Tüm bu tekniklerin ortak paydalarından biri de en absürt, anlamsız olduğunu düşündüğümüz rüyaların bile bize bir şeyler söylemek istediğidir. Rüyalar anlamsız değildir.

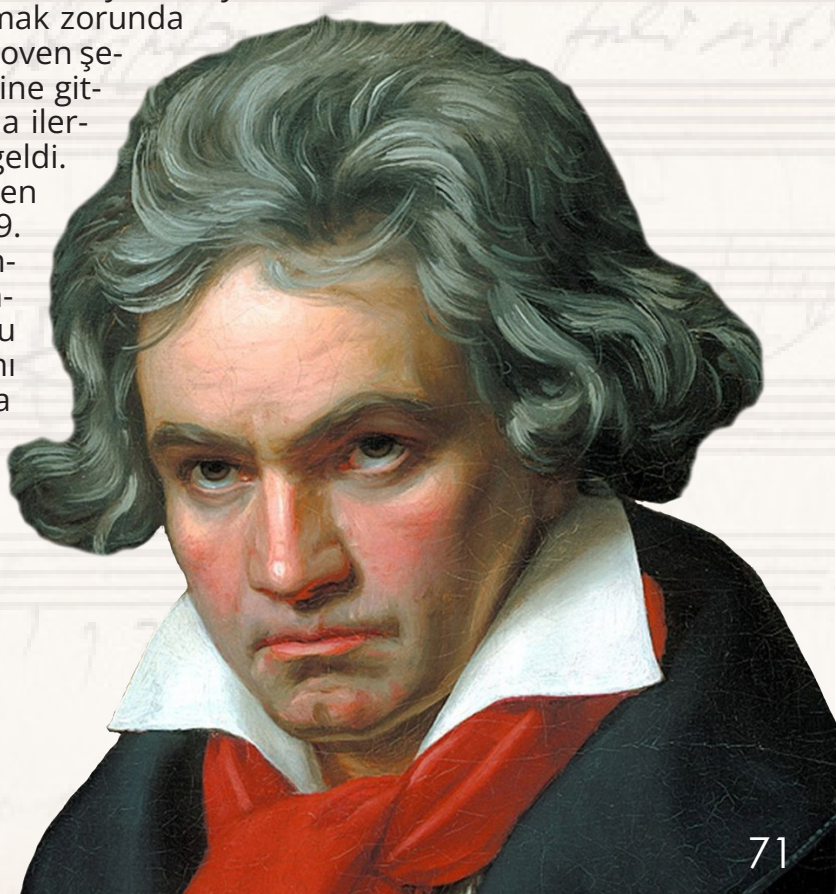
Sınırlarını Aşan Bir Müzisyen: Beethoven

YAZAR **MERT İŞSEVEN**

"Dünya'nın en fazla çalınan bestecisi" olarak nitelendirilen Ludwig van Beethoven, Bonn'da 8 oğlu olan, fakat hepsinin de kendisi gibi engelli olduğu bir ailenin çocuğudur. Adını şehrin müzik direktörü olan dedesinden alan Ludwig'in annesi dinine bağlı zarif bir hanımefendi, Maria Magdalena, babası şehir korosunda şarkı söyleyen, alkolik, Johann van Beethoven'dir. Beethoven'in ilk müzik öğretmeni olan babasının ona piyano eğitiminde çok sert ve acımasız davrandığı bilinmektedir.

Henüz 4 yaşında, parmakları piyano çalmak için çok küçükken; isteksizce ve zorlanarak piyano çalmaya çabalıyordu. Daha sonra aile dostları olan Tobias Friedrich Pfeiffer'dan klavye dersleri aldı. Alkolik olan babası artık çalışamaz hâle gelince de, daha on dört yaşındayken bir kilisede org çalıp ailesini geçindirmek zorunda kaldı. 17 yaşında Mozart'la çalışma umuduyla Viyana'ya giden Beethoven, Mozart ile bir süre çalışma fırsatı elde etse de annesinin hastalığı sebebiyle Bonn'a geri döndü. Annesinin ölümünden sonra 22 yaşında tekrardan Viyana'ya dönen Beethoven, Mozart'ın öldüğü haberini aldı. Bunun üzerine Beethoven dönemin ve klasik müziğin ünlü bestecilerinden olan Joseph Hayd'ın yanında çalışmaya başladı. Beethoven'ın yeteneğini fark eden Hayd ona her konuda destek olarak onun Viyana'nın yeni gözdesi hâline gelmesini sağladı.

25 yaşında ilk konserini veren Beethoven ne yazık ki yine aynı yıllarda işitme problemleriyle başa çıkmak zorunda kaldı. Duyma problemlerinin ardından Beethoven şehirden uzaklaşmak için Heiligenstadt bölgesine gitti. Burada hastalığı gerilemek yerine daha da ilerledi ve Beethoven tamamen duyamaz hale geldi. Ancak bu sınırları hiçbir zaman kabul etmeyen müzik dahisi, en büyük eserlerinden olan 9. senfoniyi tamamen duyamadığı bu dönemde hayata geçirmiş ve ilk icrasını bizzat kendi yönetmiş, eser bittiğinde salondaki coşku karşısında gözyaşlarını tutamamıştır. Yaşamı boyunca sağlık problemleri çeken dünyaca ünlü müzisyen Beethoven 56 yaşındayken siroz hastalığı sebebiyle hayata gözlerini yumarken arkadaşlarına son sözleri ***"plaudite, amici, comedia finita est"**** olmuştur.

**"Alkışlayın dostlarım, komedi bitti."*

VERİ VE ÖTESİ

YAZAR YUSUF TALHA ÇELEBİ

Bilgisayarların ve özellikle de internetin yaygınlaşmasıyla bu sistemlerin daha verimli çalışabilmesi için gereken bir şey olduğu ortaya çıktı: veri. Bu verilerin toplanması ve kullanılması ile Amazon, Apple ve Google gibi devasa şirketler ortaya çıktı; daha sonra da bu verilerin yasal araştırmalarda kullanılabileceği fark edildi. Bu sıralarda veri ve gizliliği çok ön planda değildi ve bu alanda gerekli yasal önlemler alınmamıştı dolayısıyla verinin önemini fark edenler bunu toplamak ve kendi amaçları doğrultusunda kullanmak için çokça zamana sahiptiler. Günümüzde her gün veri gizliliği ile ilgili onlarca haber duymak mümkün. Peki; nedir bu veri, neden bu kadar önemli, veri gizliliğine niçin dikkat etmelisiniz ve nasıl kolayca bunu yapabilirsiniz?

Veri Nedir? En basit tanımıyla veri, herhangi bir şey olabilir. İyi de bu ne demek? Örneklerle açıklığa kavuşturmak gerekirse şu an bu yazıyı okurken algıladığınız şey bir veridir. Yazının tipi, boyutu, rengi, kâğıdın dokusu, yazdığım kelimelerin anlamları... Algılanabilen her şey veri ile - veya olarak- algılanır. Verinin sanal ortamdaki karşılığı 1'ler ve 0'lardır. Aklınıza gelebilecek her şey sanal ortamda bu iki sayıyla ifade edilebilir. Bu sıfır ve birlerle bir metin, görüntü, ses veya 3 boyutlu objeler oluşturulabilir. İşte bunlar, verinin en çok karşılaşılan örnekleridir. Küçük çaplı ve kişisel olduğundan birey kendi verisini; finansal durumunu iyileştirmek için, eğitim durumunu geliştirmek veya daha sağlıklı olmak için kullanabilir. Bu verilerin ötesi de var!

Öte Veri Öte veri, veriyi açıklayan veridir. Dosyanın adı(IMG_0001.raw), oluşturulduğu uygulama (Lightroom), oluşturulduğu konum, renk aralığı(P3) ve daha akla gelebilecek tüm detaylar öte veridir. Ürün geliştirmelerinde en kullanışlı bilgidir. Davalara da çözüm sağlayabilmektedir: Çalıştığı şirkete ait hassas verileri satmakla suçlanan bir kişinin suçlu olduğu bilgisayarı ve banka hesabındaki öte verilerin analiziyle kanıtlanmıştır. İş gününün sabahı kredi kartıyla iş yerinin yakınındaki bir kırtasiyeden bir depolama aygıtı satın almıştır. Bilgisayarının yine aynı gün içerisindeki günlük kayıtları incelendiğinde satın alınan türde bir depolama aygıtının bilgisayara takıldığı ve fark edilir hacimde bir veri aktarımı yapıldığı görülmüştür. Bu gibi iyi amaçlarla kullanılabileceği gibi kötü amaçlarla da kullanılabileceğinden bu öte verilerin cihazdan başka bir yerde depolanmaması önemlidir. Buna rağmen bazı şirketler bu verileri bulutta depolamakta ısrar etmektedirler.

Büyük Veri Adından da anlaşılacağı gibi büyük veri, çok miktarda verinin bir araya gelmesidir. Kişiselleştirilmiş reklamlarda, topluluk analizinde, örüntülerin tespitinde kullanılabileceği gibi ürün geliştirmede de kullanılabilir. Büyük verinin anlam ifade edebilmesi için gerekli bazı etkenler vardır. Bunlardan ilki hacimdir. Hacim, büyük verinin kapsadığı verinin miktarıdır. Yeterli hacimde veri mevcut olmadan yapılan analizler farklı senaryolarda yanlış çıkabilir. Bir diğeri hızdır. Mevcut verinin üretilme ve hareket hızı geneli konu alan analizlerin daha kısa sürede yapılabilmesini sağlar. Her dakika 1.820 Terabyte'a (1.863.680 Gigabyte) yakın veri üretilmektedir (elbette verinin kalitesi de önemlidir). Önemli olan bir diğer şey ise verinin çeşitliliğidir. Ne kadar çeşitli veri mevcutsa beklenmeyen değişkenler o kadar az olur ve sonuç daha doğru olur.

Büyük veri, daha küçük ve özgül konulara ait verileri içeren veri setlerinden oluşur. Büyük verinin aksine veri setlerinde hacmin büyük olması gerekmez. Eylül 2015'te Amazon Web Services'te halka açık paylaşılan 3000'den fazla pirincin genomu bir veri setidir.

Veri Gizliliği Verinin varlığının ve analizinin getirebileceği güzel şeyler gibi birçok risk de bulunmaktadır. Veri gizliliği ve güvenliği bunların görece en önemli iki başlığıdır. Gizlilik ve güvenlik birbiriyle karıştırılmaması gereken farklı konulardır. Gizlilik, verinin nerelerde kullanılıp kullanılmadığını veya kimlerin erişebileceğini sahibinin kontrol etmesi iken güvenlik; veriye sadece sahibinin ulaşabilmesi, başkasının ulaştığında ise kullanılamaz görünmesidir (bu kriptografi ile sağlanır). Örneğin günde on binlerce kişinin geçtiği, güvenlik kameralarının her

açıyı görebildiği bir caddenin ortasında kurşungeçirmez camdan bir odada olduğunuzu düşünün, algılayabildiğiniz kadarıyla güvende olursunuz ancak gizliliğiniz pahasına. Veri güvenliğinin önemi daha kolay kavranırken gizliliği hakkındaki tartışmalar ne yazık ki hâlâ devam etmektedir.

Veri gizliliği kişinin özgürlüğünü ve aynı zamanda güvenliğini sağlar. Hedeflenmiş maddi veya manevi saldırılardan korur. Bu saldırıların size doğrudan zarar vermesine gerek yoktur, bazen çok masum görünürler. Basit bir reklam gibi. Ama bu masum görünüşler sadece gün yüzüne çıkmış kadarı, gelecekte nelerle karşılaşacağımızı kim bilir? Perdelerin arkasında sizin hakkınızda sakladıkları şeyler ilgi alanlarınız veya akrabalarınız ki bu bile ciddi olsa da çoğu kişiye göre önemsiz olduğundan ekliyorum, gibi basit şeylerden ibaret değil. Gelecekte uygulanabilecek ve hatta günümüzde Bazı ülkelerde uygulanan "insan filtreleri"nde kullanılabilir. Örneğin belirli bölgelerdeki insanların belirli bilgilere ulaşması zorlaştırılabilir veya doğrudan engellenebilir. Neden "apaçık bir şekilde saçmalık" dediğiniz şeyleri bu kadar insan gerçek zannediyor? Cevabı ben burada vermektense sadece bir ipucu vereceğim: "chamber". Yıllardır ırkınız, siyasi görüşünüz, hastalıklarınız, bağımlılıklarınız, alışverişleriniz gibi daha bile derin birçok bilgi izniniz olmadan saklanıyor ve kullanılıyor. Facebook'un Donald Trump'ın seçilmesinde etkili olduğunu duymuşsunuzdur. Daha günümüze yakın gerçekleşen ve Joe Biden kazandığı seçimi ise Twitter'ın etkilediği iddia ediliyor.

Artık konunun "sadece bir reklam" olmayabileceğinde anlaştığımızı varsayarak neler yapılabileceğine gelelim. Biraz da olumlu taraf... Bu gibi şeylerden kendinizi korumak için yapabileceğiniz şeylerden bazıları size saygı göstererek verilerinizi toplamayan veya yapısı gereği toplasa bile neler olabileceğini açıkça belirten ve kontrolü size veren yazılımlar kullanmak, cihazlarınızın ayarları gözden geçirmek ve hali hazırda kullandığınız hizmetlerdeki bilgilerinizi değiştirmek, silinmesini talep etmek. Gerçekten silineceğinden şüpheliyim ancak denemekte fayda var.

Bu listedeki yazılımlar kullanım kolaylığı ve veri gizliliği arasındaki dengeyi tutturmuş olanlar olacağından alışmanız uzun sürmeyecektir. Bu uygulamalar dışında özel bir kullanım senaryosu için ise bir anahtar kısaltma var: FOSS (Free and Open Source Software). Ücretsiz (özgür) ve açık kaynak kodlu yazılımların içeriği isteyen herkes tarafından görüntülenebildiğinden dolayı eğer kötü amaçlı bir yazılım ise topluluk bunu bilecektir. İstisnalar olduğunu unutmayın lütfen.

Tarayıcılar, neredeyse internetteki her şeye ulaşabilmenizi sağlayan bir araç olduklarından dolayı önemliler. Bu yazılım türünde karşımıza hayatınızı zorlaştırmayan iki seçenek çıkıyor: Brave ve Firefox. Brave gerek varsayılan reklam engellemesi olsun gerek de varsayılan ayarları bakımından kurup hemen kullanabileceğiniz çok güzel bir seçenek. Eğer daha teknik bir şey istiyorsanız Firefox yerine onun altyapısı olan Gecko'yu kullanan tarayıcılar veya Tor kullanabilirsiniz. Belirtmekte fayda var, eğer iOS kullanıyorsanız diğer tüm tarayıcılar bir nevi Safari'nin farklı görünümlüsü olacağından başka bir uygulama kullanmanız gerekmiyor. Şifrelerinizi saklamak için Bitwarden kullanabilirsiniz. İletişim için iMessage ve FaceTime yeterli olsalar da Signal daha iyi. Eğer büyük sunucular için bir alternatif arıyorsanız bir Matrix istemcisi olan Element Messenger son derece iyi. Ofis için Libre Office'i kullanabilirsiniz. Son olarak işletim sistemi tüm uygulamalardan daha önemli olduğundan burada da dikkat etmeniz gereken şeyler var. Bilgisayarınızda Linux Ubuntu (veya Mint, hangisini tercih ederseniz) kullanabilirsiniz. Eğer başka işletim sistemi de kullanmanız gerekiyorsa veya istiyorsanız birçok Linux dağıtımı, Windows veya MacOS ile birlikte kullanılabiliyor. Telefon işletim sistemi olarak Linux henüz rekabet edebilecek kadar gelişmemiş olduğundan iOS veya Google'dan arındırılmış Android kullanmak seçenek olarak mevcut.

Bu yazıda dünyayı çok daha iyi bir hale getirebileceği gibi yanlış ellerde insan hakları ihlalinden başlayarak bir türün geleceğini kötü bir yöne çevirebilecek verinin ne olduğunu, nasıl kullanıldığını, gizliliğinin ve güvenliğinin önemine ve bunun nasıl sağlanabileceğine değindim. Umarım size farklı bir bakış açısı katabilmiş, hayatınızı olumlu etkileyebilmişimdir.

ASLA AŞAMAYACAĞIMIZ

GERÇEK SINIRLARIMIZ

YAZAR ADEM MERT AKKAYA

İnsanların birçok alanda sınırları var: işitme, tat alma, görme… Mesela insanların gördüğü farklı renk sayısının 100 milyon olduğu tahmin edilmekte. Diğer bir sınırımız ise asla ulaşamayacak olduğumuz bizden kaçan gök cisimleri. Ama bizden kaçan gök cisimlerine gelmeden önce, neden bizden kaçtıklarına ve neden onlara asla ulaşamayacak olduğumuza yanıtlar vermemiz gerek. İlk önce evrendeki mutlak hız limitinden, ışık hızından ve Büyük Patlama'dan bahsedelim.

— Teknolojimizin son noktalarında bile aşamayacağımız sınırlar var. Işık hızını geçmek gibi. Peki neden ışık hızını geçemeyiz? Ve ışık hızı nedir?

Işık hızı, ışık dalgalarının farklı malzemelerde yayılma hızıdır. Özellikle, ışığın boşluktaki hızının değeri artık tam olarak saniyede 299.792.458 metre olarak tanımlanmaktadır. Evrendeki tek sınırlayıcı hız olarak hizmet eder, sinyallerin yayılma hızının ve tüm maddi parçacıkların hızlarının bir üst sınırıdır. Ünlü görelilik denkleminde, $E = mc^2$, ışık hızı (c), önceden farklı olan kütle (m) ve enerji (E) kavramlarını birbirine bağlayan bir orantı sabiti olarak hizmet eder.

Basitçe açıklamak gerekirse her şey uzay-zamanda ışık hızında hareket eder. Ben, koltukta uyuyan kedi, Dünya, Güneş ve fotonlar (ışık parçacıkları) dahil tüm parçacıklar. Hatta kendi referans çerçevemizde hareketsiz kalsak bile. Evet, kıpırdamasak bile uzay-zamanda ışık hızında hareket ederiz. Çünkü sizin üstünde olduğunuz Dünya, onun içinde olduğu Güneş Sistemi, Güneş Sistemi'nin de içinde olduğu Samanyolu Galaksi'si hareket halinde. Bizim uzay-zamandaki hızımızın toplamı ışığın hızına eşittir. Hepimiz uzay-zamanda tam olarak ışık hızında seyahat ediyoruz.

Eğer biz ışık hızına yaklaşmak veya ulaşmak istersek yalnızca uzayda hareket edeceğimiz için zamandaki hareketimiz durma noktasına yaklaşmış olur. Hatta ışık hızına ulaşırsak zaman bizim için durur. Uzayda ışık hızında hareket eden yalnızca fotonlardır.

Işık hızını geçememizin sebebi ise eğer ışık hızını aşarsak uzay-zamandaki limit hızını aşmış oluruz. Yani uzayda ışık hızından daha hızlı hareket etmememiz imkansızdır. Fakat şu anda bile neden limit hızının, ışık hızı olduğu tam olarak açıklanamadı.

Lewis Carroll Epstein şöyle belirtmiştir:

"Işık hızından daha hızlı gidemezsiniz, çünkü ışık hızından daha yavaş gidemezsiniz. Uzay-zamanda daima ışık hızında ilerliyorsunuz. Uzayda ilerlemek için hızınızın bir kısmını kullanırsanız, zamanda daha az hız olur."

Büyük Patlama, Evrenin Genişlemesi ve Hubble Genişlemesi

Amerikalı astronom Edwin Hubble ve diğer bilim insanları 1920'lerde, çoğu galaksinin Samanyolu'ndan uzaklaştığını fark ederek evrenin genişlediğini keşfetti.

Bilim insanları, ilk önce evrenin genişleme hızının gittikçe azaldığını ve azalacağını düşündü. Fakat 1990'lı yıllarda yapılan gözlemler bu varsayımla çelişti. Bu sebepten evrenin eskiden bugünkünden daha yavaş genişlediği, genişleme süratinin zamanla arttığı öne sürüldü.

Büyük Patlama ile evrenimizin oluşum teorisi günümüzde birçok kişi tarafından desteklenmektedir. 1920'li yıllarda Rus kozmolog ve matematikçi Alexander Friedmann ve Belçikalı fizikçi papaz Georges Lemaître tarafından ortaya atılan bu teori, çeşitli kanıtlarla desteklendiğinden bilim insanları arasında, özellikle fizikçiler arasında geniş ölçüde kabul görmüştür. Teorinin dayandığı mantık, hala genişlemeye devam eden evrenin sıcak, yoğun bir noktadan yani tekillik noktasından genişlemiş olduğudur. Gözlemlerimiz bize bütün yıldızların, ki evrendeki bütün yıldızların sayısı yaklaşık 200 milyar trilyon olarak tahmin edilmektedir. Başka bir deyişle 200 seksilyon. Bu sayı tam olarak,

"200,000,000,000,000,000,000,000"

eder, ve galaksilerin evren tarihinin çok erken bir döneminde, Büyük Patlama'nın ilk döneminden daha bir milyar yıl geçmeden önce mevcut olduklarını göstermektedir. Peki sizce evrende günümüzde her yıl kaç yıldız oluşuyordur? Yalnızca 3 yıldız… Ve bu sayı gün geçtikçe azalmaya devam edecek. Yani artık evren bizim için çok da zenginleşmeyecek, tam tersine ulaşabileceğimiz galaksi ve yıldızlar gün geçtikçe hatta saniyeler geçtikçe azalmaya devam edecek.

.

Evrendeki Galaksilerin Bizden Uzaklaşması ve Gerçek Sınırlarımız

Üzümlü Kek metaforu evrenin genişlemesini ve galaksilerin birbirinden uzaklaşmasını anlamak için gayet iyi bir örnektir. İlk olarak evrenimizi temsil eden bir hamur topu hayal edelim. İçindeki her kuru üzümün ise bir galaksi kümesini temsil ettiğini varsayalım. Üzümlü kekimizi pişirdiğimizde içindeki her bir kuru üzümün birbirinden uzaklaştığını ve hamurun kenarına yakın olanların ise merkez yakın olanlardan daha hızlı uzaklaştığını görürüz. Şimdi galaksi kümemizi hamurumuzun merkezinde olduğunu, yani referansımızı Samanyolu olarak alalım, varsayalım. Diğer kuru üzümler bizden ne kadar uzaksa bizden bir o kadar hızla uzaklaşıyorlar. Aynı bizden uzaklığı, belli bir mesafe eşiğinden daha büyük olan galaksiler gibi.

Evrendeki belirli bir mesafenin ötesindeki tüm galaksiler, ışık hızından daha yüksek bir hızla bizden uzaklaşıyor. Hız ve mesafe arasındaki kabaca sabit oran "Hubble Sabiti" olarak bilinir hale geldi. Şu an ışık hızında bir foton göndersek bile, bu bizden ışık hızından yüksek bir hızla uzaklaşmakta olan hiçbir galaksiye asla ulaşamayacak. Bu, bizim o galaksilerde yaşanan kozmik olaylardan asla haberdar olamayacağımız anlamına gelmekle kalmıyor. Eğer o galaksilerde de bize benzer akıllı yaşam formları var ise onların da asla bize ulaşamayacakları anlamına da geliyor. Yani onlardan sonsuza dek ayrılmış oluruz.

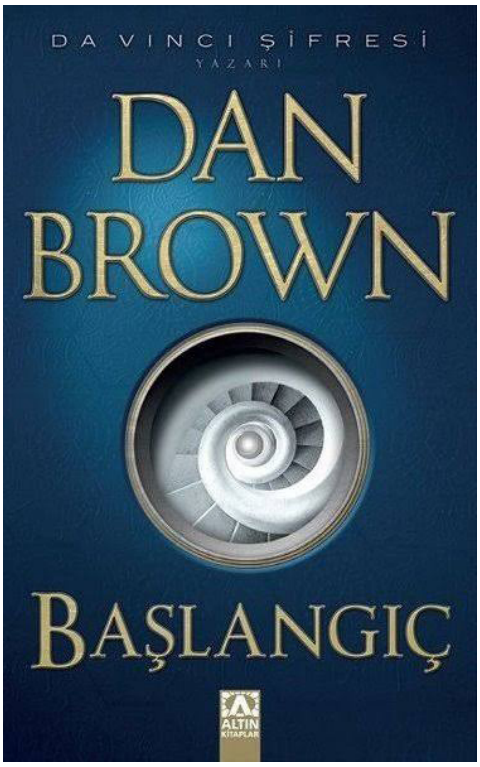
Ancak dikkat edilmesi gereken bir nokta ise galaksilerin birbirinden uzaklaşmasının nedeninin, galaksilerin ışık hızından daha hızlı seyahat etmesi değil, uzay-zaman dokusunun genişlemesi olduğudur. Sonuçta Üzümlü Kek örneğinde, kek piştiğinde kuru üzümler hareket etmediler. Aralarındaki hamur genişledi.

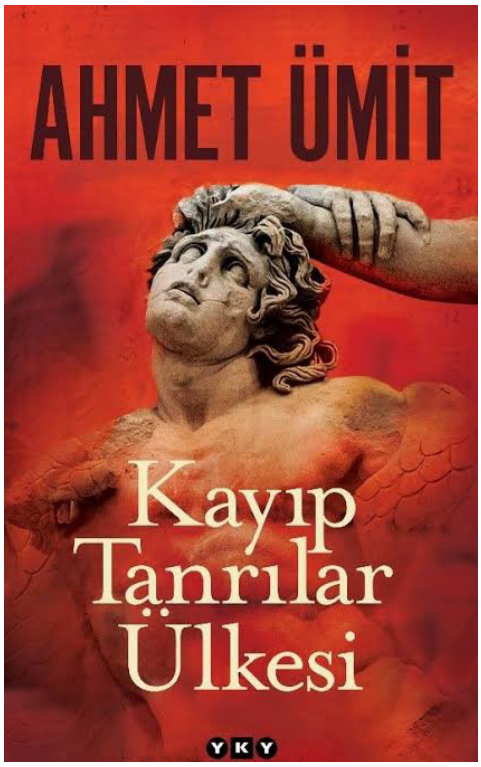
Hatta siz bu yazıyı okurken Evren genişlemeye devam etti ve 10.000.000 yıldız daha kritik mesafe eşiğini geçerek sonsuza kadar ulaşılamaz hale geldi. Sadece dakikalar içerisinde sonsuza dek bizi terk eden yıldız sayısı oldukça korkutucu, bir de her yıl yalnızca 3 yıldızın oluştuğunu düşününce bu gerçek daha da korkunçlaşıyor. Gözlemlenebilir evrenimizde bulunan 2.000.000.000.000 galaksinin şu anda sadece %3'üne ulaşabiliriz, ışık hızında seyahat etsek bile. Son olarak ulaşabileceğimiz evren sonsuz değil, tam tersine sınırlı. Ve bu sınır da her saniye daralmaya devam ediyor.

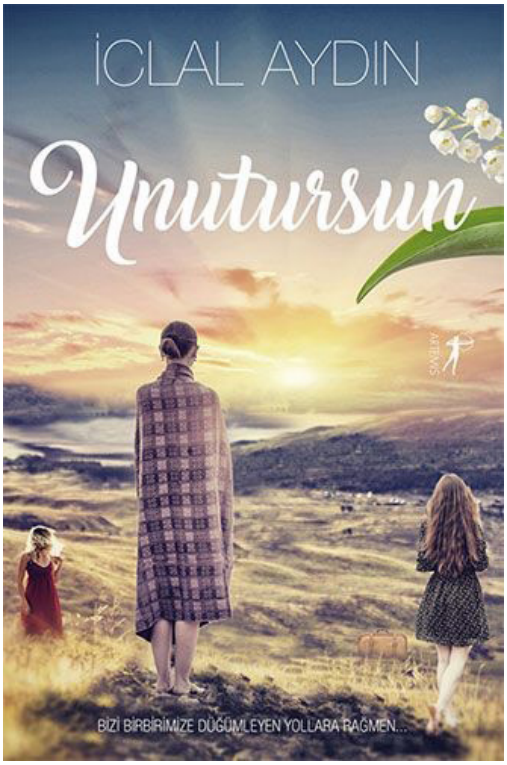
KİTAP ÖNERİLERİ

YAZAR **YAREN TURAN**

Kitapların dünyası insanı günlük yaşantısının akışından çıkararak farklı hayatlara misafir olmayı ve maceradan maceraya koşmamızı sağlayan en zengin dünyadır. Bu renkli dünyadan üç farklı kitapla sizi buluşturarak yeni maceraların ve kişilerin kapısını sizler için aralıyoruz. keyifli okumalar.

BAŞLANGIÇ DAN BROWN

İlk kitabımız başarılı ve farklı bir kaleme sahip olan Dan Brown'un 'Başlangıç' adlı kitabı. 2017 yılında okuyucusuyla buluşan kitap 'Da Vinci Şifresi', 'Melekler ve Şeytanlar' , 'Cehennem' ve 'Kayıp Sembol' kitaplarının ana kahramanı Robert Longdon'un maceralarını anlatan en yeni kitabı. Dan Brown'un 'Başlangıç' kitabında 'Nereden geldik, nereye gidiyoruz?' sorusunun cevabı aralanıyor.

Simgebilim profesörü Robert Longdon öğrencisi Edmond Kirsch tarafından dünyada büyük ses getirecek bir sunum için davet edilmiştir. Edmond Kirsch yaptığı keşif ile üç büyük dini yok edeceğini ve tüm dünyayı şoka uğratacak bir sunum olacağını söylemiştir. Sunum öncesinde üç büyük dinin temsilcisi ile bir araya gelen Edmond Kirsch bulduğu keşfi paylaşır. Duyduklarından etkilenen din temsilcileri bu bilgilerin yayılmaması konusunda onu uyarırlar. Ancak Edmond keşfini dünya ile paylaşmaya kararlıdır. İspanya'da bir müzede sunumunu gerçekleştirmek için sahneye çıktığında vurularak öldürülür.Robert Longdon bu ölümden kendini sorumlu tutar ve öğrencisinin yapamadığını gerçekleştirmek ve keşfi tüm dünyaya duyurmak üzere yola koyulur. Böylece şüpheli cinayetler, gizli örgütler, semboller ve bulmacalarla dolu bir macera başlar.

Kitapta bahsi geçen tüm mekânlar ve eserler gerçekte de bulunmaktadırlar. Bundan dolayı tam bir sanat tarihi dersindeymiş gibi hem İspanya turuna çıkabilir, hem de birçok önemli sanat eseri ile ilgili de bilgi sahibi olunabilir. Gerek olay örgüsü gerek konusu ile okuru bambaşka bir atmosfere taşıyan 'Başlangıç' kitabını keyifle okumanız dileğiyle.

KAYIP TANRILAR ÜLKESİ AHMET ÜMİT

Polisiyeyi arkeoloji ve mitoloji ile birleştiren 'Kayıp Tanrılar Ülkesi' Avrupa'nın en renkli, en kaotik, en çarpıcı kentlerinden biri olan Berlin'de başlayıp Anadolu'da Antik Pergamon kentinin surlarında son bulacak soluk soluğa bir serüven.

Türk edebiyatının önemli polisiye yazarlarından biri olan Ahmet Ümit'in antik Pergamon şehrinin bir ailenin hayatını nasıl etkilediğini konu edindiği kitabı, 1960 larda Bergama'dan Almanya'ya işçi olarak göç eden Ölmez ailesinin ferdi Cemal Ölmez'in evinde vahşice öldürülmesi ile başlayan bir maceraya sürüklüyor bizi.

Türk kökenli Berlin cinayet masası başkomiseri Yıldız Karasu ve yardımcısı Tobias Becker; Cemil Ölmez cinayetini araştırırken, bir anda kendini ailenin diğer üyelerinin belirli aralıklarla öldürüldüğü karmaşık bir seri cinayet vakasının içinde bulur.

Soruşturmanın Türkiye ayağına gelindiğinde ortaya çıkan sürpriz bir isim tüm olay akışını değiştiriyor. Heyecanın ve bilinmezlerin gitgide dozunun arttığı kitap, akıcı dili sayesinde bir çırpıda okunup bitiyor. Bir yandan Zeus bir yandan yazarın anlatımı ile roman arkeolojinin ve polisiyenin iç içe geçmesini sağlıyor.

Ahmet Ümit, 1878 yılında başlayan kazılarda Bergama'da ortaya çıkan Zeus Altarı'nın Berlindeki Pergamon Müzesi'ne götürülmesine tepki olarak Kayıp Tanrılar Ülkesi'ni kurgular. Yıllarca yapmış olduğu çalışmaları bu kitapta toplayan Ahmet Ümit okuyuculara eşsiz bir kültür turu yaşatıyor. Mitoloji merakı olanlar için şiddetle tavsiye edilecek bir kitap.

UNUTURSUN İCLAL AYDIN

İclal Aydın, Unutursun adlı kitabında yakın tarihte yaşanan olaylar eşliğinde üç kadının (Samire, Yaşar ve Larin) hikâyesine götürüyor okuyucusunu. Geçmiş ile bugün arasında gidip gelen hikâye 1950'lerin Kapadokya'sına, Ankara'sına, İstanbul'una hatta tüm coğrafyanın acılarına, geçmişine dokunuyor. Yaşar'ın torunu Kaan için 'Unutma defterine.' yazdığı kendi hikâyesi.

1954'te Samire'nin ablası Nariye'nin gecenin karanlığında evden çıkıp kendini Ihlara'da bir uçurumdan aşağı atmasıyla başlıyor roman. Hızlı bir geçişle 2000'li yıllara uzanan hikâyede Yaşar torunu Kaan'a bölgenin geçmişi ile beraber kendi geçmişini de anlatır. Hatta sonrasında unutmamak için yazmaya başlar. Böylelikle okuyucu bir yandan sanki bir laneti miras almış gibi birbirinden uzaklaşan aile üyelerinin hikâyelerine, bir yandan da 1950'lerden bugüne Türkiye'nin siyasi ve toplumsal tarihine tanıklık eder.

Bir kış gecesinde, soba başında fısıltıyla anlatılan bir köy hikâyesi dinler gibi okuyacağınız bu kitaptaki kahramanlardan kopmak istemeyeceksiniz. 'Unutursun' bize hislerin hiçbir zaman unutulmayacağını gösteriyor.

afl'23b okurlarından

Percy Jackson & The Olympians

600'ü aşkın hafta New York Times Best Sellers listesinde yer alan, yazarı Rick Riordan'a 17 ödül aldıran ve 5 kitaptan oluşup yan seri ve kitapları olan bu seride Yunan mitolojisinden alışkın olduğumuz karakterlerin geçmiş hikâyelerini ve modern dünyaya nasıl adapte olduklarını başkahramanımız Percy'nin ağzından öğreniyoruz. Percy'nin başına açılan dertlere ve Melez Kampı maceralarına yakından tanık oluyoruz. Rick Riordan serinin başından sonuna kadar yarattığı fantastik dünyadan merak unsurunu hiç eksik etmeyerek, etkileyici ve biraz da mizahi olan anlatımıyla okuyucunun ilgisini hep taze tutarak okuyucuyu Percy'nin dünyasına çekmeyi başarıyor.

ZEYNEP NAZ GÜR

Dönüşüm

Dönüşüm kitabını ilk duyduğumda konusu çok ilgimi çekti ve ilk fırsatta alıp okumaya başladım. Hatta merakımdan otobüste midem bulana bulana okuyarak bitirdim. Kitapta bir sabah kendini dev bir böcek olarak bulan Gregor Samsa'nın hikâyesi anlatılıyor. Tabi böceğe dönüşmekle anlatılmak istenen başka. Bu yüzden de aslında kitabı anlamlı kılan da bu örtülü anlatım. Yeni öğrendiğim bir bilgiye göre Kafka kitabın kapağında böcek resminin olmasını istememiş. Ancak neredeyse tüm yayınevlerinin kitabı basarken ilgi çekici görünmesi için böcek resmi kullanması da ayrı bir ironi.

MEHMET FATİH BÜYÜKGÜLCÜ

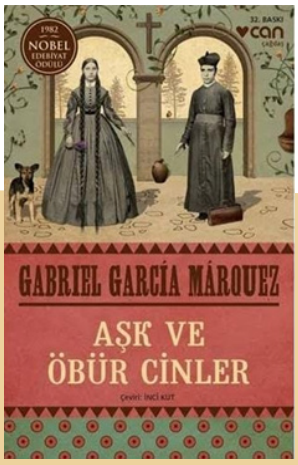
Bungo Stray Dogs

Asagiri Kafka'nın yazarlığı ile Harukawa Sango'nun çizerliğinin birleştiği bir manga serisidir. Karakterleri tasarlarken Dazai Osamu, Nakajima Atsushi, Edogawa Rampo, Nakahara Chuuya, Akutagawa Ryunosuke gibi Japon yazarların yanında dünyaca ünlü Fyodor Dostoyevski, Nikolai Gogol, John Steinbeck, Edgar Allan Poe, Lovecraft, Lucy Montgomery, Mark Twain, Bram Stoker, Agatha Christie gibi yazarlara yer vermeleri mangayı daha ilgi çekici bir hale getirmiş. Gizemin, aksiyonun dramın yanında komedi unsurlarının bulunmasıyla okuru kendine bağlıyor. Gizemin çözülmesini de sonuna kadar bırakarak teori üretmeye başlayan okuru düşünmeye itiyor.

CERENSU ÖZTÜRK

Aşk ve Öbür Cinler

Aşk ve Öbür Cinler, Gabriel Garcia Marquez'in tanık olduğu bir olay ve büyükannesinden dinlediği bir efsaneyi birleştirmesi ile ortaya çıkmış bir eser. Sierva Maria'nın kuduz bir köpek tarafından ısırılması sonucu bir manastıra kapatılıp kendini kitaplara adamış Rahip Delaura'nın manastırı dehlizlerindeki büyülü bir aşk öyküsünü anlatır.

NALAN ŞİMŞİR

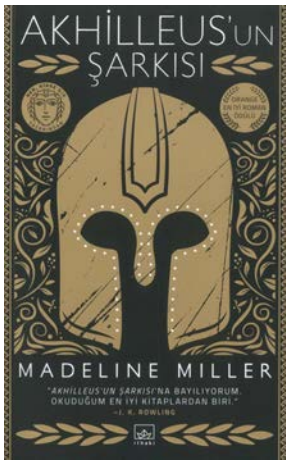
Sineklerin Tanrısı

Sineklerin Tanrısı kitabında savaş sırasında bir grup İngiliz erkek çocuğu güvenli bir yere taşıyan bir uçağın ıssız bir adaya düşmesiyle bu çocukların başlarına gelenler anlatılıyor. Bu adada saf ve temiz olarak görülen çocukların bile ne kadar kötüleşebileceğini, medeni olarak görülen insanların pek de medeni olamayabileceği ve korkunun insana neler yaptırabildiğini görüyoruz. Ayrıca iyi ile kötü, mantık ile vahşi içgüdünün çatışmalarına bol bol şahit oluyoruz. Kitabın karakterleri belirli tipler ve bu tipler gerçekçi bir şekilde yansıtılmış. Örneğin diğer çocukların korktuğu bir çocuk okuyucunun bile içine korku salıyor. Bu sayede ve olayların anlatılışı sayesinde okurla karakterler arasındaki duvarı kaldırıyor ve okuru olayın içinde yaşatıyor.

MEHMET FATİH BÜYÜKGÜLCÜ

Akhilleus'un Şarkısı

Yunan mitolojisinin meşhur savaşçısı ve bahsi geçtiğinde aşil tendonumuzla ilişkilendirdiğimiz Akhilleus'un hikayesi anlatılıyor. Yakını Patroklos'un ağzından anlatılan romanda Patroklos'un yaşamı üzerinden Akhilleus'un da yaşamı; cesur, dediğim dedik, hırslı ve ününü önceliği yapan ama değer verdiği insanlar için her şeyi göze alan yapısı gözler önüne seriliyor. Madeline Miller bu romanla cinsiyet normlarına karşı gelmiş ve mitoloji çevrelerince çok tartışılan Akhilleus'un hikâyesini kendi bakış açısından açıklığa kavuşturmuş. Kullandığı sanatsı ama açık, duygu yoğunluğu içeren anlatımı ve etkileyici betimlemeleriyle karakterlerin yaşadığı duyguları okura geçirmeyi başarıyor. Roman 2012 yılında Orange En İyi Roman Ödülü'nü kazanmıştır.

ZEYNEP NAZ GÜR

Hayaletin Çırağı

Hepinize merhabalar, şimdi size favori kitap serim olan Hayaletin Çırağı'ndan bahsedeceğim. Bu seride aslında hepimizin Witcher evreninde gördüğü karanlık varlıklar var ve kahramanımız da bu yaratıklarla mücadele etmeye çalışan bir Witcher çırağı. Okurken belirli kısımlarda kalbinizi kontrol edemeyeceğiniz kısımlar bulunduran heyecan dolu bir kitap.

MUSTAFA UĞUR BABÜR

Suç ve Ceza

Ünlü Rus yazar Dostoyevski'nin en bilinen eseri ve başyapıtıdır. Kitapta suçluluk, ahlak, sorumluluk, kanunlar gibi konular işleniyor. Ana karakter Raskolnikov'un psikolojik dünyası, duygu ve düşünceleri çok iyi yansıtılmış. Hikâye yavaş ilerlemesine rağmen kendini okutuyor ve sürükleyici olmayı başarıyor. Kitap bitince üzerinizde bir etki bırakıyor ve bittikten sonra bile üstünde düşündürmeye devam ediyor.

MEHMET FATİH BÜYÜKGÜLCÜ

Gurur ve Ön Yargı

18. yüzyılın sonlarında yazılıp 19. yüzyılın başında basılmış olan bu roman bir Jane Austen dünya klasiği. 19. yüzyıl başı İngiltere'sinin sosyal ve toplumsal özelliklerinin yansıtılarak sürükleyici bir aşk hikâyesinin anlatıldığı bir başyapıt. Gurur ve ön yargı gibi insan prensiplerinin bir anlamda aşkla çatışmasını anlatan romanda Jane Austen aynı zamanda sade, akıcı ve ironik diliyle dönemindeki kadının toplumdaki rolü ve toplumsal sınıflar gibi sorunları da eleştiriyor.

ZEYNEP NAZ GÜR

günebakan gururla sunar

Mustafa Uğur Babür ile

AFL FM

Hepinize merhabalar, ben sunucunuz Mustafa Uğur Babür. AFL FM 31.62 müziğin adresinde sizlere bu yeni programımızı tanıtmaktan mutluluk duyuyorum, her hafta aynı saatte sizi aramızda bekliyoruz. Evet sevgili dinleyenlerimiz bugün konumuz farklı müzik türlerinin değerlendirilmesi üzerine olacak. Kaynağımız neresi diye soracak olursanız 05068459195 numaralı telefondan yönetmene sorabilirsiniz.

Şimdi konumuza dönelim ilk konumuz TRAP müzik. Ah pardon, trap ve müzik kelimelerini aynı cümlede kullandım! Tabii ki de trap, müzik sayılmaz -yine yaptım ama siz görmezden gelin işte- ve evet bu dediğimin de arkasındayım. Bu müziğin Türk olan temsilcileri de Çakal, Uzi, Reckol, Khontkar gibi değişik tipli yolda görseniz karşı kaldırıma geçeceğiniz adamlar. Bu yüzden dinlemeyin, dinlettirmeyin.

Sıradaki türümüz Metal; sadece bağırmak, kafa sallamak ve "düşük" bel deri pantolon giymekten ibaret olan bu tür dinleyicilerine geçici duyma kaybı ve bilinç kaybı yaşatan bu türün önemli temsilcileri arasında dünyaca ünlü Metallica, Led Zeppelin, Black Sabbath grupları yer alıyor. Yanlış anlamayın, bu gruplara ne kadar saygı duysam da üsttekilerin yanlış olduğunu onlar bile kanıtlayamaz.

çalan: A Tout Le Monde // Megadeth

Şimdi biraz sakinleşip kafamızı dinleme vakti. Şimdiki türümüz Jazz. Bu sanat çeşitli müzik aletleriyle (saksofondan bahsediyorum) göze çarpan bir müzik türü olmasına karşın kültürü o kadar karışık ki hâlâ öncülerini belirleyebilmiş değil. Hatta müziğin sahibi kim o bile belli değil: Afro-Amerikan'lar mı yoksa emperyalist Amerika mı? Bu sorunun cevabını bilenler bana da söylesinler bir ara.

çalan: Stella by Starlight // Victor Young

Sakinlemiş ve kanımız yavaşlamışken bu yavaşlıktan devam edelim. Klasik müzik... Müziğin en eski hallerinden gelen bu tür o kadar eski ki insanlar daha konuşmayı bile tam sökememişken müzik yapmaya çalışmışlar ve bu durumu gizlemek içinse hiç uğraşmamışlar. Türklerse o dönemlerde fetih yapmakla meşgul oldukları için klasik müzikle pek uğraşmamışlar. Onun yerine "Gaydırı guppak Cemilem" falan söylemişler işte.
Evet, tabii mizahın bir sınırı ve Türk Beşleri de var.

çalan: Water Music: Suite No. 2 in D Major, HWV 349: No.12, Alla Hornpipe // Handel

Gelgelelim en büyük konumuza: Türkçe pop. Bu konuyu dönemlere ayırarak anlatacağım size çünkü çiviyi o kadar tutturamamışlar ki her sene farklı bir türü çıkmış.

İlk dönemimiz 70'ler olacak çünkü neden olmasın. Bu dönemdeki sanatçılarımız ne kadar güzide kişilikler de olsa maalesef mikrofon olmadığından herkes şarkılarını tek stüdyoda tek bir mikrofonla kaydetmiş gibi. E tabii hal böyle olunca da mikrofon aynı uzay mekiklerinin fırlatma kapsülleri gibi "haçah" diye bırakmış kendini. Görenler hâlâ düşmekte olduğunu söylüyor.

çalan: Haliç'te

İkinci dönemimizi tahmin etmek o kadar da zor olmasa gerek: 80'ler Pop. Bu dönem aslında çok kaliteli bir dönem bence ama bu kalitenin sürekliliği konusunda bir şeyler yapılmalı, bir şeylerden kastım botoks değil tabi ki; çünkü birinin Ajda Pekkan'ı durdurması gerekiyor. Tamam en genç olan en yaşlanmayan sensin ama bir yerde durman gerekiyor be teyzecim -öhm ninecim öhm-.

çalan: Do Do Do Do Si Re Re // Hümeyra

Ajda Pekkan'ı bu kadar övdüğümüz yeter. Şimdi geldik 90'lar Pop'a. Türkçe Pop dünyasının zirvesine ulaştığı bu dönem Sertab Erener, Tarkan, Serdar Ortaç tarafından temsil ediliyor. Keşke beni de Tarkan temsil etse demiyor değil insan. Amaaaaa, tabii ki de bu devrin de karanlık yüzü yok değil. Özcan Deniz, Mahsun Kırmızıgül gibi tuhaf klipler çeken adamlar olduğu sürece bu dönem bu şekliyle de hatırlara gelmeye devam edecektir.

çalan: Eylül'de Gel // Alpay

2000'ler Pop, maalesef her güzel şeyin olduğu gibi burda da 90'ların Pop kültürünün cenaze namazı gibi olan bu dönemde 90'lar pop, Mustafa Sandal'ın dans figürlerini görse kalkar gelir bir tokat atar geri yatardı. O yüzden bu dönemi de kısa geçiyorum yoksa daha çok şey var söylenecek ancak an itibarıyla programımızın sonuna gelmiş bulunmaktayız. Haftaya kapitalist düzeni eleştireceğimiz programımıza aynı saatte bekleriz. Bizi dinlediğiniz için teşekkür eder, iyi ve sağlıklı günler dileriz...

çalan: Bebek // İzel

Film Eleştirileri

YAZAR KAZIM EREN ÇINAR

THE IRISHMAN

Mafya filmlerinin elvedası...

Tempo: 6/10
Sinematografi: 7/10
Oyunculuk: 10/10
Senaryo İşlenişi: 9/10
Genel Puan: 8/10

The Irishman, 1931 yılında Scarface (Howard Hawks) ile başlayan kült mafya filmlerine sıcak bir elveda niteliğinde "I Heard you Paint Houses" uyarlamasıdır. Yüzeyde sıradan bir mafya filmi imajı verse de, bu düzende mafya dünyasındaki düzenbazlığın ve sahtekârlığın meşru yollarla nasıl sürdürüldüğünü ve mafya sistemindeki savaş sınıf bilinci, aile, hukuk gibi kavramların nasıl ele alındığını vurucu bir anlatımla bizlere sunuyor.

Gerçek bir hikâyeden uyarlanan The Irishman, 2. Dünya Savaşı sonrası yurduna dönen Frank Sheeran isimli mafya üyesinin yasa dışı birkaç işe el atması sonucu Russel Bufalino adlı mafya lideri ile tanışır ve istemeden kendini siyaset, sendika işleri ve mafyacılığın ortasında bulur.

Film genel olarak sakin ve uzun bir tonda ilerlese de az sayıda aksiyon sahnesi, usta oyunculukları, sinematografisi ve entrikası ile özlenen o eski tadı tekrar bize yaşatıyor. 3,5 saatlik süresi başta göz korkutabilir fakat Godfather, Goodfellas gibi serilere istek duyuyorsanız bir şans verin derim. Unutmadan da ekleyelim: Al Pacino, Robert de Niro ve Joe Pesci üçlüsünün yer aldığı, Al Pacino ve Martin Scorsese'nin birlikte çalıştığı ilk film ünvanına sahip olması filmi ayrıca özel kılıyor.

MORBIUS

Marvel sinemasından bir başyapıt

Tempo: 10/10
Sinematografi: 10/10
Oyunculuk: 10/10
Senaryo İşlenişi: 10/10
Genel Puan: 10/10

Başrollerinde "Requiem for a Dream", "Fight Club" gibi eserlerden tanıdığımız Jared Leto ve "Doctor Who", "House of the Dragon", "The Crown"dan tanıdığımız Matt Smith'in yer aldığı film, 80 Milyon $ bütçe ile yapılmış ve 57 Milyon $ hasılat elde etmiştir. Bu seneye damgasını vuran film Morbius, Spider-man'in ünlü antagonisti Dr. Michael Morbius için yapılmış spin-off bir eserdir. Ayrıca 2 defa gösterime girmiş, interneti aylarca etkisinde bırakmış nadir filmlerden biridir.

Milo ve Michael Morbius etrafında şekillenen hikâyenin konusu ise şu şekildedir: Michael, yetimhanede yaşarken yeni gelen her kardeşine Milo ismini vermektedir. Yeni gelen Milo ve Michael'ın DNA'larında bir parça eksiktir ki Michael hayatını bunu araştırarak geçirir. Deneyleri sonucu yönlendiği vampir yarasalar üzerinde yaptığı deneyler sonucunda bir süper-insana dönüşen Michael çok geçmeden her şeyin mükemmel olmadığını fark eder.

Filmin çok etkileyici sahneleri ve diyalogları olduğunu es geçemeyeceğim: Özellikle Milo Morbius karakterini âdeta yaşayan Matt Smith'in , hayatımda dinlediğim en duygusal parçalardan biri ile dans ettiği sahne ve Michael Morbius'un "It's Morbin Time!!!" dediği sahnelerde duygularımın yoğunluğundan dolayı ağladığımı itiraf etmeliyim. Morbius gerçekten bu yüzyılın yapılmış filmlerinden biriydi...

There Will Be Blood

Amerikan kapitalizminin, sapkınlık derecesindeki hırsın ve din sömürüsünün sinematik eleştirisi

"Magnolia" ve "Punch Drunk Love" gibi eserlerin yönetmeni Paul Thomas Anderson'ın yönetmenlik koltuğunda oturduğu, "Oil" adlı kitaptan uyarlanmış bu eser çıktığı sene 8 dalda Oscar'a ve 9 dalda Bafta'ya aday gösterilmiştir.

Büyük bir hırs ile petrol arayışında bulunan Daniel Plainview adlı karakterimiz yanındaki çocuk ile ülkesini dolaşırken petrol zengini bir alan bulur. Kurnazlığı ve zekası ile elde ettiği bu toprakta hırsı kuvvetlenir ve sürekli olarak Katolik kilisenin tacizine uğrar. Karakterimizin para kazanırken hırsı sonucu akıl sağlını yitirmesini ve kiliseyle çatışmasını konu edinir.

Dune (2021)

Efsanevi bilimkurgu serisinin beyaz perdeye yeniden uyarlanması

Tempo: 6/10
Sinematografi: 7/10
Oyunculuk: 10/10
Senaryo İşlenişi: 9/10
Genel Puan: 8/10

"BladeRunner 2049" ve "Arrival" gibi yüksek bütçeli filmlerin yönetmenliğini üstlenen Denis Villeneuve, bu sefer Frank Herbert'ın yazdığı felsefi-bilimkurgu türünün en üst örneği Dune'u yeniden uyarlamak için yönetmenlik koltuğuna oturdu. Başrollerinde "Timothee Chalamet", "Zendaya" gibi genç kesimin en yetenekli oyuncularından tutun "Josh Brolin", "Oscar Isaac" gibi usta isimlerle dolu.

Atreides ailesi, İmparatorluk tarafından verilen yetki ile Arrakis adlı çöl gezegeninin yönetimini devralır. Arrakis, "Baharat" adı verilen ve insanın ömrünü uzatan, bilincini açan bir maddenin üretilebildiği tek gezegendir. Dünya piyasasında çok önemli bir yere sahip olan bu etken madde sebebiyle Arrakis kurtlar sofrasına dönüşmüştür. Atreides ailesinin en başından fark ettiği şekilde büyük oyunlar oynanmaktadır. Harkonnenlar ile savaş oldukça yakındır.

Hikâye için giriş niteliğindeki bu film beni memnun etse de ağzımda kekremsi bir tat bıraktı: Kitaptaki bazı önemli kısımlar çıkarılmış ve bunun sonucunda seriye yeni girecek kişiler için kafa karışıklığı oluşturacak kısımlar doğmuş. Bu kararı korkak bir şekilde uygulamaları sebebiyle kitabı okuyanlar için hızlı ve eksik, kitaplara bakmayanlar için ise yavaş bir film olmuş. Hik'aye konusundaki eksilerine rağmen Denis Villeneuve'un uyarlama konusunda harika bir iş çıkardığını itiraf etmeliyim, sonuçta eksik haliyle bile 2 saat 35 dakika. Kafalarda canlanan dünyayı bir filmde bu kadar iyi inşa etmek herkesin yapabileceği bir iş değildir. Dune'un filmini izlemek, kitap hakkında 2 saat 35 dakika süren bir fragmanı izlemek gibi hissettirdi.

Matrix Resurrections

Matrix serisinin "muhteşem" geri dönüşü

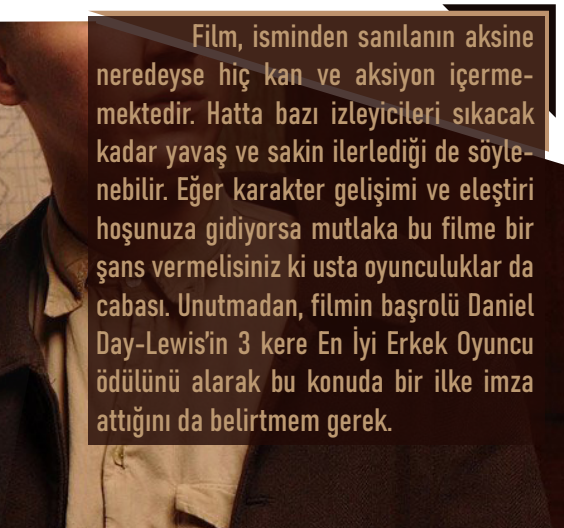

"V for Vendetta" ve "Matrix Triology"den tanıdığımız Wachowski kardeşlerin en büyüğü Lana (önceki adıyla "Laurence") Wachowski'nin tekrar yönetmenlik koltuğuna oturduğu bu film, özellikle önceki üçlemeye çokça selam veriyor.

Matrix Resurrections, eski üçlemenin fikirlerini tekrar ediyor ve onları kendince bir zemine oturtuyor, üstüne bunu kendi gerçekliğinde yeniden düzenliyor. Bu durumdan büyük bir kesim rahatsızlık duysa da seven ufak çaplı bir kesimin olduğu da inkâr edilemez. Ne kadar zemine oturtmaya çalışsa da film oldukça hızlı ilerliyor ve zaman-mekân örgüsü oldukça karışıyor. Devam filmlerine nazaran romantizm iyice göze sokuluyor ve bu zaten yorucu olan filmi iyice katlanılmaz hale getiriyor. Eski filmlerdeki Neo hissini veremese de Keanu Reeves, aksiyon sahnelerini hala güzel götürüyor. Yine de aksiyon sahnelerinin kısa ve monoton olduğuna değinmek lazım. Yeni Morpheus, Laurence Fishburn Morpheus'u kadar etkileyici olmasa da idare ediyor.

Tempo: 6/10
Sinematografi: 7/10
Oyunculuk: 10/10
Senaryo İşlenişi: 9/10
Genel Puan: 8/10

Genel olarak Matrix'in ününden faydalanmaya çalışan eser, sinemada hayranlarını yüz üstü bıraktı, belki de gelebilecek yeni Matrixlerin de yolunu tıkadı.

Film, isminden sanılanın aksine neredeyse hiç kan ve aksiyon içermemektedir. Hatta bazı izleyicileri sıkacak kadar yavaş ve sakin ilerlediği de söylenebilir. Eğer karakter gelişimi ve eleştiri hoşunuza gidiyorsa mutlaka bu filme bir şans vermelisiniz ki usta oyunculuklar da cabası. Unutmadan, filmin başrolü Daniel Day-Lewis'in 3 kere En İyi Erkek Oyuncu ödülünü alarak bu konuda bir ilke imza attığını da belirtmem gerek.

Pacing: 8/10
Sinematografi: 10/10
Oyunculuk: 10/10
Senaryo İşlenişi: 10/10
Genel Puan: 9.5/10

YILIN ENLERİ **‘2022’**

Yılın En İyi Filmi:

The Northman

İskandinav topraklarında,
Shakespear tarzı bir intikam öyküsü.

Yılın En İyi Süper Kahraman Filmi:

The Batman

Batman’in yeni (eski) karanlık tonuna
döndüğü, yarı polisiye filmi.

Yılın En İyi Dizisi:

House of the Dragon

Özlenen Game of Thrones evreninde,
görkemli Targaryen zamanlarına
geri dönüyoruz.

Yılın En İyi Süper Kahraman Dizisi:

The Sandman

Çoğu kimseler tarafından en iyi çizgi roman olarak geçen serinin dizi uyarlaması.

Yılın En İyi Animasyon Filmi:

Minions 2: Rise of Guru

Animasyon filmleri düşüşte olsa da, sırf sosyal medyada bıraktığı etki için bile yılın en iyisi seçerdim.

Yılın En Hayal Kırıklığı Filmi:

The Gray Man

Ryan Gosling'in başrolünde olduğu yetersiz bir John Wick replikası.

Yılın En Hayal Kırıklığı Filmi:

Thor: Love and Thunder

Christian Bale tarafından oynanan bu kadar kaliteli bir kötü karaktere rağmen Marvel'ın çocuklara yönelik politikasında bir film.

Yılın En Hayal Kırıklığı Dizisi:

Lord of the Rings: Rings of Power

Bu dizi hakkında konuşmak bile istemiyorum. Güzel bir evren ve devasa bir bütçe nasıl çöpe atılır en iyi örneği.

Yılın En Hayal Kırıklığı Süper Kahraman Dizisi:

She Hulk: Attorney at Law

Üzerinde büyük bir beklenti olmasa da, Marvel'ı daha da dibe çektiği ve Daredevil "hype"ını boşa çıkardığı için listedeki yerini hak etti.

***not: Babylon ve Avatar 2 daha izlemediğim için listeye koyamıyorum.**

YAZAR **KAZIM EREN ÇINAR**

9 numaralar...

YAZAR ALİ BARIŞ

Futbolda amaç bir topu kalenin içinden geçirerek sayı bulmaksa bu işi en iyi yapan adamlar. Peki, kimdir bu 9 numaralar? Nereden geldi, bugün nerede, yarın nerede olacak; bu yazımda sizde bundan bahsedeceğim.

Neden 9?

1928'de oynanan Arsenal-Chelsea maçında ilk defa kullanılan forma numaraları kaleciden başlayarak 1'den 11'e doğru verilirdi. O zamanlarda en uçtaki golcü oyunculara verilen 9 numara artık böyle bir kural kalmamasına rağmen golcü oyuncularla özdeşleşmiş, en uçtaki oyuncular tarafından forma numarası olarak kullanılmıştır.

9 Numarayla Özdeşleşen Kariyerler

9 numara denince akla gelen, gözümüzün önünde canlanan futbolcular vardır: Adı üstünde R9 Ronaldo Nazario, Kırmızı Carlsberg sponsorlu Liverpool formasıyla akıllara kazınan Fernando Torres, Fiorentina'nın ve Arjantin'in Gol Makinesi Gabigol (Gabriel Batistuta), 90'lardaki efsane Parma takımının golcüsü Hernan Crespo, Dünya Kupası tarihinin en golcü oyuncusu Miroslav Klose, La Liga'da yıllarca rekabet içinde olan Suarez ve Karim Benzema, yaşın sadece bir sayı olduğunu bize defalarca hatırlatan Zlatan İbrahimoviç...

O Eski 9 Numaralar Nereye Kayboluyor?

Yazımızda verdiğimiz örneklere de bakacak olursak klasik 9 olarak tabir ettiğimiz oyuncuların ya 90'lar 2000'ler kuşağında oynadığı ya da onlardan kalan son örnekler olduğunu fark edeceksiniz. Peki, ne oldu da futbol bu gol silahlarından vazgeçti? Cevap aslında modern futbolun oyunculardan beklentilerinde gizli. Artık ileride bekleyip topu çerçeveden içeri atacak oyunculardan çok dinamik, hareketli, orta sahaya gelip top alabilen, kanatlara top dağıtabilen oyunculara ihtiyaç olması. Bu oyuncu tipi de bariz bir 9 olmaması itibarıyla sahte 9 olarak tanımlanıyor.

Nereden Çıktı Bu Sahte 9?

Her ne kadar son 15-20 yıllık süreçte duymuş olsak da sahte 9'un ilk kullanım örnekleri 1953'e kadar uzanır. Macaristan-İngiltere maçında Macaristan forveti Hidegkutinin en uçtaki oyuncu yerine biraz daha merkeze yaklaşması ilk sahte 9 olarak kabul edilir. Modern futbolda ise sahte 9 dilimize Pep Guardiola'nın Messi'yi kullanışı ile oturmuştur. Günümüzde ise iyice kullanımı artmış dünyanın en iyi liginin rekabetçi iki takımında karşımıza çıkmaktadır. Jurgen Klopp Pep Guardiola gibi modern teknik direktörlerin oyununa bakacak olursak da bunu çok net görebiliriz Klopp'un Firmino'yu tam bir sahte 9 örneği aynı şekilde Pep'in geçmiş yıllarda Gabriel Jejus'u ve Foden'ı kullanması örnek verilebilir.

Sahte 9'lar Klasik 9'ların Yerini Alır mı?

Oyunun futbolculardan beklentisine göre değişse de günümüzde trend değişeceği yönündeydi. Ta ki Karim Benzema'nın geçtiğimiz yılki tek kişilik Şampiyonlar Ligi resitaline kadar. Geçtiğimiz yıl Benzema'nın eşsiz performansından sonra ??Futbolun devlerinde??? yeniden bir 9 numaralı oyuna bir geçiş var gibi. Şüphesiz bunun en büyük kanıtı, örneğini de verdiğimiz sahte 9 kullanımını dünyanın en üstünde yapan Klopp ve Pepin Nunez ve Haaland transferleri. Bunun yanında Arsenal'e transfer olan Gabriel Jesus ve geçtiğimiz yaz Barcelona'ya imza atan Lewandowski örnek verilebilir.

Modern futbolun oyunculardan beklentileri, teknik direktörlerin oyunculardan beklentileri tabii ki bu tartışmalara cevap verecek. Biz de futbolseverler olarak, ister sahte ister klasik, 9 numaraların attığı golleri, yaptığı şovları izlemeye devam edeceğiz.

afl'ye anca gelenlere:

ÇÖMÜZ

YAZAR **DEFNE SELİN GÜMÜŞ**

Hepimiz çöm olduk, oluyoruz, olacağız. Bazılarımıza bu durum kötü gelse de bir şeyleri yeni, tek, alışılmışın dışında öğrenmek çok güzel. Lisenin verdiği heyecan, yurda ve okula alışma gerginliği, arkadaş edinme sorunları, gruplaşma, dersler gibi düşünceler hepimizi korkutur ama geriye dönüp baktığımızda çok güzel anılar birikiyor ve bu anlamda çömlük yılı çok güzel, komik, karışık duygularla geçiyor.

Tüm yıl boyunca çok şey yaşadık. İlk dönemi maskeyle geçirdik ama ikinci dönem salgının izleri silinince daha güzel ve rahat geçti. Birbirimizin yüzünü görmeye başlamıştık :) Bizim yaşadığımız şeyleri size şöyle biraz anlatayım. İlk önce öğretmenlerimizle başlayayım. Nihat Afşin'e göre dünyanın merkezi Çine'dir. Bize ineklerini, tavuklarını anlatıyordu. Anladık ki çiftliği çok güzel. Bizi zeytin toplamaya bile götürecekti. Süleyman Çelik'in rapçi oğlunu takip edersek bize ek puan vereceği, güldüğümüzde kızması, komik tavırları, herkesin kanser olacağı, emekli olması... Suna Hoca'nın bize oynattığı oyunları da unutmamak lazım :) Serkan Tiren'in koridorda bağırması, ıslık çalması da atlamamamız gereken noktalardan. Emine Tiriç'e gelirsek derslerde bizi aydınlattığı bilgiler daima genel kültürünüzü yükseltir. Yeni gelen çömler mutlaka Tiriç ile sohbet etmelisiniz. Eminim çok eğlenirsiniz.

Voleybol, futbol, masa tenisi, badminton, saklambaç, vampir-köylü gibi bir sürü oyun oynadık. Ama etütlerden önce oynadığımız voleybolun tadını asla başka hiçbir yerde bulamadım. Kaynaşmamızı sağlayan en büyük etken voleybol olabilir. Eğer bir de etütte Abdullah Hoca nöbetçi ise keyfimize diyecek yoktur. Abdullah Hocayı ne yapar eder ikna eder el kızartmaca oynardık. Hatta bunun için altı kişi bir saat boyunca test kontrol etmiştik. El kızartmacadan nasıl zevk alıyorsunuz diye sorgulamayın hep birlikte olunca çok eğleniyorduk, ellerimiz kıpkırmızı olup morarsa bile.

Tiriç'in doğum günü için üstünde resmimiz olan bir bardak yaptırmıştık ve onu kırdığımız için tekrar yaptırdık :D Yılbaşı çekilişi yaptık, birbirimize hediyeler aldık. Hatta bahar geldiğinde su savaşı bile yaptık. Su tabancası almıştık ama en sonunda su savaşında geleneksel yol olan şişeye geçiş yapıldı. Okul bahçesinde birbirimizi ıslatırken rüzgar estiğinden bazılarımız hasta oldu. Zaten su savaşı yaparken de öğretmenlerden azar yemiştik ama daha sonrasında Süleyman Tunçay, Kemal'i ve Hasan Bortaş'ı okulda su tabancasıyla kovaladı.

Mükkemmel zamanlar geçirdik gerçekten, AFL'de çöm olduğum için mutlu ve gururluyum. Biz bu dönemi işte böyle tamamladık. Ya siz?

PARALEL EVRENDE AFL (2*)

*İlk paralel evren yazısını dergimizin 27. sayıda bulabilirsiniz. Üçüncüsünü yazarak gelecek sayılarda geleneğin devamlılığını sağlamanız dileğiyle, keyifli okumalar.

Solucan deliğinin diğer tarafında, bir paralel evrende; ağustos böceklerinin müziği bıraktığı, karıncaların hasatlarının keyifleri sürmeye başladığı, okulların açıldığı o eylül ayı gelmiş çatmış, öğretmenlerimiz ise AFL öğrencisi olarak yurda yerleşmiş. Nihat A. Çine'den üzülerek ayrılmış, Ayşegül M. çılgınca deneyler yapabildiği laboratuvarını bırakıp gelmiş ve 2021-2022 eğitim öğretim yılı başlamış.

Emine T. ve Gül A. aynı odada kalmaya başlamışlar. Bunu gören Özgül Ç. ise Gül A.ya darılmış ve Nilda T. ile kalmaya karar vermiş. Emine T. taşlarını, Gül A. ise tarih kitaplarını yanında getirmiş ve eşyalarını yerleştirirken sohbete dalmışlar. Özgül Ç. de odaya getirdiği gitarını alıp başlamış çalmaya. O sırada Nilda T. parmak uçlarında lobiye inmiş. Buzdolabındaki boş yerler kapılmadan salatasını, sandviçini, mandalinasını yerleştirip kuru yemiş almak için dışarıya çıkmış. Sedat Ö. ile Mustafa Ö. ise odalarında konuşurlarken Sedat Ö.nün havalar soğumadan bir gezi yapmak istediğini söylemesi üzerine Mustafa Ö. fizik derslerinde laboratuvara bile gidemediklerinden yakınmış. Hülya O. ise Emine A. ile aynı odada kalıyormuş. Hülya O. yıllardır kullandığı daktilosunu getirmiş ve çok uzun zamandır üzerinde çalıştığı kitabını yazmaya devam etmiş. Hülya O. odadan çıktığında Emine A. daktilonun güzelliğine dayanamamış ve o çok sevdiği şiirleri yazmaya koyulmuş.

Platon'un çoğu kitabını getirip odanın her yerini kitaplarla kaplayan Nurettin K. ve Eyüp A. birlikte kalıyorlarmış. Matematik defterindeki soru çözümünde bile dağınıklıktan hoşlanmayan Eyüp A. "Bunlar burada olmaz kardeşim, adama bak." demiş, başlamışlar Nurettin K. ile tartışmaya. Yan odada Serkan T. ile kalan Süleyman Ç. bu gürültüden rahatsız olup Eyüp A. ile Nurettin K.yi uyarmaya gelmiş. O sırada Serkan T. ise yazın gittiği Belçika'dan getirdiği eşyalarına dalmış, "Keşke bitter çikolata da getirseydim, ne güzel olurdu." diye geçirmiş içinden. Bütün bunlar olurken Ayşegül M. Uygurlardan kalan büyü kitabıyla karanlık büyüler yapmaya başlamış. Ayşegül M.nin fısıltıları, oda arkadaşı Esra H.nin ilgisini çekmiş. Uygurlardan kalma bir eser olduğunu fark edince kitabı eline almış, gördüklerini okumaya başlamış. Bunun üzerine Ayşegül M. hemen Esra H.yi durdurmaya çalışmış ama iş işten geçmiş bile. O sırada yemeğe inmek için arkadaşlarını çağırmaya gelen Emine C. aşağı mahalleye ışınlanıvermiş. Elinde mama torbasıyla kedileri besleyerek okula doğru yürürken yemek saati gelmiş.

Bakmışlar ki yemekte kuru fasulye var. Nihat A. için harika olan bu öğün, Mustafa Ö.nün hiç hoşuna gitmemiş. Nihat A. soğan ararken Mustafa Ö. "Bu nedir ya? Sürekli kuru fasulye çıkıyor, ilk günden de kuru fasulye mi yenir!" diye bağırmaya başlamış. Serkan T. ise hiç alışkın olmadığı (!) bu bağırışmaların kaynağı öğrenmek için yemekhaneye inmiş. Bu sırada Özgül Ç. gitar çaldığından, Emine C. kedileri beslediğinden yemeğe yetişemeyince dışarıdan yemek sipariş etmişler. Nilda T. elinde salatası ile odaya girip, Özgül Ç.yi hamburgerini yerken görünce kendinden geçip olduğu yere yığılıvermiş. Ufak baygınlık sonrası Özgül Ç.ye hamburgerin ne kadar zararlı olduğunu, ileride kansere bile yol açabileceğini ve anne olduğunda çocuğuna asla yedirmeyeceğini, gazoz yerine C vitamini vereceğini, çocuğunun kantinden almasına izin vereceği tek şeyin ayran olacağını anlatmaya başlamış.

Afl yurdunda gerek kavga dövüşle gerek kahkahalarla geçen iki ayın sonunda yazılı haftası gelmiş çatmış. Okuldaki hocalar çok zor olimpiyat soruları sorarmış. Her sınavdan sonra mutlaka koridorlarda bir bayılan, sinir krizi geçiren çıkarmış. Matematik hocası öyle bir zor sorarmış ki 50 üstü alan sevincinden bir hafta ağlarmış. Ama öğrencileri asıl zorlayan kimya öğretmenlerinin hazırladığı mükemmel sınavlarmış. Öğrencilerin 40 soruyu 40 dakikada (!) yetiştirmelerini beklerlermiş. Öyle ki yetiştiren de çıkmıyormuş. Okulda çoğu kişinin en düşük notu kimya olmasına rağmen kimyacı onları dinler mi hiç? 40 soru sormaya devam. Zaten 40 alsalar yeter...

AFL tarihinin en çalışkan öğrencilerinden İbrahim D. ile Sezai K. tam bir mutualist ilişki içerisinde düzenli olarak çalıştıkları ve birbirlerine konu anlatıp sorular sordukları için yazılılardan $90 \leq x \leq 100$ aralığında not almamaları olasılığı ⅜'miş. (⅛ olasılıkla 88, ⅛ ihtimalle sınava girdikleri sınıftaki gürültü oranına bağlı olarak değişken bir not ve yine ⅛ ihtimalle gözetmen öğretmenin sınav süresini 40 dakikadan daha az tutması durumunda kesinlikle 64'ten yüksek ama belirsiz bir not alacaklardır.) Oysa Emine T. matematik sınavı öncesi her formülün geldiği yeri araştırırken gece olmuş, konuları yetiştirememiş. Eyüp A. ve Nihat A. matematik olimpiyatçıları olduklarından rahatlar tabii. Ayşegül M. ise açmış büyü kitabını, kitaptaki bilgileri büyüyle zihnine yerleştirmeye başlamış. Sınav yine 10 soruymuş. Hepsi birer olimpiyat sorusu... Kıyamet günü ibadet olmaz. Şimdi ne yapmalı? Matematik sınavı yine aşırı zor olduğundan Özgül Ç.nin sınavı çok kötü geçmiş ve o da müzik sınıfına kapanıp piyanoya vermiş kendini.

Neyse ki bir sınav haftası daha bitince Emine T. "Artık projeye başlayabilirim." demiş. Kendisi de teknik kısımlarla ilgilenirken ekip arkadaşı Emine A. rapor yazıcılığı yapıyormuş. Bu iki kişi aynı projede ise projeleri kesin birinci olur. Onların çalışmaları ve heyecanı sürerken okulda Yıldıray F.ye ardı arkası kesilmeden gelen kargolar ün salmış. Alman yapımı saatler, kahve makineleri, kimsenin adını tam olarak bilmediği hava temizleme aygıtı, Almanca takvimler, rozetler... Kargoların sonu bir türlü gelmemiş, eşyaları odayı doldurmuş. Oda arkadaşı olan Nihat A. ya oda dar gelmeye başlamış. O da kendini çayırlarda düşleyerek, ineklerine kavuşacağı günlerin hayalini kurup teselli bulmaya çalışmış. Günler böyle geçip giderken AFL mezunlarından çok sevdiğimiz Nilgün Ö. tüm AFL öğrencileri için başarı örneği olduğu için okula ziyarete gelmiş. Nerede o eski öğrenciler, demeye kimse fırsat bulamadan proje sonuçları açıklanmış. Öngördüğümüz gibi Emine T. ve Emine A. birinciliğe imza atmış. Bunun üzerine Uğur G. hemen onlarla fotoğraf çektirip sosyal medya hesabında paylaşmış. Arkadaşlarının bu başarılarını kutlamak için Sedat Ö. mangalı yakmış. Serkan T. etleri, Nihat A. ise köfteleri hazırlamış. Güzelce bir ziyafet çekmişler.

Derken AFL'de bir yıl daha bitmiş. Mezun olan İmpaator Sedat Ö. gibi son sınıfların yerini çömler alırken AFL serüvenleri devam eden canımız öğretmen... pardon, öğrencilerimiz evlerine dönmüşler. Nihat A. binmiş otobüse, eve vardığında koşmuş hemen ineklerinin yanına. Yıldıray F. Almanya uçağına atlamış. Ayşegül M. büyü kitabından birkaç satır okumuş ve evine ışınlanmış, hemen laboratuvarına girmiş. Emine T. ise eve döner dönmez makalelerine gömülmüş. Biz, "Hülya O. kitabını bitirmiş, artık Z Kütüphane'den çıkıp derslerine girebilecek." derken yenisine başlamış bile. Tabii bu sırada Serkan T. de bitter çikolatasına kavuşmuş.

Her şey bir yana, çok güzel bir yıl geçirmişler. Onlar ermiş karnelerine, biz çıkalım kerevetine.
Anlatımızın sonunda elmalar, bu evrenin ilk yazarı mezun editörlerimizin başına düşmüş. Böylece paralel evrenimizde yer çekimi de bulunmuş oldu.

Öğretmenlerimiz öğrenciyken...

Dokuzda bu okulun kapılarından girerken birer çocuktuk ve dört yılın sonunda buradan her birimiz birer yetişkin olarak ayrılıyoruz. Peki, Paralel Evrende AFL'yi okurken hiç hayal ettiniz mi değerli öğretmenlerimiz bizim yaşımızdayken nasıl görünüyordu? Bu testle beraber hayal gücünüzdeki gençlikleri ne kadar doğruymuş görmeye hazır mısınız? Hemen başlayalım.

Aşağıda fotoğraflarda üniversite, lise, ortaokul veya çocukluk yıllarında gördüğümüz öğretmenlerimizin kim olduğunu tahmin edebilir misin? (herkesi bir kere koymadık dikkat)

1

1 Tam bir İstanbul hanımefendisi.

a Emine Cengiz
b Emine Altınsoy
c Emine Tiriç

2 Hocam galiba siz sınıfın en haylaz öğrencisiydiniz.

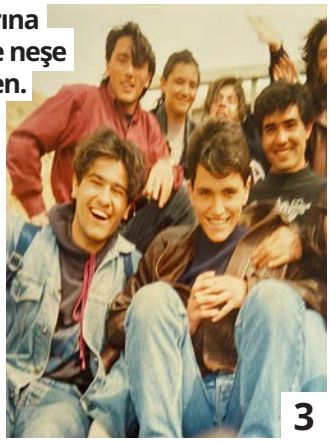
a Ömer Yavuz
b Hasan Bortaş
c Süleyman Tunçay

2

4

3 İngilizce kitabı kapaklarına konulabilecek derecede neşe içeren bir fotoğraf cidden.

a Mustafa Önal
b Nurettin Kılıççöte
c Uğur Güleç

3

5

4 Hala karizmasından ve giyim tarzından ödün vermeyen öğretmenimize geldi sıra.

a Mustafa Erbil
b Nihat Afşin
c Eyüp Arslan

5 Yıllar onu hiç değiştirememiş değil mi?

a Nurettin Kılıççöte
b Abdullah Çoban
c Serkan Tiren

6 Öğretmenimiz Sağlık Meslek Lisesi mezunuymuş.

a Gül Arpa
b Nilgün Öz
c Esra Yıldırım

6

7 ODTÜ'lü kartal bildiğimiz gibi. Hemen bilmiş olmalısınız.

a Mustafa Erbil
b Sedat Özcan
c Serkan Tiren

7

8 **Galiba o sınıfın sakin örnek öğrencisiydi.**

a Dilek Uygun
b Emine Altınsoy
c Emine Ceyhan

8

10

10 **Bu sefer sizi sadece hangi öğretmen olduğunu bulmak değil, fotoğraftakilerden hangisinin öğretmenimiz olduğunu bulmak da zorlayacak.**

a soldaki, Emine Ceyhan
b sağdaki, Emine Cengiz
c sağdaki, Emine Ceyhan
d soldaki, Emine Cengiz

9 **En zoru olmasa da zor bir soru.**

a Ömer Yavuz
b Uğur Güleç
c Hasan Bortaş

9

11

11 **Bakışlar aynı hiç değişmemiş diyorum ben.**

a Süleyman Çelik
b Osman Cerit
c Süleyman Tunçay

12 **Öğretmenimiz zamanda yolculuğu buldu da bize söylemiyor sanki.**

a Dilek Uygun
b Esra Yıldırım
c Gül Arpa

12

14

13 **Bu cidden testin en zor sorusu.**

a Uğur Güleç
b Mustafa Erbil
c Eyüp Arslan

13

15

14 **Karizma ve gençlik deyince ilk aklımıza o gelir. Hatta belki de bir derste siz onu daha önceden görmüşsünüzdür.**

a Süleyman Çelik
b Ömer Yavuz
c Eyüp Arslan

15 **Öğretmenimizin yakışıklılığına diyecek yok.**

a Hasan Bortaş
b Vedat Aksoy
c Nurettin Kılıççöte

16 **Kızlar toplanmasında bir kare. Yine önce kimin öğretmenimiz olduğunu bulmanız lazım.**

a Emine Tiriç
b Nilgün Öz
c Hülya Olgun

16

17 **Bu sefer farklı bir soru geliyor. Bizimle bu fotoğraf kolajını paylaşan değerli felsefe öğretmenimiz Nurettin Kılıççöte hangi fotoğrafta yoktur?**

a 1. fotoğraf
b 2. fotoğraf
c 3. fotoğraf
d 4. fotoğraf
e Hiçbirinde yok

17.1

17.2

17.3

17.4

1-c 2- b 3-c 4- c 5- b 6-a 7- c 8- b 9- a 10-d 11-c 12- b 13-a 14-a 15-c 16 -b 17- tüm fotoğraflarda var (bazen sadece birilerinin arkasında)

AYDIN FEN LİSESİ
1991